

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV TEORIE ARCHITEKTURY

DEPARTMENT OF THEORY

ARCHITEKTONICKÁ KRESBA JAKO VÝCHODISKO REKONSTRUKCE PROJEKČNÍHO ZÁMĚRU Z DOBY KOLEM ROKU 1700: JEZUITSKÝ KOSTEL PANNY MARIE SNĚŽNÉ V OLOMOUCI

ARCHITECTURAL DRAWING AS STARTING POINT FOR THE RECONSTRUCTION OF THE PROJECT FROM APPROX
1700 AD: THE JESUIT CHURCH OF OUR LADY OF THE SNOWS IN OLOMOUC

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Ing. Dominik Martinelli

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.

BRNO 2022

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0031/2021
Ústav: Ústav teorie architektury
Student: **Ing. Dominik Martinelli**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: bez specializace
Vedoucí práce: **doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.**
Akademický rok: 2021/22

Název diplomové práce:

Architektonická kresba jako východisko rekonstrukce projekčního záměru z doby kolem roku 1700: jezuitský kostel Panny Marie Sněžné v Olomouci

Zadání diplomové práce:

Cílem práce je zevrubná analýza architektonické kresby kostela Panny Marie Sněžné v Olomouci z doby kolem roku 1700 (Moravský zemský archiv v Brně, fond Jezuité Olomouc) a na základě ní navrhnout teoretický způsob, jak tuto kresbu přijmout jako východisko k vypracování projekčního záměru tak, aby odpovídal dnešním standardům při projekční přípravě architektonického díla. Užitou metodu je třeba argumentačně podpořit a (metodu) komentovat (verbálně popsat). Metodickým východiskem je pochopení role dobového způsobu zobrazení budovy, jak je kodifikoval Vitruvius v díle De architectura libri decem, tj. ichnographia (půdorys), orthographia (nárys) a scaenographia (prostorový pohled). Jelikož máme k dispozici jen jednu složku, tj. ichnografii, je nutno pro stanovení velikostí prvků celé tektonické struktury a vzájemných vztahů (proporcí), tj. pro řešení celé nadzemní části stavby, včetně zastřešení. Cílem práce je nalezení způsobu, jak by se dala plně rekonstruovat podoba stavby, jež je dokumentována jedinou kresbou půdorysu bez kót, měřítko a určení světových stran.

Rozsah grafických prací:

- Textová část minimálně 30 normostran (1 NS = 1800 znaků) a obrazový doprovod dle potřeby odkazující na teoretickou část.
- Analýza funkčního a formálního řešení budovy na základě kresby půdorysu
- Geometrický rozbor půdorysu a stanovení měrné soustavy odpovídající době kolem roku 1700
- Určení způsobu stanovení měřítka částí stavby na základě stanoveného modulu
- Stanovení způsobu navržení proporcí potřebných k vypracování jednotlivých částí
- Stanovení zásad pro navržení nadzemních částí stavby na základě získaných numerických a formálních podkladů: poměry hmot (síla zdiva, římsy, pilastry)
- Stanovení zásad pro navržení velikosti a tvaru okenních a dveřních otvorů, případně také výplní
- Stanovení zásad pro navržení zastřešení (věže, chrámová loď, kupole, presbytář, ochoz), případně pro volbu krytiny a pro podobu klempířských prvků

Seznam literatury:

- Günther Binding, Architektonische Formenlehre, 2019, 8. vydání
- Emanuel Poche a kolektiv, Umělecké památky Čech 1–4, Praha 1977–1983.
- Bohumil Samek a kolektiv, Umělecké památky Moravy a Slezska 1–3, Praha 1994, 1999 a 2021.
- Johann Zeyer (ed.), Architektonische Motive in Barock und Rokoko, Leipzig 1907.
- Antonín Balšánek, Architektura střech doby barokové, Praha 1931.
- Petr Macek a kolektiv, Barokní architektura v Čechách, Praha 2015.
- Jaromír Neumann, Český barok, Praha 1968.
- Sborník Kryštof Dientzenhofer (1655–1722). K 350. výročí narození génia českého baroka, Praha 2005.
- Ivo Krsek – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík – Josef Válka, Umění baroka na Moravě a ve Slezsku, Praha 1996.
- Jakub Bachtík, Čechy, země oválů, aneb pět zastavení na cestě oválu barokními Čechami, Zprávy památkové péče 77, 2017, číslo 1–2, s. 99–114.
- <https://www.rdklabor.de/wiki/Hauptseite> - jednotlivá hesla, například akant
- <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/> - klíčová slova: Zeichnungen; Barock-Zeichnung
- <https://sbirky.moravska-galerie.cz/katalog?author=Martinelli%2C+Domenico>
- <https://www.metmuseum.org/art/collection>
- <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

Termín zadání diplomové práce: 14.2.2022

Termín odevzdání diplomové práce: 9.5.2022

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Ing. Dominik Martinelli
student(ka)

doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.
vedoucí práce

prof. Ing. arch. Vladimír Šlapeta,
DrSc.
vedoucí ústavu

V Brně dne 14.2.2022

Ing.arch. MArch Jan Kristek,
Ph.D.
děkan

Assignment Master's Thesis

Project no.: FA-DIP0031/2021
Department: Department of Theory
Student: **Ing. Dominik Martinelli**
Study programme: Architecture and Urban Design
Study field:
Supervisor: **doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.**
Academic year: 2021/22

Title of Master's Thesis:

Architectural drawing as starting point for the reconstruction of the project from approx 1700 AD: the Jesuit Church of Our Lady of the Snows in Olomouc

Master's Thesis:

The aim of the work is analysis of the architectural drawing of the Church of Our Lady of the Snows in Olomouc from approx 1700 AD (Moravian Provincial Archive in Brno, Jesuit Fund Olomouc) and propose a theoretical way: How to accept this drawing as a starting point for the project with today's standards in the project preparation of architectural work on that basis. The used method must be supported with arguments. The methodological basis is an understanding of the role of display the building in time period as is codified by Vitruvius in the piece called: „De architetturalibri decem“, i.e. ichnographia (floor plan), orthographia (front view) and scaenographia (spatial view). Since we have only one part, i.e. ichnography, it is necessary to determine the size of the elements of the entire tectonic structure and mutual relations (proportions), i.e. to solve the entire above-ground part of the building, including the roof. The aim of the work is to find a way to fully reconstruct the appearance of the building, which is documented just by drawing of the floor plan without dimensions, scale and determination of the cardinal directions.

Graphics scope :

- Text part consist of 30 standard pages at least (1 NP = 1800 characters) and pictorial accompaniment referring to the theoretical part as needed.
- Analysis of the functional and shaped solution of the building based on the floor plan
- Geometric analysis of the floor plan and determination of the measuring system corresponding to the time period approx 1700
- Determining the method of designing scaling parts for the building based on the specified module
- Determining the method of designing the proportions for developing the individual parts
- Determination of principles for the design of above-ground parts of the building on the basis of obtained numerical and shaped data: mass ratios (strength of masonry, cornices, pilasters)
- Determination of principles for the design size and shape of window and door or others fillings.
- Determination of principles for the design of roofing (towers, temple nave, dome, presbytery,

gallery), or for the choice of roofing and for the form of plumbing elements

List of literature:

- Günther Binding, Architektonische Formenlehre, 2019, 8. vydání
- Emanuel Poche a kolektiv, Umělecké památky Čech 1–4, Praha 1977–1983.
- Bohumil Samek a kolektiv, Umělecké památky Moravy a Slezska 1–3, Praha 1994, 1999 a 2021.
- Johann Zeyer (ed.), Architektonische Motive in Barock und Rokoko, Leipzig 1907.
- Antonín Balšánek, Architektura střech doby barokové, Praha 1931.
- Petr Macek a kolektiv, Barokní architektura v Čechách, Praha 2015.
- Jaromír Neumann, Český barok, Praha 1968.
- Sborník Kryštof Dientzenhofer (1655–1722). K 350. výročí narození génia českého baroka, Praha 2005.
- Ivo Krsek – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík – Josef Válka, Umění baroka na Moravě a ve Slezsku, Praha 1996.
- Jakub Bachtík, Čechy, země oválů, aneb pět zastavení na cestě oválu barokními Čechami, Zprávy památkové péče 77, 2017, číslo 1–2, s. 99–114.
- <https://www.rdklabor.de/wiki/Hauptseite> - jednotlivá hesla, například akant
- <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/> - klíčová slova: Zeichnungen; Barock-Zeichnung
- <https://sbirky.moravska-galerie.cz/katalog?author=Martinelli%2C+Domenico>
- <https://www.metmuseum.org/art/collection>
- <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

Date of project specification Master's Thesis: 14.2.2022

the deadline for submission for the Master's Thesis: 9.5.2022

Master's Thesis is submitted in the scope determined by the project supervisor; in addition, one B1 exhibition panel and Master's Thesis in electronic form are submitted.

Ing. Dominik Martinelli
student

doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.
project supervisor

prof. Ing. arch. Vladimír Šlapeta, DrSc.
head of the institute

In Brno dated 14.2.2022

Ing.arch. MArch Jan Kristek, Ph.D.
Dean

Anotácia

Diplomová práca obsahuje metodiku rekonštrukcie barokového kostola z prelomu 17 a 18 storočia. Z pôvodného zámeru sa zachoval neoznačený pôdorys, na základe ktorého však stavba nikdy nebola uskutočnená. Kostol sa nakoniec zrealizoval podľa iného návrhu, avšak pri podrobnejšom preskúmaní sa objavujú znaky, ktoré odkazujú na pôvodný návrh kostola.

Annotation

The thesis contains the methodology of the baroque church reconstruction from 17th and 18th centuries. An unmarked floor plan has been preserved from the original idea. The construction of the church was never realized. Eventually, the church was built according to another design. In closer look, some features referred to the original design of the church

Prehlásenie autora o pôvodnosti práce

Prehlasujem, že som svoju diplomovú prácu vypracoval samostatne s využitím uvedených zdrojov a literatúry a že sa elektronická verzia naplno zhoduje s listovou verziou.

Pod'akovanie

Chcel by som týmto poďakovať vedúcemu práce doc. PhDr. Pavlovi Šopákovi Ph.D. , prof. Ing. arch. Monike Mitášovej, Ing. arch. Jánovi Foretníkovi Ph.D, Ing.arch. MArch Jánú Kristekovi Ph.D.a celému vedeniu Fakulta architektúry Vysokého učení technického v Brne za pomoc a podporu pri vypracovaní tejto práce. Ďakujem za príležitosť a som rád, že toto dielo mohlo vzniknúť. p

**TÉMA : Architektonická kresba ako východisko
rekonštrukcie projekčného zámeru z doby kolem roku 1700:
jezuitský kostol Panny Márie Snežnej v Olomouci
(DIPLOMOVÁ PRÁCA)**

**Študent: Ing. Dominik Martinelli
Školiteľ: doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.
Obor: Architektúra a urbanizmus (6. ročník)
Brno 2022**

Cieľ

Cieľom diplomovej práce bolo pokúsiť sa vytvoriť projekt (architektonickú štúdiu) barokového kostola z prelomu 17 a 18 storočia. Z pôvodného zámeru sa zachoval pôdorys, na základe ktorého však stavba nikdy nebola uskutočnená. Pôvodne zamýšľaný pôdorys kostola bol nahradený novou koncepciou chrámu.

Slovník pojmov:

Presbytár

Presbytérium alebo staršie presbytár alebo zriedkavo kňazište (z latinského presbyterium). Miesto v rímskokatolíckych kostoloch pre hlavný oltár, chrámový priestor vyhradený pre kňazov. Môže byť aj pôvodne miesto pre kňaza a presbyterov. Zdroj: Bohuslav Syrový, Architektura: naučný slovník, Praha, Státní nakladatelství technické literatury 1961, str. 167.

Tambur

Tambur alebo tiež tholobat je valcový alebo hranolovitý nadstavec pod kupolu na cirkevných a verejných budovách. Služi jednak ku zvýšeniu a optickému zvýrazneniu stavby a môže oknami osvetľovať vnútorný priestor. Menší ozdobný prvok na vrchole kupoly sa nazýva lucerna. Zdroj: Bohuslav Syrový, Architektura: naučný slovník, Praha, Státní nakladatelství technické literatury 1961, str. 29.

Chór

Chór alebo chórus (z grečtiny choros, lat. chorus) je oddelený vyvýšený priestor v kostole pre organ a spevákov, kňazov, rehoľníkov alebo kanonikov prístupným osobitným schodiskom. Zdroj: Bohuslav Syrový, Architektura: naučný slovník, Praha, Státní nakladatelství technické literatury 1961, str. 85.

Balustráda

Je individuálne tvarované, ozdobné zábradlie, vytvorené pomocou nízkych stĺpikov, tzv. balustrov čiže balustrových kuželíkov krytých väčšinou madlom. Uplatňuje sa väčšinou na schodiskách, terasách, balkónoch a atikách. Balustráda je vždy zhotovená z kameňa alebo materiálu imitujúceho kameň: štuky, dreva, novšie často aj z betónu. Zdroj: Bohuslav Syrový, Architektura: naučný slovník, Praha, Státní nakladatelství technické literatury 1961, str. 22.

Ochodza

Ochodza je stavebný prvok, ktorý umožňuje pochod človeka popri stavebnej konštrukcii používaný napr. vrchole veže alebo na hradbách za cimburím. Veľakrát je podobný pavlačí alebo balkónu. V sakrálnych stavbách sa vyskytuje zvláštna krytá forma ochodze nazývaná trifórium nad bočnými loďami, alebo chórová ochodza obkolesujúca chór. Zdroj: Bohuslav Syrový, Architektura: naučný slovník, Praha, Státní nakladatelství technické literatury 1961, str. 144.

1. DEFINOVANIE CIEĽA

2. ZHODNOTNIE PODKLADOV A PRVOTNÉ PREDPOKLADY

2.1. Opis	05
3.2. Identifikácia	05

3. ŠTÚDIUM PROBLEMATIKY

3.1 Oboznámenie sa s kompozičným prístupom.	06
3.2 Prieskum sakrálnych stavieb v Brne a okolí. (PREDIPLOM)	06
3.3 Oboznámenie sa s históriou konkrétneho kostola	06

4. POSTUP

4.1 Príprava	07
4.1.1 Metodika	
4.1.2 Faktory na zohľadnenie:	
4.1.3 Zhrnutie doterajších informácií	
4.2 Osadenie objektu a určenie mierky	09
4.2.1. Osadenie pôvodného návrhu kostola do súčasnej situácie	
4.2.2 Zvolenie mierky	
4.3 Diagnostika pôdorysu (Rozloženie na geometrické útvary)	15
4.3.1 Hlavná os pôdorysu	
4.3.2 Hlavný tvar pôdorysu	
4.3.3 Postup diagnostiky	
4.4 Výškové členenie kostola	18
4.4.1 Výška lode	
4.4.2 Výška presbytára	
4.4.3 Výška čelnej fasády a veží	
4.4.4 Výška tamburu	
4.4.5 Výška ochodze	
4.4.6 Výška portálu bočných oltárikov	
4.4.7 Výška chóru	
4.4.8 Prítomnosť 2NP	
4.5 Konštrukcia klenieb	26
4.5.1 Konštrukcia klenby	
4.5.2 Konštrukcia klenby nad chrámovou loďou	
4.5.3 Konštrukcia klenby (kupoly) nad tamburom	
4.5.4 Prestropanie presbytáru v časti nad oltárom	
4.5.5 Konštrukcia klenby nad bočným oltárom	
4.5.6 Ostatné klenby	
4.6 Konštrukcia krovu striech	30
4.6.1 Konštrukcia klenby	
4.6.2 Konštrukcia krovu nad chrámovou loďou	
4.6.3 Konštrukcia krovu nad chrámovou loďou	
4.6.4 Konštrukcia krovu nad Tamburom	
4.6.5 Konštrukcie krovu veží.	
4.6.6 Konštrukcia krovu ochodze.	

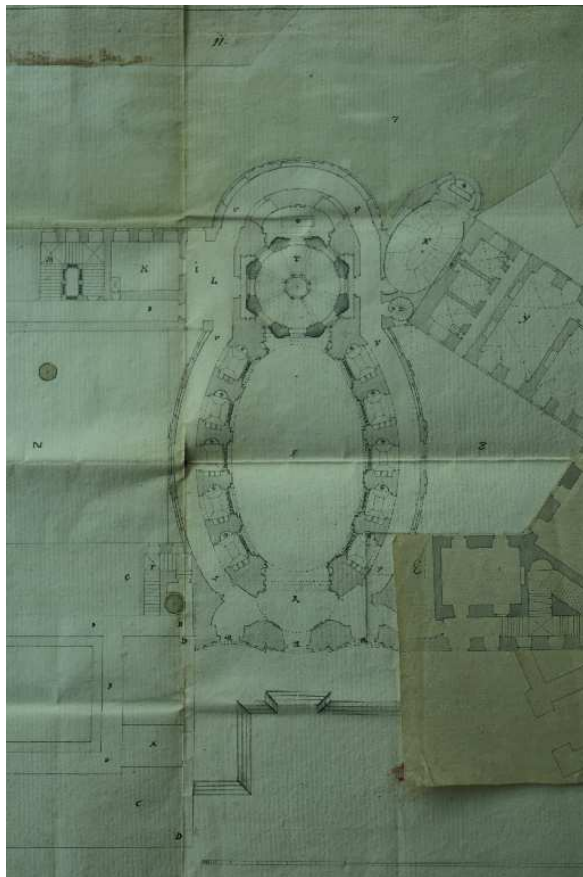
4.6.7 Strešný plást.	
4.7 Veľkosť okien a otvorov	34
4.8 Farebné a materiálové riešenie	33
4.8.1 Steny	
4.8.2 Podlahy	
4.8.3 Klenby	
4.8.4 Strešný plášť	
4.8.5 Zámočnicke výrobky	
4.8.6 Stolárske výrobky	
4.8.7 Klampiarske výrobky	
4.8.8 Schodisko	
4.8.9 Oltár/chór	
4.8.10 Erby	
4.8.11 Sochárska výzdoba	
4.9 Vedľajšia kaplnka	40
5. Zhodnotenie	
5.1 Odchýlky v pôdoryse	41
5.1.1 Dispozičné odchýlky	
5.1.2 Konštrukčné odchýlky	
5.2 Porovnanie so skutočnou realizáciou	42
5.2.1 Zmeny oproti zrealizovanému stavu kostola	
5.3 Záver zhodnotenia	43
6. Záver	

Metodika uplatnená pri rekonštrukcii Kostola Panny Márie Snežnej (Olomouc).

1. DEFINOVANIE CIEĽA

Vytvorenie projektovej dokumentácie stavby na základe získaného pôdorysu.

2. ZHODNOTENIE PODKLADOV A PRVOTNÉ PREDPOKLADY

Obr.01 –Neznámy predmetný pôdorys; zdroj: Moravský zemský archív v Brne, fotka autora

2.1 Opis

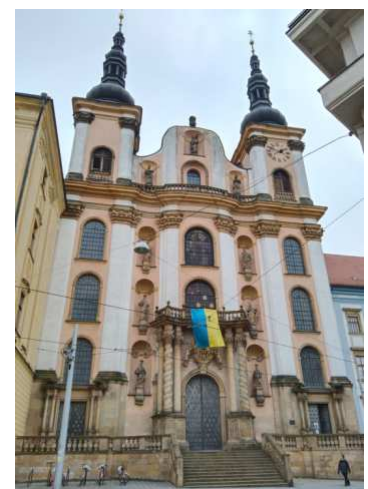
Predmetný pôdorys^(Obr.01) bol dostupný vo viacerých zbierkach a publikáciách. Bol nájdený v archíve Moravského zemského archívu v Brne, vo fonde Jezuitského rádu v Olomouci. Bol publikovaný aj v diele „Cestami umení“ (r. vydání 1949. autor.), následne v publikácii „Umeni baroka na Morave“ , v Umeleckých pamiatkach Moravy“ a ako príloha v článku Václava Richtera „Plány jezuitských stavieb v Olomouci“..

Pôdorys zobrazuje sakrálnu stavbu, s najväčšou pravdepodobnosťou kostola, začleneného v okolitej zástavbe. Autor návrhu je neznámy, na výkrese chýbala signatúra autora. Výkres neobsahuje mierku, výšky, legendu materiálov, severku, nadmorskú výšku, rozpisku (dátum vyhotovenia, miesto zhotovenia, účel stavby, investor, stupeň dokumentácie...). Objekt je osadený v zástavbe predpokladaného kláštora.

2.2 Identifikácia

Na základe literatúry je známe, že sa jedna o pôdorys kostola, ktorý mal byť umiestnený na mieste terajšieho jezuitského kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci.^(Obr.02) Pôdorys tvarovo odpovedá pôdorysom kostolov z 17-18 storočia, čiže z obdobia vrcholného baroka. Účelom stavby bolo vytvorenie bohoslužobného priestoru pre miestny mníšsky rád jezuitov. Ďalšie stavby na pôdoryse kostola sú súčasťou zástavby kláštora, ktorá v dobe návrhu kostola už existovala. Rozmery kostola, ako aj celkový tvar zostávajú nateraz neznáme.

Obr.02 –Kostol Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

3. ŠTÚDIUM PROBLEMATIKY

Cieľom je naštudovanie si dostatočného množstva informácií, ktoré budú následne uplatnené pri rekonštrukcii kostola. Na základe postupnosti sme si ich rozdelili na tieto časti:

3.1 Oboznámenie sa s kompozičným prístupom.

V období baroka architekti boli zameraní na geometrickú krásu svojich stavieb. Dôležitý pre nich bol symetrický tvar, kružnice, oblúky, elipsy v rozličných prienikoch a symetrii. Stavby, ich rozmiestnenie a projektová dokumentácia tak nevznikali náhodne, ale v určitých súvislostiach. Pár kompozičných prístupov barokovej stavby sú uvedené v **prílohe č.1: Kompozičné princípy pri navrhovaní stavieb.**

3.2 Prieskum sakrálnych stavieb v Brne a okolí.

Cieľom prieskumu bolo získať ucelenejšiu predstavu o náboženských stavbách v moravskej lokalite Brne, osvojiť si základné dispozičné riešenie stavieb a ich výrazových prostriedkov, dobové a krajové odlišnosti v jednotlivých obdobiach a pre jednotlivé rehole (účel).

Predpokladá sa, že stavba je barokového charakteru a preto zvýšená pozornosť sa bude venovať práve tomuto obdobiu. Stavby v ostatných obdobiach sa však neopomenú, nakoľko sa v tejto stavbe mohli objaviť vplyvy z predošlých období, poprípade upraviť formu barokových kostolov pri ich neskoršej prestavbe (A následne by sa mohli tieto úpravy chybné interpretovať a datovať). Bude sa im však venovať len okrajovú pozornosť. Zoznam a prieskum stavieb sú uvedené v

Prílohe č.2: Analýza sakrálnych stavieb Moravy ako východisko pre analýzu návrhu kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci (Preddiplomová práca).

3.3 Oboznámenie sa s históriou konkrétneho kostola

Na základe predbežného prieskumu je známe, že predmetný kostol mal stáť na mieste terajšieho kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci. Tento kostol bude slúžiť ako hlavný referenčný zdroj pri rekonštrukcii kostola z predmetného pôdorysu. Informácie o histórii ako aj fotogaléria je uvedená v **Prílohe č.3: Prieskum kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci.**

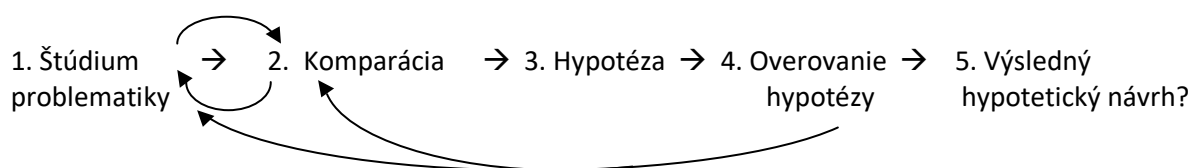
4. POSTUP

4.1 Príprava

4.1.1 Metodika

Metodika uplatnená pri rekonštrukcii kostola vychádza z postupného objavovania súvislosti , a následnú konfrontáciu s neistým záverom. Významný je neustály návrat a overovanie informácií, návrhu, kde vo svetle nových objavených skutočností sa bude musieť pôvodný návrh upraviť. Výsledkom je teda návrh, ktorý môže byť vo svetle neskorších udalostí upravený.

Plán návrhu:

4.1.2 Faktory na zohľadnenie:

Pred samotnou rekonštrukciou kostola z pôdorysu sa musí zohľadniť viacero uhlov pohľadu. Každý uhol nám dá iný pohľad na vec, prípadne doplní informácie pri riešení konkrétneho problému.

4.1.2.1 Pôdorys

Čo všetko je z pôdorysu zrejmé, čo je zakreslené a čo nie, prečo je to tak zakreslené. Kto bol autorom a načo sa kládol dôraz. Dôležitým aspektom je aj zobrať v úvahu nedokonalosti pôdorysu.

4.1.2.2 Literatúra

Štúdium barokových princípov z literatúry pri rekonštrukcii kostola z predmetného pôdorysu. Porovnanie pomerov tvarov, geometrických zákonitostí a umelecké detaily. Samotnú kapitolu tvorí konštrukcia stavieb v podobnom období s vtedajšou dostupnou technológiou.

Informácie sa čerpali z týchto publikácií:

Historické klenby; Eduarda Lipanská, 1998, EL.Consult Praha.

Historické krovky; Václav Kufner, Jan Vinař, Ivana Horová, 1995, EL.Consult Praha.

Historické krovky; konstrukce a statika; Václav Kufner, Jan Vinař, 2004, GRADA Praha.

Historické krovky; typologie, pruzkum, opravy; Václav Kufner, Jan Vinař, 2010, GRADA Praha.

4.1.2.3 Relevantné referenčné stavby

Prieskum relevantných stavieb v podobnom období, ich dispozičným, prevádzkovým riešením a výrazovými prvkami. Hlavným zdrojom referencií je súčasný kostol Panny Márie Snežnej, nakoľko stojí na mieste predpokladaného kostola. Avšak pôdorys je značne odlišný a potrebné tvarové riešenia sa nachádzali v iných kostoloch.

Dôležitými referenčnými kostolmi boli :

Kostol Panny Márie Snežné v Olomouci

Hlavná referenčná stavba (osobná obhliadka v doprovode o. Jána Regnera, podklady z návštevy v Národnom pamiatkovom ústave Olomouc.

Kostol svätého Michala v Olomouci

Kupoly, umelecké a remeselné spracovanie (osobná obhliadka, podklady z návštevy v Národnom pamiatkovom ústave Olomouc.)

Kostol svätých Janov v Brne

Hlavná referenčná stavba (osobná obhliadka v doprovode o. Petra Macháčka, podklady z návštevy v Národnom pamiatkovom ústave Brno)

Kostol svätého Leopolda v Brne

elipsoidný pôdorys svetlého rozpätia 8m, loggie na 2.NP, konštrukcia krovu (osobná obhliadka v doprovode o. Martina Maceka)

Kostol svätej Barbory v Otoviciach

elipsoidný pôdorys svetlého rozpätia 16m, konštrukcia krovu (podklady získané od projektanta rekonštrukcie kostola v Otoviciach, Ing. Petra Rohlička z Increco s.r.o.)

Kostol svätého Jána z Mathy v Bratislave

Prepojenie jednotlivých klenbových oblúkov, elipsoidný pôdorys, čelná fasáda

Kostol Nanebovzatia Panny Márie v Brne - Zábrdovice

riešenie bočných oltárov

Kostol svätého Michala v Brne

balustráda, loggie na 2NP

Kostol sv. Ignáca na Karlovom námestí v Prahe

riešenie jezuitského kostola

Kostol sv. Františka Xaverského v Skalici

riešenie jezuitského kostola

Kostol nanebovzatia Panny Márie v Hradci Králové

riešenie jezuitského kostola

Kostol sv. Ignáca z Loyoly v Jihlave

riešenie jezuitského kostola

4.1.2.4 Uvažovanie autora

Do procesu uvažovania sa musí zohľadniť aj samotné uvažovanie autora. Načo kládol dôraz pri zhotovovaní pôdorysu, bol nejako spätý s rádom alebo miestny architekt? Čo bolo pre neho pri tvorbe pôdorysu dôležité, z akých znalostí vychádzal a ako riešil jednotlivé konštrukcie v dosahu materiálového zloženia?

4.1.2.5 Vlastné uvažovanie

Predošlé body slúžili ako dobrý podklad, osnova pre ďalšiu prácu. Avšak nie vždy sa vie nájsť vhodný podklad alebo referencia pri určitom probléme vyskytujúcom sa pri rekonštrukcii a musela sa zapojiť vlastná kreativita. Opačná situácia tiež nastáva, keď na riešenie problému je viacero možností a my sa máme rozhodnúť, ktorá je tá správna pre našu situáciu.

Zaujímavejšie zistenie bolo, keď sa narazilo na nevyriešiteľné problémy. Vedelo by sa ich vyriešiť, ale za cenu narušenia zakresleného pôdorysu. Ďalšou súvisiacou otázkou je do akej miery istoty vieme naše hypotézy podložiť dôkazmi. Toto všetko posúva riešenie do role subjektívneho zobrazenia kostola.

4.1.3 Zhrnutie doterajších informácií

Idea zamýšľaného kostola bola vytvoriť kostol primárne pre kláštorne a akademické účely. Mal byť prepojený s ďalšími budovami a byť tak súčasťou kláštorneho komplexu budov. Tvarom mal uzatvárať priestor bloku budov s výhľadom do príľahlého parku.

Hlavná tvarová forma je chrámová loď nad elipsoidným pôdorysom s bočnými oltármi. Oktagónový presbytár s kupolou a lucernou je zjavný z pôdorysu. Súčasťou konkávno-konvexnej fasády budú dve veže (zakreslené obrysom). Okolo celého kostola sa uvažovalo s bočnou ochodzou, ktorý mala prepojiť jednotlivé časti a slúžil by taktiež obradným účelom. Bočná loretanská kaplnka s príľahlou vežou by slúžila ako priestor pre menšie a sezónne obrady. Dominantným dekoratívnym prvkom sú dvojité pilastre (z pôdorysu) s korintskými hlavicami a pätkami (z realizovaného kostola).

Od miestneho farára o. Jána Regnera sa zistili ďalšie doplňujúce informácie. Súčasný kostol stojí na skale, na konci ochodze sú zamurované dva prechody na ľavú a pravú stranu. Budovy na ľavej strane (pri pohľade na fasádu) už nepatria pod kláštorný komplex, ale pod vojenský útvar. Pravý objekt patrí pod kláštornú akademickú správu. V súčasnosti sa bohoslužby konajú len v obmedzenom množstve, do kostola sa vstupuje bočnými dverami a kostol je vo veľmi častej rekonštrukcii.

4.2 OSADENIE OBJEKTU A URČENIE MIERKY

4.2.1. Osadenie pôvodného návrhu kostola do súčasnej situácie

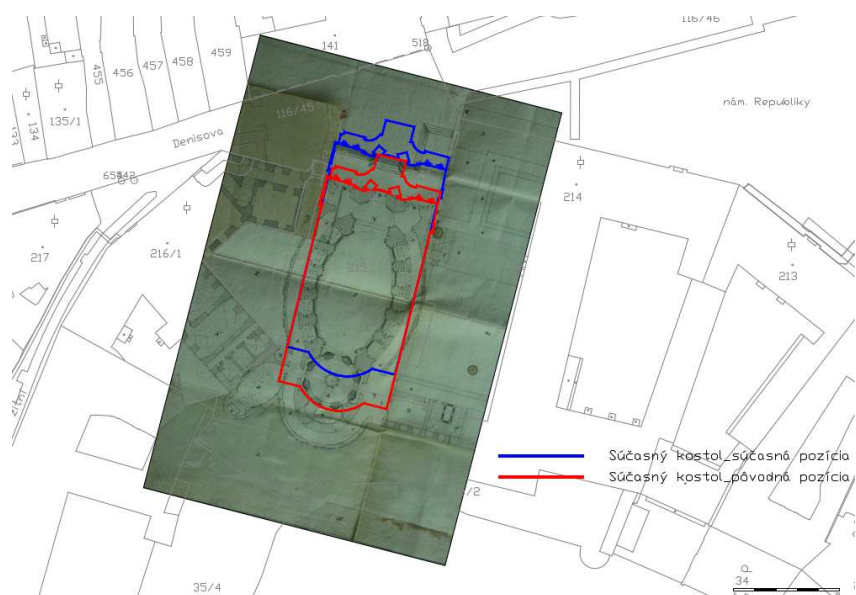
Z www.ikatastr.cz sa stiahne katastrálna mapa mesta Olomouc-mesto. Na ňom sa vyznačí súčasná pozícia kostola sv. Panny Márie Snežnej. Na tomto mieste vidno obrysy realizovaného kostola. Pod katastrálnu mapu sa podloží podklad s našim predmetným pôdorysom kostola a mierka sa prispôbi. (Ako referenčná budova bude slúžiť vedľajšia budova kláštora s výrazným lomením, ktorá bola už v dobe návrhu realizovaná). Následne sa tu môže vidieť niekoľko súvislostí.

1. Existujúci kostol je v základných rozmeroch (dĺžka/šírka) veľmi podobný navrhovanému. Zaradenie pôdorysu kostola, ako návrh kostola Panny Márie snežnej v Olomouci, je teda s veľkou pravdepodobnosťou správny. Odpovedá tomu miesto, doba aj tvar stavby.

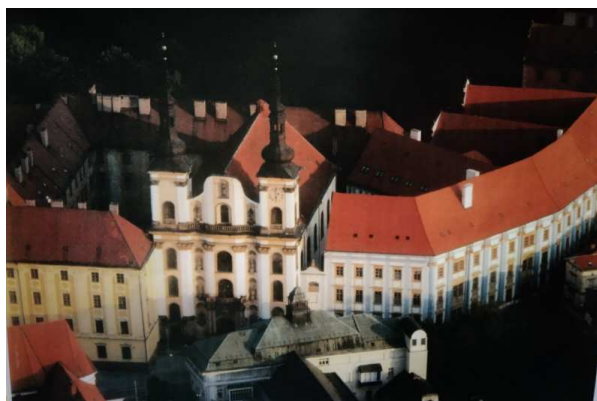

Obr.03 – autorská analýza: Pozícia súčasného kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci v katastrálnej mape; zdroje podkladov: <https://www.ikatastr.cz/>, Moravský zemský archív v Brne

2. Existujúci kostol je výrazne predsadený pred líniou fasády vedľajšieho kláštora.^(Obr.03) Skúsi sa teda zarovnať fasádu existujúceho kostola s fasádou vedľajšieho kláštora^(Obr.04) (Podobne ako v prípade kostola San Carlo alle Quattro Fontane v Ríme od Francesca Borominiho). Oblúkový presbytár kostola takto končí presne v mieste tamburu navrhované kostola. Bola by to veľká zhoda náhod a preto sa hľadajú ďalšie informácie. Až po nejakom čase, pri osobnej prehliadke kostola, sa zistilo, že kostol stojí na skale. Môže vzniknúť teda hypotéza, že v mieste kupoly a pod súčasným presbytárom je skala vyvýšená a základové pomery pre vyššiu vežu tamburu tu boli adekvátne. Nezanedbateľný je aj symbolický význam skaly. Neskôr sa zamýšľaného zámeru upustilo, keďže sa zvolila varianta predĺženia stavajúcich budov a uzavretia bloku.^(Obr.05) Môže sa však povedať, že pôvodná pozícia existujúceho kostola bola skoro určite zamýšľaná v zalícovanej fasáde s príľahlým kláštorom.

Obr.04 – autorská analýza: Pozícia súčasného kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci v katastrálnej mape; zdroje podkladov: <https://www.ikatastr.cz/>, Moravský zemský archív v Brne

Obr.05 –Kostol Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotografia na nástenke kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci

4.2.2 Zvolenie mierky

Pri podložení podkladu do katastrálnej mapy sme dostali aj približnú mierku so základnými rozmermi kostola. Keďže transformácia rozmerov z pôdorysu bude vždy len približná, potrebovalo sa odhadnúť, v akých merných jednotkách by bol kostol pôvodne navrhovaný.

Z histórie vieme, že plány na stavbu existujúceho kostola boli dokončené r. 1692 a tým pádom bol kostol navrhovaný v mernej sústave, ktorá sa používala pred týmto rokom. Tu trochu nastal problém, keďže v danej dobe nebola ešte uzákonená jednotná merná sústava a teda každý mohol používať iné jednotky (Jednotná merná sústava sa zaviedla v Rakúsku r. 1870). Vznikla tak otázka, v akých jednotkách autor stavbu navrhoval. Odpoveď prišla po zmeraní rozmerov vstupnej kruhovej kupole. Tá ma polomer približne 5,25m . Metrická sústava sa môže vylúčiť, nakoľko sa v danej dobe nepoužívala. Ruská merná sústava sa môže tiež z obdobného dôvodu zanedbať (uzákonená bola až r. 1899). Rakúska merná sústava by bola dobovo možná, ale pri prepočte základnou dĺžkovou mierou „viedenskou siahou (1 896 mm)“ výsledky vychádzali neceločíselné (2,769). Na území Českého kráľovstva sa používali prevažne dve veľmi podobné merné sústavy. Česká merná sústava (a to už od 1268), z ktorej sa neskôr vyvinula moravská merná sústava. Česká merná sústava mala základnú dĺžkovú mieru „česká siaha (1 779 mm)“ Moravská merná sústava mala základnú dĺžkovú mieru „moravská siaha (1 775 mm)“. Po predelení polomeru kupole dostávame v prípade Českej mernej sústavy výsledok 2,95 resp. v prípade moravskej 2,965... čo pri započítaní chyby merania môžeme povedať, že vstupná kupola má polomer 3 siahy v oboch prípadoch. Vzhľadom k tomu, že lokalita kostola je v Olomouci na Morave a hlavní staviteľia pôvodného kostola boli Rakúšania je vysoko pravdepodobné, že predmetný pôdorys bude najskôr v mierach moravskej mernej sústave.

Rakúska merná sústava

1 Viedenská siaha = 6 stôp (6x316) = 1 896 mm 5 250 mm/1 896mm = 2 769 mm

Česká merná sústava

1 siaha = 3 lakte (3x593mm) = 1779 mm 5 250 mm/1 779mm =2 951 mm

Moravská merná sústava

1 siaha = 6 stôp (6x295,9mm) = 1775 mm 5 250 mm/1 775mm =2 958 mm

4.3 Diagnostika pôdorysu (Rozloženie na geometrické útvary)

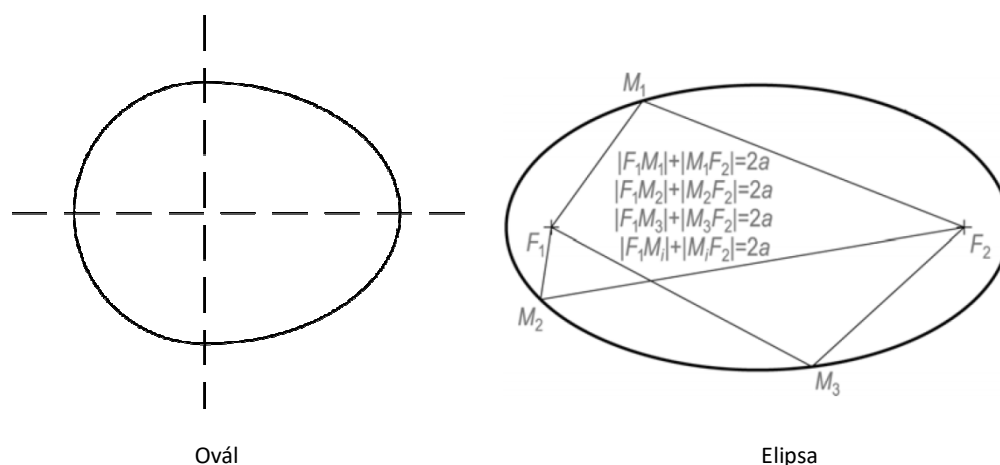
Pôdorys kostola je rozložený na systém geometrických útvarov. Nachádzajú sa tu kružnice, ovály, elipsy, obdĺžniky v proporciách zlatého rezu .. Hlavným oporným bodom bude zvoliť si osi symetrie pôdorysu. Dôležité je upozorniť, že naša rekonštrukcia nebude úplne odpovedať danému pôdorysu. Používa sa iná technika zobrazenia, pomocou iných zobrazovacích prostriedkov z podkladu starého približne 400 rokov vždy budú zjavné nejaké odchýlky od pôvodného stavu, a preto by sa pri rekonštrukcii malo sústrediť skôr na kompozičný prístup ako na presnú rekonštrukciu zobrazenia.

4.3.1 Hlavná osa pôdorysu

Z tvaru sa vie približne odhadnúť umiestnenie hlavných symetrických osí pôdorysu. Pôdorys obsahuje nepatrné body, diery, ktoré pravdepodobne slúžili ako body pre umiestnenie meracích pomôcok (ceruzka, kružidlo, pravítko, elipsograf atď). Tie budú slúžiť pre presnejšie umiestnenie hlavných osí.

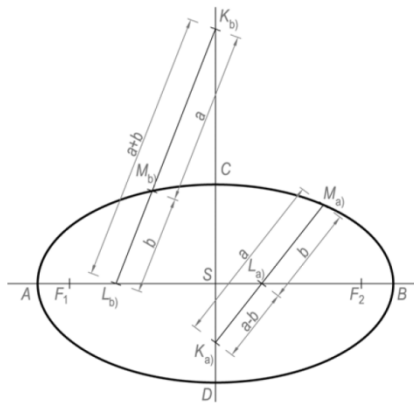
4.3.2 Hlavný tvar pôdorysu

Dominantným geometrickým tvarom je určite oválny tvar hlavnej chrámovej lode. **Ovál** (z latinského ovum, vajce) je obrazec zostrojený z dvoch párov oblúkov s dvoma rôznymi polomerami. Ovál teda nie je presne matematicky daný. Naproti tomu **elipsa** je tvar zložený z množiny bodov, ktoré majú od dvoch pevných bodov F_1 a F_2 konštantný súčet vzdialeností, ktorý je väčší ako vzdialenosť týchto bodov. Každá elipsa je teda oválom, ale nie každý ovál je elipsou. ^(obr.07)

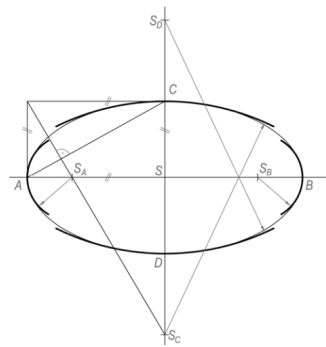

Obr.07 a,b,c, – Geometrické vlastnosti oválu a elipsy; zdroj: Approximating An Ellipse With Four Circular Arcs, Ján Foretník, Brno, 2010. str.42/168

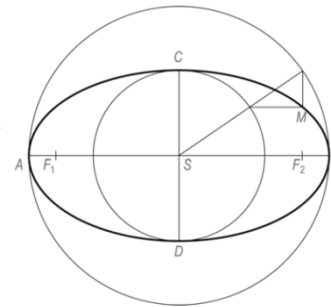
Metód, ako zostrojiť ovál alebo elipsu, je niekoľko. Prúžková rozdielová – súčtová^(obr.08a), trojuholníková^(obr.08b), hyperoskulačná^(obr.08c), 4 oblúčková^(obr.08d), podľa Serlia^(obr.08e), Francúzska^(obr.08f) atď. Pri rekonštrukcii kostola sa nakoniec použije dostupný výpočtový program a jeho spôsob tvorenia konštrukcie. t.j. zadávanie 2 hlavných rozmerov so stredom:

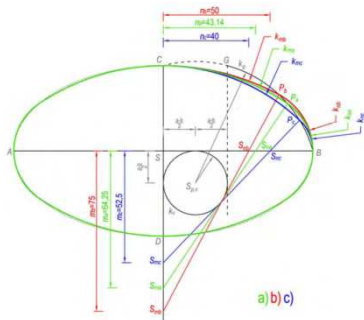
a, Prúžková konštrukcia rozdielová, súčtová

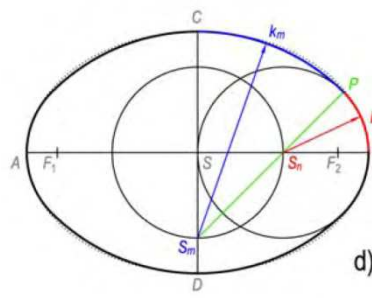
b, Trojuholníková konštrukcia

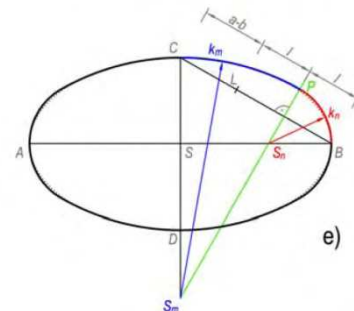
c, Hyperoskulačná kružnica vo vrcholoch elipsy

d, 4-obluk (s rôznym prechodovým bodom)

e, Serlioova konštrukcia

f, Francúzska konštrukcia (zjednodušená)

Obr.08 a,b,c,d,e,f – Príklady konštrukcie elipsy pomoci kružnic; zdroj: *Approximating An Ellipse With Four Circular Arcs*, Ján Foretník, Brno, 2010 str.44/168

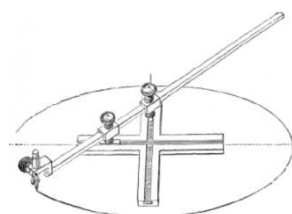
Poznámka

Zaujímavou pomôckou pri kreslení oválov/elíps bol elipsograf.^(obr.09) Prvé zmienky o jeho konštrukcii sa pripisujú gréckemu učencovi Archimedovi, po ktorom sa niekedy ešte pomenovávajú. Vzhľadom na rozsah a význam stavby, presnosť kresby a jeho opakovateľnosť je viac ako pravdepodobné, že autor pôdorysu podobným zariadením disponoval.

Obr.09

Obr.09 – Elipsograf a jeho použitie; zdroj: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sl_ellipsograph_crop.jpg

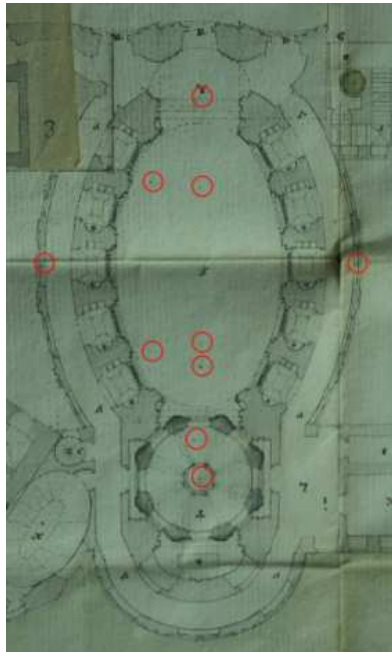

Obr.10

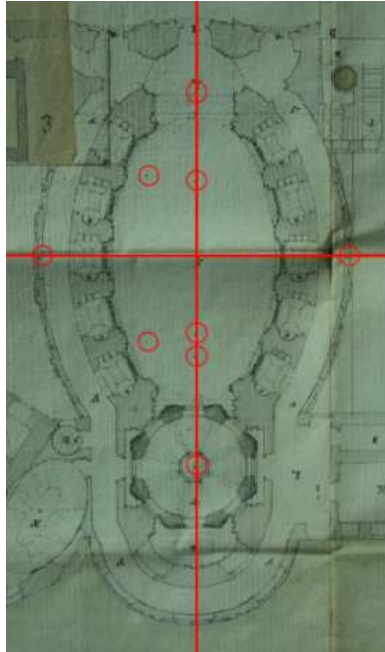
Obr.10 – Elipsograf, použitie; zdroj: <https://drawingmachines.org/>

4.3.3 Postup diagnostiky:

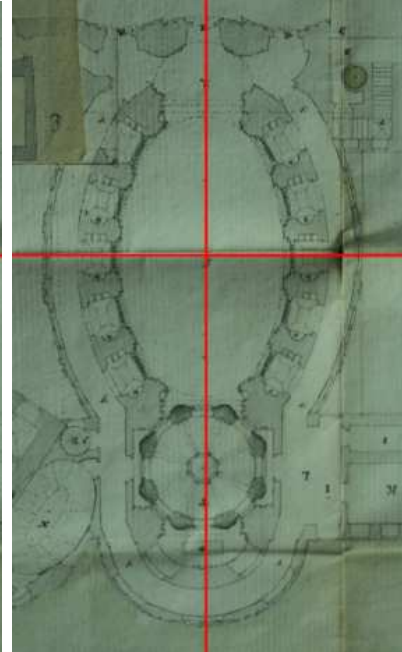
1. Zakrúžkujú sa čierne body^(obr.11) (tj. pravdepodobne diery po kružidle) a pospájajú sa do hlavnej osi^(obr.12). Výsledná os^(obr.13) bude smerodajná pre ďalší postup.

obr.11

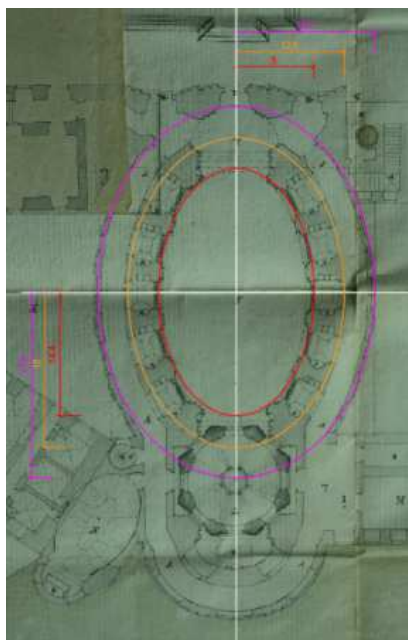
obr.12

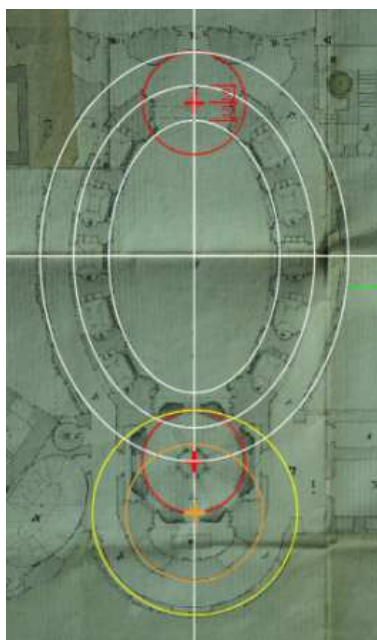
obr.13

Obr.11– autorská analýza: Zvýraznené čierne body na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne
Obr.12– autorská analýza: Pospájanie bodiek do hlavnej osy na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne
Obr.13– autorská analýza: Hlavná os na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

2. Vytvorí sa hlavné elipsy okolo chrámovej lode podľa siah.^(obr.14) Opíše sa hlavná kružnica nad presbytárom a vstupnou halou.^(obr.15)

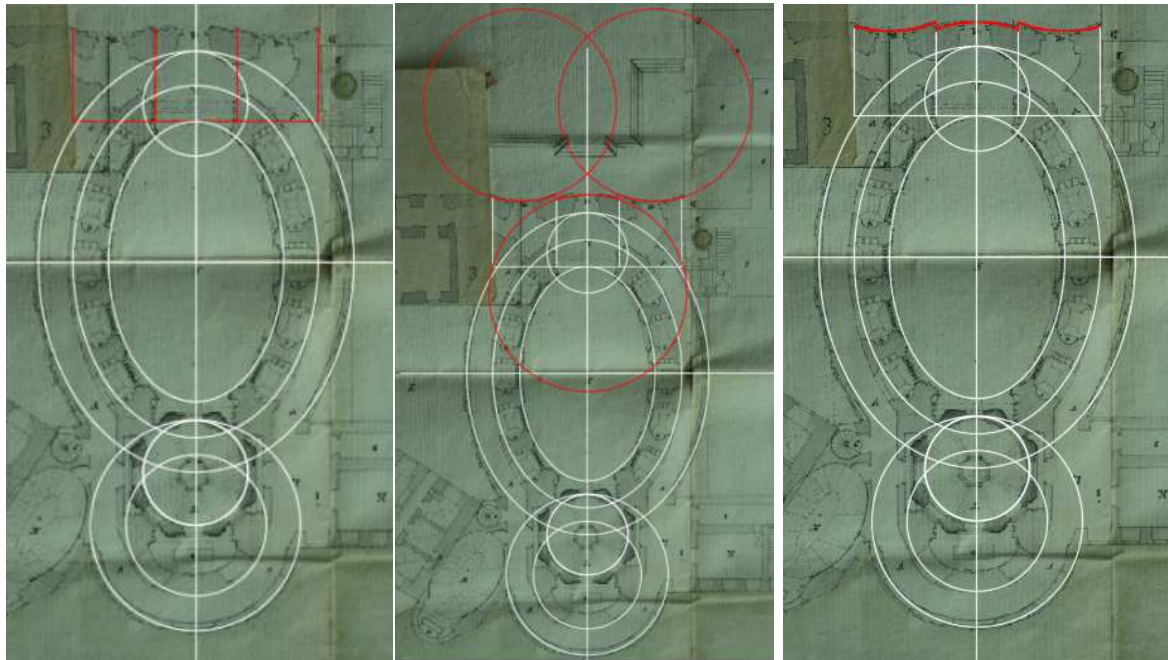
obr.14

obr.15

Obr.14– autorská analýza: Hlavné elipsy na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne
Obr.15– autorská analýza: Hlavné kružnice na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

3. Zakresli sa rozdelenie vstupu^(obr.16) na 3 časti (2 veže a ústredný rizalit) . Opíšu sa kružnice^(obr.17) na vytvorenie vstupnej konkávno-konvexnej fasády^(obr.18) a vytvorí sa jej definitívny tvar.

obr.16

obr.17

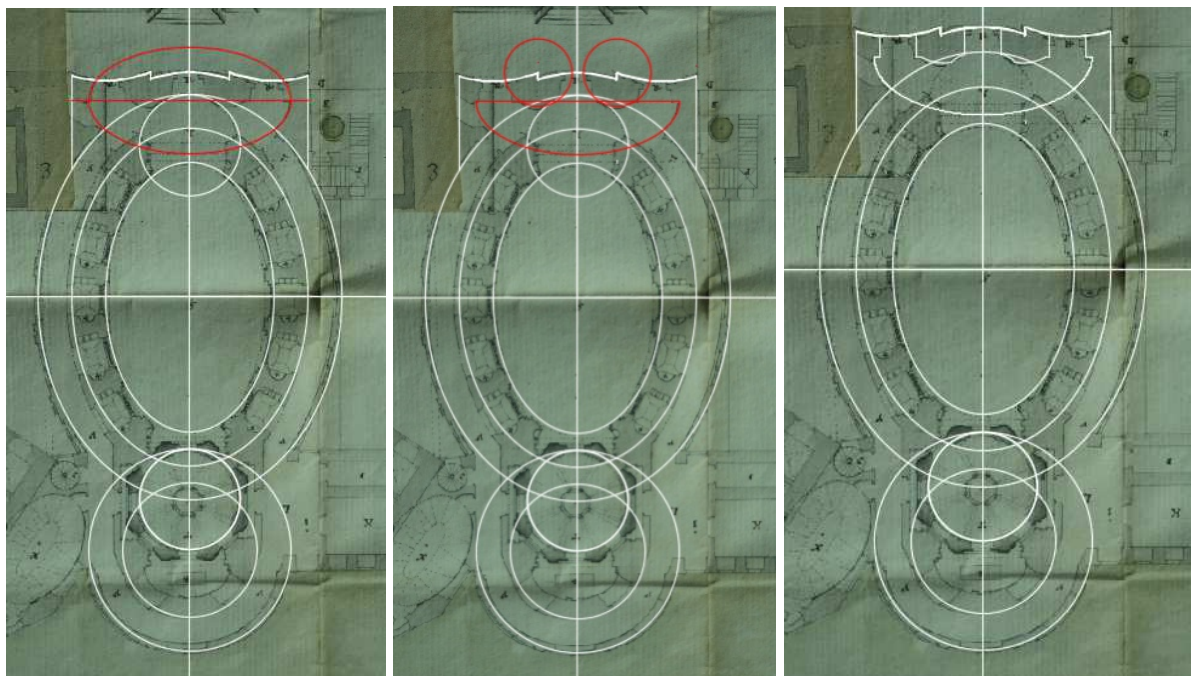
obr.18

Obr.16 – autorská analýza: Rozdelenie vstupného priestoru na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

Obr.17 – autorská analýza: Fasádne kružnice na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

Obr.18 – autorská analýza: Konkávno-konvexná fasáda na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

4. Opíše sa elipsa^(obr.19) na vytvorenie vstupných priestorov a 2 kružnice dotvárajúce vstupný priestor.^(obr.20) Vznikne tak základný tvar.^(obr.21)

obr.19

obr.20

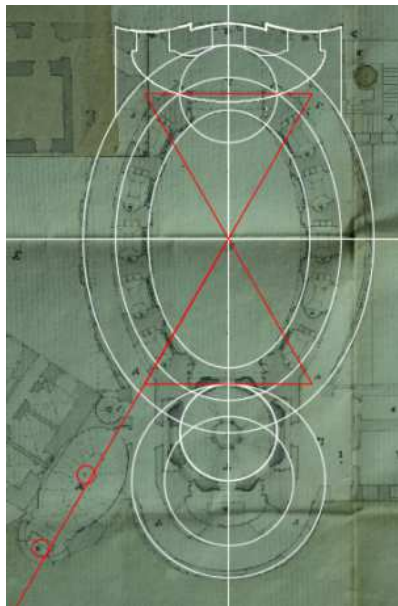
obr.21

Obr.19 – autorská analýza: Elipsa tvoriaca vstupný priestor na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

Obr.20 – autorská analýza: Kružnice vo vstupnom priestore na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

Obr.21 – autorská analýza: Základný tvar predmetného pôdorysu; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

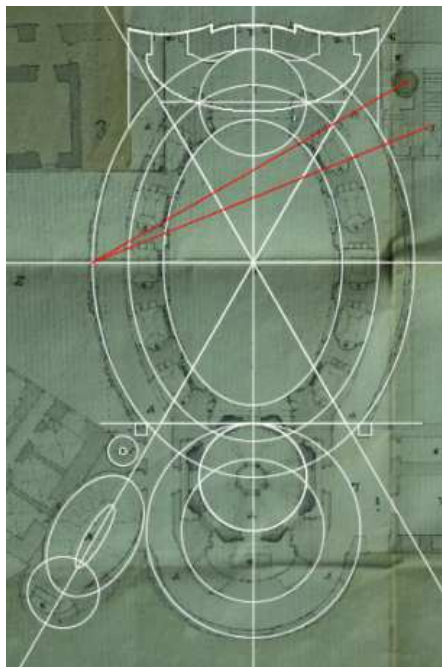
5. Vytvorí sa rovnostranný trojuholník a predĺži sa hrana^(obr.22), ktorá nám spojí stredy elíps vedľajšej kaplnky.

obr.22

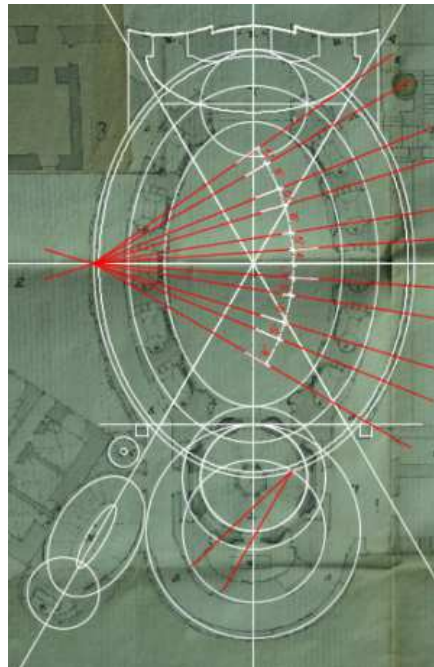
Obr.22 – autorská analýza: Predĺžená strana rovnoramenného trojuholníka na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

6. Rozdelí sa pôdorys na časti s výsečou.^(obr.23) Vytvorí sa priestor pre bočné oltáre vo vnútornom, nosnom prstenci.^(obr.24) Súčasne sa vytvoria aj okenné otvory na ochodze.

obr.23

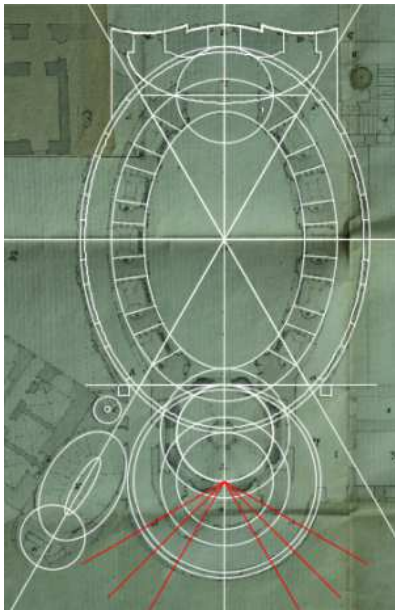
Obr.23– autorská analýza: Ukážka spôsobu rozdelenia vnútorného prstena na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

obr.24

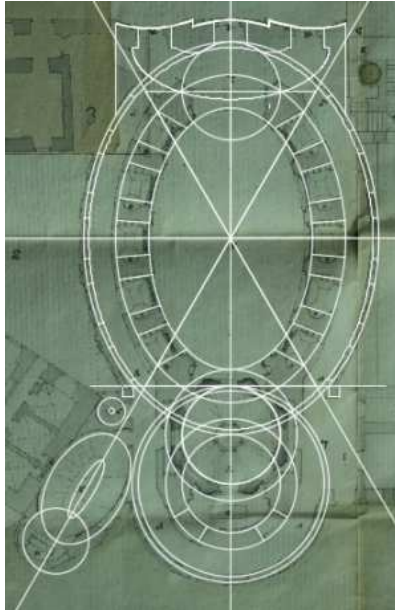
Obr.24– autorská analýza: Rozdelenie vnútorného prstena na bočné oltáre a okná na ochodze na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

7. Rovnako si rozdelí aj pôdorys na časti s výsečou^(obr.25) vo vnútornom nosnom prstenci v časti presbytára. Ďalšie výseče^(obr.27) vytvoria okná na ochodze.

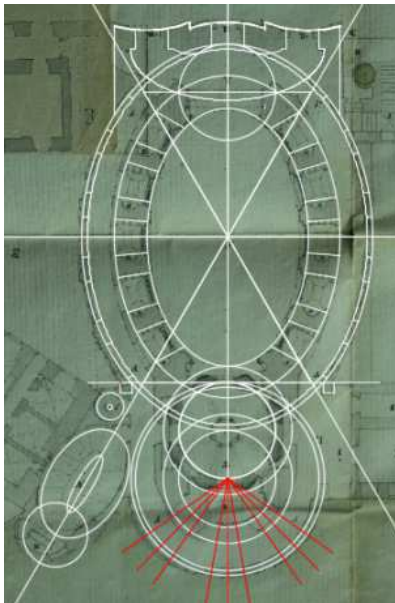
obr.25

Obr.25 – autorská analýza: Ukážka spôsobu rozdelenia prstenca presbytára na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

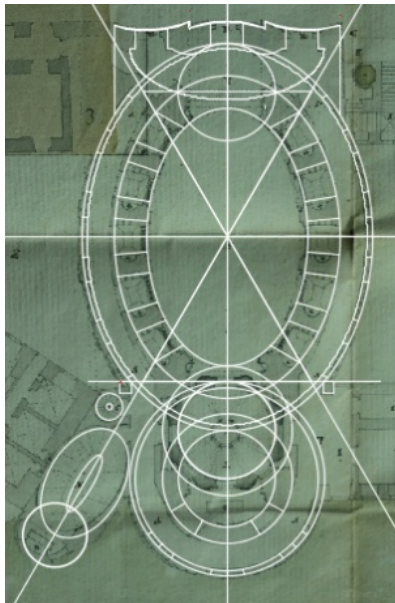
obr.26

Obr.26 – autorská analýza: Rozdelenie prstenca presbytára na okná na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

obr.27

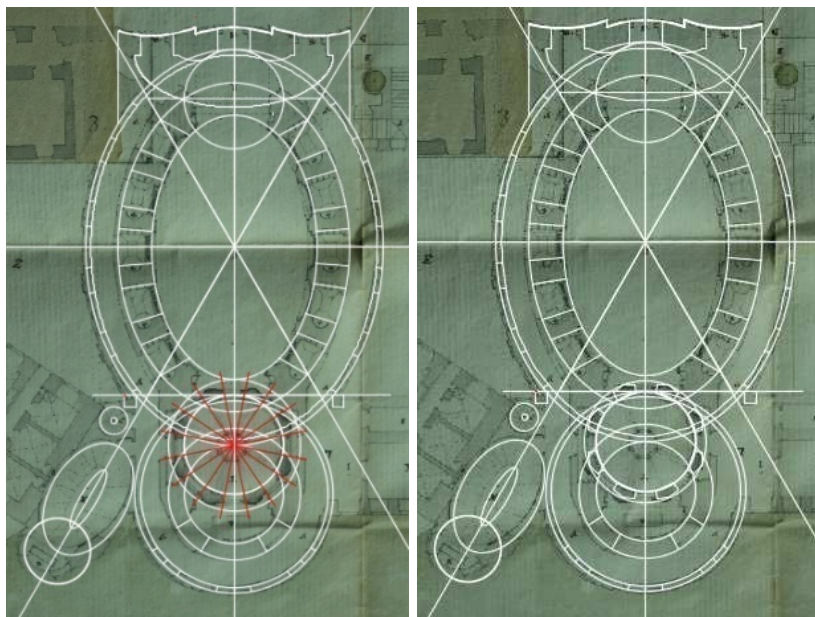
Obr.27 – autorská analýza: Ukážka spôsobu rozdelenia prstenca presbytára ochodze na okná na predmetnom pôdoryse; zdroj pokladu: Moravský zemský archív v Brne

obr.28

Obr.28 – autorská analýza: Rozdelenie prstenca presbytára ochodze na okná na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

8. Rozdelí sa kružnicu opisujúca tambur na 8 častí^(obr.29) na vznik oktagónového tamburu.^(obr.30)

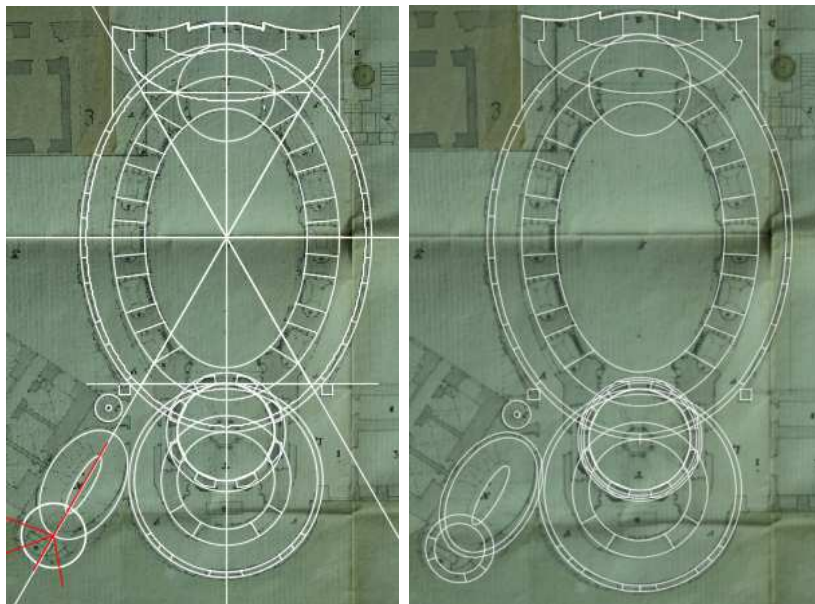
obr.29

obr.30

Obr.29– autorská analýza: Ukážka spôsobu rozdelenia oktagónového tamburu na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

Obr.30– autorská analýza: Rozdelenie oktagónového tamburu na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

9. Rozdelí sa výsečnicami^(obr.31) aj prstenec na bočnej lodi. Výsledný tvar je cieľová proforma^(obr.32) pre ďalšie spracovanie. Vo zvolenej mierke neskôr upravíme jednotlivé konštrukčné detaily.

obr.31

obr.32

Obr.31– autorská analýza: Ukážka spôsobu rozdelenia prstenca presbytára vedľajšej kaplnky na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

Obr.32– autorská analýza: Finálna proforma predmetného pôdorysu; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

4.4 Výškové členenie kostola

4.4.1 Výška lode

Svetlá výška hlavnej chrámovej lode po klenbu sa vie prevziať zo stávajúceho kostola^(obr.33) (tj. 24,5m, príloha č.3). Bude sa predpokladať, že navrhovaný kostol, bude mať rovnakú výšku. Upraví sa na základný rozmer v siahach. t.j.= $24,5\text{m}/1,8\text{m}=13,6$. Predpokladá sa, že kostol je vyšší, takže sa hodnota zaokrúhli na 14 siah, čo je 25,2 m. To bude základná výška obvodových stien kostola.

Neskôr sa však vyskytnú ďalšie skutočnosti, ktoré vnášajú nové svetlo do návrhu. Z výkresu skutočného stavu získaného v Národnom pamiatkovom ústave Olomouc^(obr.34) je 2.NP vo výške 10,8 m (6 siah). Zároveň je vysoký predpoklad, že konštrukcia klenby bude prebiehať po rovnomernom obluku so stredom v úrovni 2NP a s polomerom pôdorysnej elipsy v priečnom smere tj. 9 metrov (5 siah). Svetlá výška kostola činí 19,8 metrov (11 siah). Neskôr sa zistí, že kostol bol skutočne zamýšľaný s ochodzou v úrovni 2.NP. Výšku ochodze sa môže konštrukčne odhadnúť na 3,6m (2 siahy). Obvodová stenu kostola sa teda zníži na konečných 23,4 m (13 siah).

Konštrukcia krovu (strechy) sa vedie pod uhlom 45° s určitým vysunutím na rímsu v hlavnom nosnom prstenci. Z výslednej geometrie sa vie určiť približná výška strechy kostola na 16,2 m (9 siah). tj. celková výška kostola je 39,6m (22 siah).

Obr.33

Obr.33 – Chránová loď v kostole Panny Márie Snežné v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.34

Obr.34 – Nákres bočného priečelia s balustrádou v Olomouci; zdroj: archív Národného pamiatkového ústavu Olomouc, fotka autora

4.4.2 Výška presbytára

Svetlá výška presbytára bude zhodná s výškou chrámovej lode, tj. vo výške 23,4m (13 siah). Výška hrebeňa strechy bude rovnako zachovaná s výškou hrebeňa nad chrámovou loďou tj. celková výška je 39,6m (22 siah).

4.4.3 Výška čelnej fasády a veží

Výška čelnej fasády s vežami musí prekryvať hrebeň krovu nad hlavnou loďou. Zároveň veže musia byť pomerovo adekvátne voči skutočne zrealizovanému kostolu. Výšku a pomer veží sa prevezme orientačne zo zrealizovaného kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci z dokumentácie nájdenej v archíve Národného pamiatkového ústavu Olomouc.^{obr.35)} Výška veží vrátane strechy bola 64,0 m (bez strechy 44,0 m). Predmetný kostol má výšku veže so strechou 66,6 m tj.37 siah (bez strechy 39,6 m tj.22 siah). Výška strechy je zachovaná vzhľadom na kompletne prevzatie tvaru z nájdenej dokumentácie a to 28,8 m tj.16 siah.

Obr.35

Obr.35 –Nákres fasády kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: archív Národného pamiatkového ústavu Olomouc, fotka autora

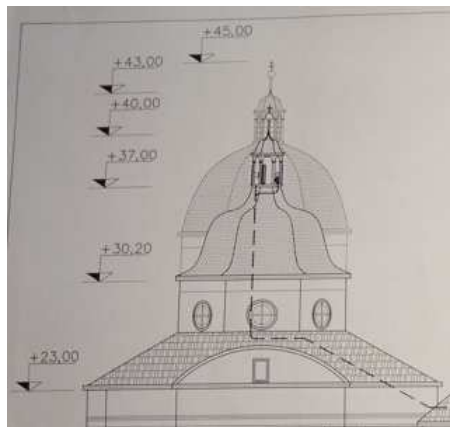
4.4.4 Výška tamburu

Okná v tambure by mali byť vyššie ako výška hrebeňa. Nad oknami sa bude nachádzať konštrukcia klenby s kupolou. Výšku a pomer kupoly sa môže prevziať z kupol neďalekého kostola svätého Michala v Olomouci^(obr.36) a jeho dokumentácie uloženej v archíve Národného pamiatkového ústavu Olomouc.^(obr.37)

Neskôr zarovnáme výšku stien veží s výškou stien tamburu, aby sme dosiahli jednotnú výšku (Na základe predpokladanej konštrukcie krovu a zastropenia tamburu). Zároveň túto výšku upravíme do rozmeru siah. Celková výška obvodových stien veží a tamburu bude nakoniec 39,6 m (22 siah).

Obr.36

Obr.37

Obr.36 - Kopyly na kostole sv. Michala v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.37 - Nákres kopuly na kostole sv. Michala v Olomouci; zdroj: archív Národného pamiatkového ústavu Olomouc, fotka autora

4.4.5 Výška ochodze

Výška ochodze bude predbežne vo výške začínajúceho 2.NP tj. 10,8 metrov (6 siah) s konštrukciou krovu strechy pod uhlom 45° (výška konštrukcie strechy ochodze je 3,6 m = 2 siah).

Neskôr sa výška ochodze upraví o ďalšie podlažie na konečných 14,4 metrov (9 siah). Nakoniec sa ešte upraví sklon strechy na polovičnú vzdialenosť, aby sa dosiahla výška hrebeňa pultovej strechy pod okná v klenbe (výška konštrukcie strechy ochodze je 1,8 m = 1 siah).

4.4.6 Výška portálu bočných oltárikov

Svetlá výška portálov bočných oltárikov bude ucelené číslo v násobkoch siah. Rozmer sa prevezme zo zrealizovaného kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci^(obr.38) a jeho dokumentácie nachádzajúcej sa v archíve Národného pamiatkového ústavu Olomouc.^(obr.39) Z kresby je zrejmé, že portál bočných lodí je vo výške 9,5 metrov (zhruba 5,5 siah). Táto výška sa upraví na celých 9,0 m (5 siah). Dôvodom je aj menšia šírka portálu (3,6 metra tj. 2 siah) a konštrukčné rozdiely v zamýšľanej zrkadlovej klenbe oproti skutočne zhotovenej klenbe valenej.

Obr.38

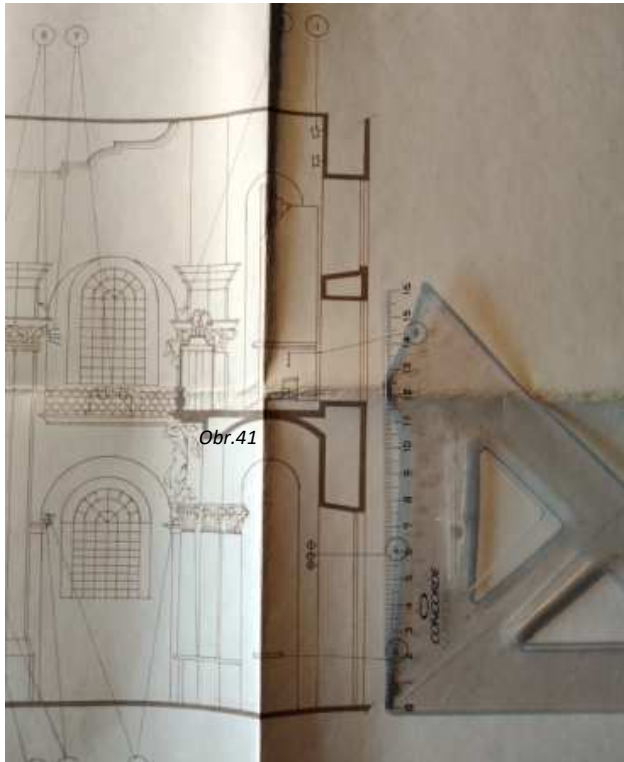
Obr.39

Obr.38 - Bočný oltárik v kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

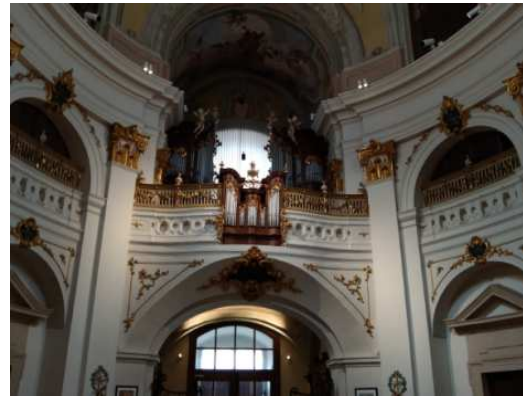
Obr.39 - Nákres bočného priečelia s balustrádou; zdroj: archív Národného pamiatkového ústavu Olomouc. fotka autora

4.4.7 Výška chóru

Orgánový chór je súčasťou 2.NP s rovnakou výškou 10,8 m (6 siah) . Svetlá výška vstupného portálu pod chórom je rovnaká ako výška portálu nad bočnými oltármi 9 m (5 siah). Možné je porovnanie s dokumentáciou kostola Panny Márie Snežnej v archív Národného pamiatkového ústavu Olomouc. ^(obr.40) Rovnako aj päta klenby je v rovnakej výške ako päta klenieb bočných oltárov 7,5 m (4 siahy 1 stopa). Tento model je zrejímavý aj u iných referenčných kostolov, ako napríklad kostol sv. Leopolda v Brne ^(obr.41) alebo aj stávajúceho kostola panny Márie Snežnej v Olomouci. ^(obr.42)

Obr.40

Obr.41

Obr.42

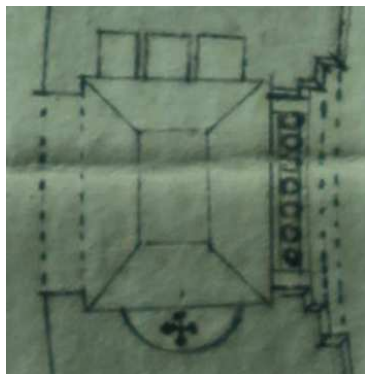
Obr.40 – Rez chórom na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: archív Národného pamiatkového ústavu Olomouc, fotka autora

Obr.41– Orgánový chór na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.42 – Orgánový chór v kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.4.8 Prítomnosť 2NP?

Zákres bočného oltáriku obsahuje jednu zvláštnosť: pred oltárom je zakreslený pás s malými kružnicami. ^(obr.43) Čo znamenajú? Prvá myšlienka bola, že to bude nejaké železná brána alebo zábradlie, rovnako ako v prípade bočného oltáru v kostole Nanebovzatia Panny Márie v Brne – Zábrdovce. ^(obr.44) Ale v tom prípade je orientovaná na nesprávnej strane. Nemá totiž zmysel zabrániť veriacim vstup ku oltárom. Hypotézu potvrdzuje i fakt, že nikde inde v pôdoryse nie sú zámočnicke prvky zakreslené. Sú však zakreslené rôzne kamenné prvky ako priehlbne ^(obr.45) a výklenky. ^(obr.46) Po dlhšom hľadaní sa objavila staršia kresba, kde je podobný útvar je zakreslený. Na pôdoryse kostola sv. Michala v Brne ^(obr.47) je v priestore bočného oltáru ^(obr.48) zakreslený podobný útvar. Pri porovnaní tejto kresby s realitou sa prišlo na fakt, že je to zakreslená kolková balustráda ^(obr.49) pred lodžiami na druhom podlaží. Dovtedy sa uvažovalo len o jednopodlažnej koncepcii kostola s vysunutou orgánovým chórom na 2.NP. Avšak tento nález núti zamyslieť sa nad novou kompozíciou a dispozičným fungovaním kostola.

Obr.43

Obr.43 – autorský výrez: Bočný oltárik predmetného pôdorysu s balustrádou; zdroj: Moravský zemský archív v Brne, fotka autora

Obr.44

Obr.44 - Bočný oltárik s prechodom do kaplnky s oceľovou mrežou; zdroj: fotka autora

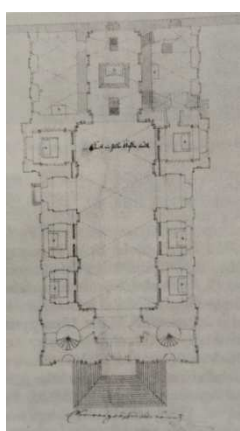
Obr.45

Obr.45 - Priehľbeň pre uloženie sochy; zdroj: fotka autora

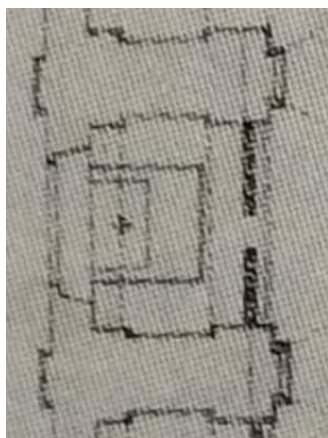
Obr.46

Obr.46 - Bočný oltárik; zdroj: fotka autora

Obr.47

Obr.47 – Pôdorys kostola sv. Michala v Brne; zdroj: „Umělecké památky Moravy a Slezska 3“, Bohumil Samek a kolektiv, Praha 2021, str. 252

Obr.48

Obr.48 – autorský výrez: Balustráda nad kostolom sv. Michala v Brne; zdroj: „Umělecké památky Moravy a Slezska 3“, Bohumil Samek a kolektiv, Praha 2021, str. 252

Obr.49

Obr.49 - Kostol sv. Michala v Brne; zdroj: fotka autora

Hypotézu podporuje aj špecifikácia jezuitských kostolov nájdených v podobnom období, kde sa držali prísneho schématu s vysokými bočnými oltármi, s lodžiami a klenbovým zasklením. Ku príkladu sa môžu uviesť jezuitské kostoly: kostol Nanebovzatia Panny Márie v Hradci Královom^(obr.50), kostol sv. Ignáca na Karlovom námestí v Prahe^(obr.51), kostol sv. Ignáca z Loyoly v Jihlave^(obr.52) alebo kostol sv. Františka Xaverského v Skalici^(obr.53)

Obr.50

Obr.50 - Kostol nanebovzatia Panny Márie v Hradci Králové; zdroj: <https://www.informuji.cz/objekt/10364-kostel-nanebevzeti-panny-marie/>

Obr.51

Obr.51 - Kostol sv. Ignáca z Loyoly v Jihlave; zdroj: https://www.jihlava.cz/interier-kostela-sv-ignace-z-loyoly/g-21679/id_obrazky=35496&typ_sady=1&p1=144219

Obr.52

Obr.52 - Kostol sv. Ignáca na Karlovom námestí v Prahe; zdroj: <http://www.praguecityline.cz/prazske-pamatky/jezuitsky-kostel-sv-ignace-na-karlove-namesti>

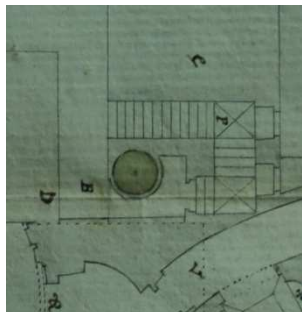
Obr.53

Obr.53 - Kostol sv. Františka Xaverského v Skalici;

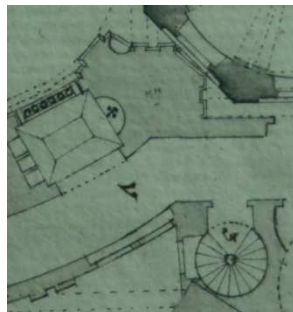
zdroj: <https://www.pamiatkyaslovensku.sk/imgH.php?file=klastory/1426753940.jpg&tit=&popis=Skalica++Jezuitsk%C3%BD+kostol+a+kl%C3%A1%C5%A1tor>

V návrhu sa teda uvažuje, že kostol bol uvažovaný s lodžiami na druhom podlaží. Ako sa k nim veriaci dostali, pre koho boli určené a dali by sa konštrukčne a dispozične vyriešiť? Vzhľadom k neprítomnosti 2.NP sa veľa vecí predpokladalo. Naskytli sa dve dispozičné riešenia. Prvým bolo vytvorenie jednotlivých prechodov medzi lodžiami cez nosnú stenu prstenca. Druhým bolo vytvorenie obchodnej ochodze s jednotlivými vstupmi do lodžii. Po dlhšom váhaní sa zvolil druhý model s vytvorením obchodnej ochodze. Dôvodov bolo nato niekoľko:

1. Prierazy cez nosné steny by značne oslabili stenu nosnú stenu elipsoidnej chrámovej lode.
2. Napojenie ostatných budov komplexu v úrovni 2.NP by bolo značne komplikované
3. Prítomnosť 2och schodísk^(obr.54,55) v pôdoryse umiestneného pri kaplnke.
4. Nález zamurovaného prechodu do vedľajšej budovy^(obr.56) umiestnený na 2.NP v časti pri presbytári.
5. Z referenčného kostola sv. Ignáca na Karlovom námestí v Prahe^(obr.57) je zrejmé, že myšlienka dvojpodlažného ochodze už bola známa a realizovaná.

Obr.54

Obr.55

Obr.56

Obr.57

Obr.54 – autorský výrez: Detail nedoriešeného schodiska na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

Obr.55 – autorský výrez: Detail schodiska na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

Obr.56 – Zamurovaný prechod na 2.NP v kostole Panny Márii Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.57– 2.NP na kostole sv. Ignáca na Karlovom námestí v Prahe; zdroj: <https://www.google.com/maps>

4.5 konštrukcia klenieb

4.5.1 Konštrukcia klenby

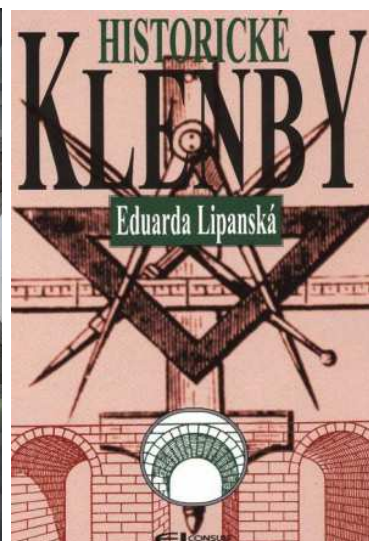
Riešenie stropných konštrukcií by bolo určite pomocou murovaných klenieb alebo kupol. Tieto klenby budú slúžiť ako podklad na výzdobu, maliarsku fresku, rovnako ako v prípade fresky na strope klenby súčasného kostola Panny Márie Snežnej.^(obr.58) Riešenie fabiónového stropu ako v prípade kostola sv. Barbory v Otoviciach^(obr.59) pri kostole takéhoto významu je krajne nepravdepodobné. Z naštudovanej literatúry^(obr.60) je zrejmých, niekoľko typov klenieb. V našom kostole sme použili tri typy a to klenbu kupolovú, valenú a zrkadlovú. Základný princíp statického pôsobenia klenby je prenos zvislých síl od zaťaženia do vodorovnej a zvislej zložky v podpere.

Obr.58

Obr.59

Obr.60

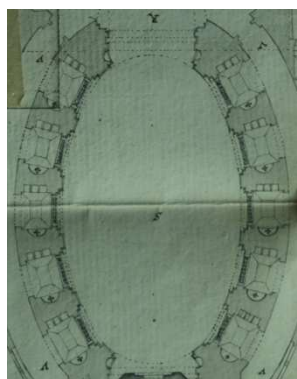
Obr.58– Klenba nad kostolom Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.59– Fabiónový strop na kostole sv. Barbory v Otoviciach; zdroj: Inreco, s.r.o.

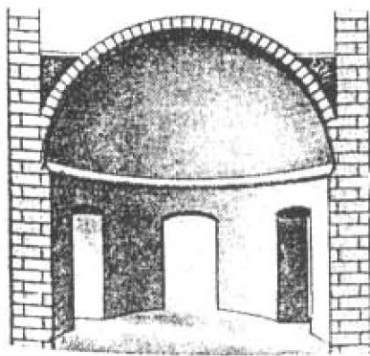
Obr.60– Obálka knihy, zdroj podkladu: „Historické klenby“, Eduarda Lipanská, Praha, EL Consult 1998, zdroj: fotka autora

4.5.2 Konštrukcia klenby nad chrámovou loďou

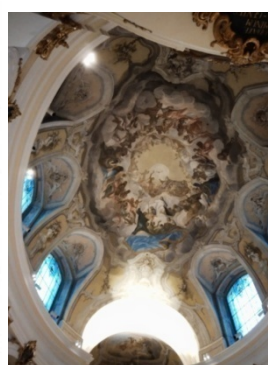
Konštrukcia klenby nad hlavnou elipsoidnou chrámovou loďou^(obr.61) bude určite kupolovitého tvaru.^(obr.62) Do tejto kupolovitej klenby sa budú napájať bočné klenby, ako napríklad v prípade kostola sv. Leopolda v Brne^(obr.63), ktoré ju vyľahčia a umožnia jej presvetlenie od vložených okien. Hmota medzi rebrami slúži ako výstužné rebrá ktoré sa spájajú v úrovni stropu do výstužného venca. Vzopätie kupoly bude polomer priečného rezu pôdorysu t.j. 9 m (5 siah).

Obr.61

Obr.62

Obr.63

Obr.61 – autorský výrez: Elipsoidný pôdorys predmetného kostola; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

Obr.62 - Kopula nad kruhovým pôdorysom; zdroj: „Historické klenby“, Eduarda Lipanská, Praha, EL Consult 1998, str.34

Obr.63 – Kopulovitá klenba na kostole sv. Leopolda v Brne; zdroj: fotka autora

Rozpätie tejto klenby^(obr.64) je značné (elipsa 28,8 m x 18,0 m), preto potrebuje masívne steny, aby preniesli tieto vzniknuté sily. Bolo otázne, či zaťaženie od klenby nebude vyžadovať potrebu výstužných stien, ako môžeme vidieť na väčšine kostolov.^(obr.66) Avšak elipsoidný tvar pôdorysu v kombinácii s masívnymi stenami túto potrebu rebier eliminuje.^(obr.65)

Obr.64

Obr.65

Obr.66

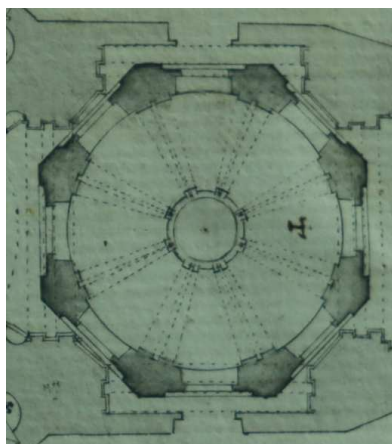
Obr.64 – Freska na klenbe kostola sv. Jána z Mathy v Bratislave; zdroj: <https://www.visitbratislava.com/sk/miesta/kostol-trinitarov/>

Obr.65 – Kostol sv. Jána z Mathy v Bratislave; zdroj: <https://www.visitbratislava.com/sk/miesta/kostol-trinitarov/>

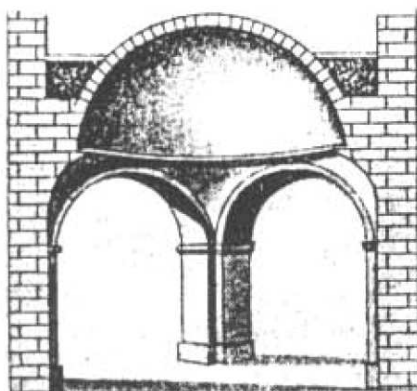
Obr.66 – Výstužné rebrá na kostole sv. Michala v Brne; zdroj: fotka autora

4.5.3 Konštrukcia klenby (kupoly) nad tamburom

Kupola nad pôdorysom presbytára s tamburom a s lucernou je pomerne zložitá konštrukcia. V jednoduchosti však môžeme povedať, že tambur je oktagónového pôdorysu^(obr.67), kde sa zaťaženie prenáša pomocou oblúkov do štyroch masívnych podpier. Približná schéma pôsobenia je zakreslená v literatúre „historické klenby“.^(obr.68) Podobný systém je možné vidieť aj v konštrukcii tamburu v neďalekom kostole sv. Michala v Olomouci^(obr.69), ktorý bol s určitou inšpiráciou pre vznik tamburu aj v tomto kostole (jej vznik sa datuje pred vznikom kostola Panny Márie Snežnej). V archíve Národného pamiatkového ústavu Olomouc, majú uchovanú dokumentáciu^(obr.70) k tomuto kostolu^(obr.71) aj s pôdorysným riešením strechy, kde je tvar prakticky zhodný so zakresleným tamburom.

Obr.67

Obr.68

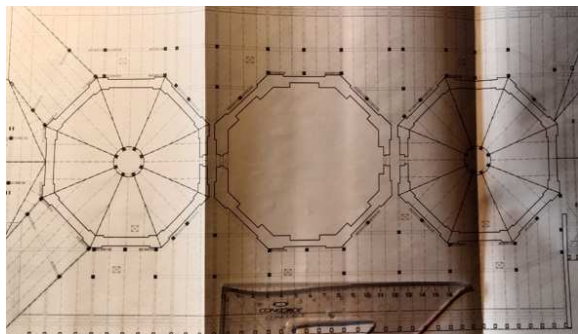

Obr.69

Obr.67 – autorský výrez: Pôdorys kopuly nad tamburom na predmetnom pôdoryse; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

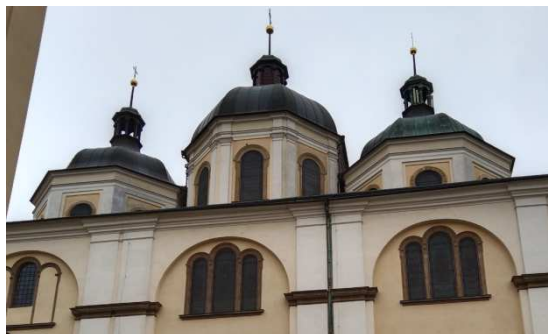
Obr.68 - Rez kopuly nad pendatívoch; zdroj: „Historické klenby“, Eduarda Lipanská Praha, EL Consult 1998, str.34

Obr.69 - Tambur na kostole sv. Michala v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.70

Obr.70 – autorský výrez: Pôdorys kopúl na kostole sv. Michala v Olomouci; zdroj podkladu: archív Národného pamiatkového ústavu Olomouc, fotka autora

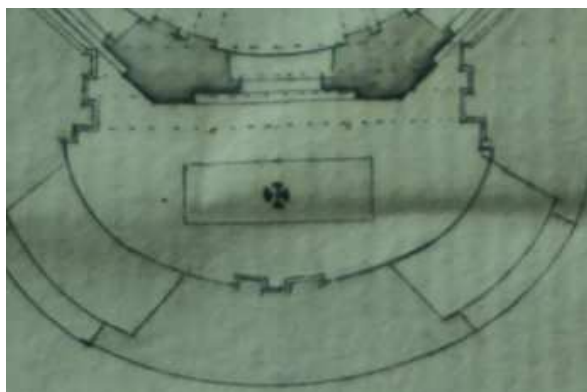

Obr.71

Obr.71 –Kopule na kostole sv. Michala v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.5.4 Prestroenie presbytáru v časti nad oltárom

Prestroenie tejto časti^(obr.72) by bola kupola nad polkruhovým pôdorysom, podobne ako v realizovanom kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci.^(obr.73)

Obr.72

Obr.72 – autorský výrez: Pôdorys oltárneho priestoru; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne

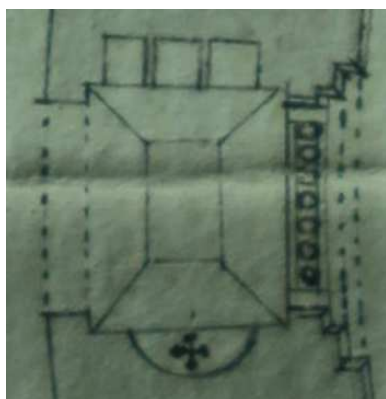

Obr.73

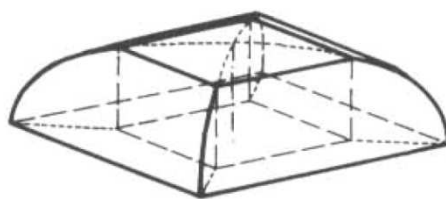
Obr.73 – Pohľad na oltárny priestor; zdroj: fotka autora

4.5.5 Konštrukcia klenby nad bočným oltárom

Konštrukciu zastropenia nad bočnými oltármi^(obr.74) je realizovaná pomocou zrkadlovej klenby.^(obr.75-76) Podľa doloženej dokumentácie je podobnosť so zakreslením typu klenby zrejmá. Rovnaký typ zrkadlovej klenby by mali aj lodžie, ktoré sa nachádzajú na druhom podlaží, presne na rovnakom mieste v pôdoryse.

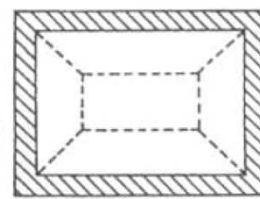

Obr.74

Zrcadlová klenba - axonometrie

Obr.75

pôdorys

Obr.76

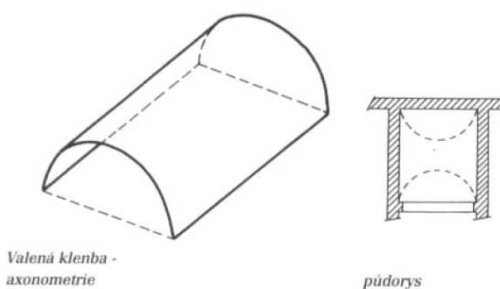
Obr.74– autorský výrez: Bočného oltárik so zrkadlovou klenbou; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne
 Obr.75– Zrkadlová klenba axonometria; zdroj: „Historické klenby“, Eduarda Lipanská, Praha, EL Consult 1998, str.34
 Obr.76 – Zrkadlová klenba pôdorys; zdroj: „Historické klenby“, Eduarda Lipanská, Praha, EL Consult 1998, str.34

4.5.6 Ostatné klenby

Zastropenie ostatných priestorov (ochodza^(obr.77), vstupný priestor, chór atď.) by bolo pomocou jednoduchej valenej klenby^(obr.78) (ako v prípade zrealizovaného kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci^(obr.79)). Je to najjednoduchší typ, ktorý nevyžaduje zložitý pôdorys, nakoľko táto konštrukcia vyžaduje len 2 línie, ktoré prepojí klenbovým oblúkom. Vzopätie oblúku bude vždy polovica vzdialenosti nad prestropením priestorom. Klenba môže byť orientovaná aj do oblúku.^(obr.80)

Obr.77

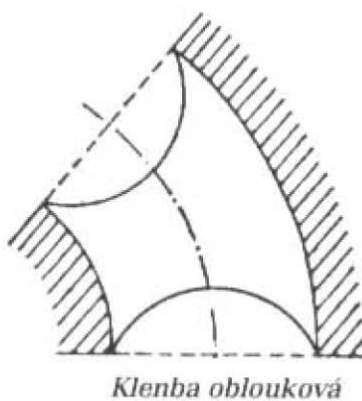
Valená klenba - axonometrie

pôdorys

Obr.78

Obr.79

Klenba oblouková

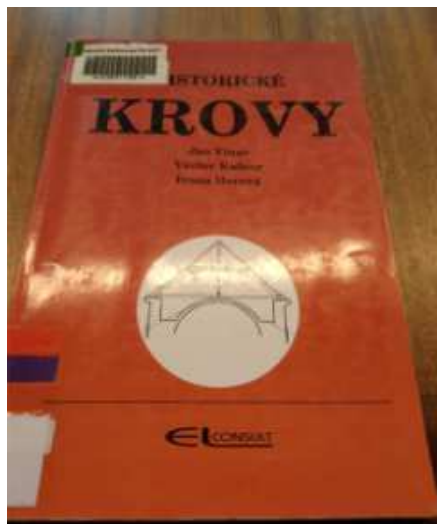
Obr.80

Obr.77 – autorský výrez: Časť chodby z predmetného pôdorysu; zdroj podkladu: Moravský zemský archív v Brne
 Obr.78 – Axonometria a pôdorysné zobrazenie valenej klenby; zdroj: „Historické klenby“, Eduarda Lipanská, Praha, EL Consult 1998, str.23
 Obr.79 – Valená klenba v kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora
 Obr.80 – Pôdorysné zobrazenie klenby v oblúku; zdroj: „Historické klenby“, Eduarda Lipanská, Praha, EL Consult 1998, str.23

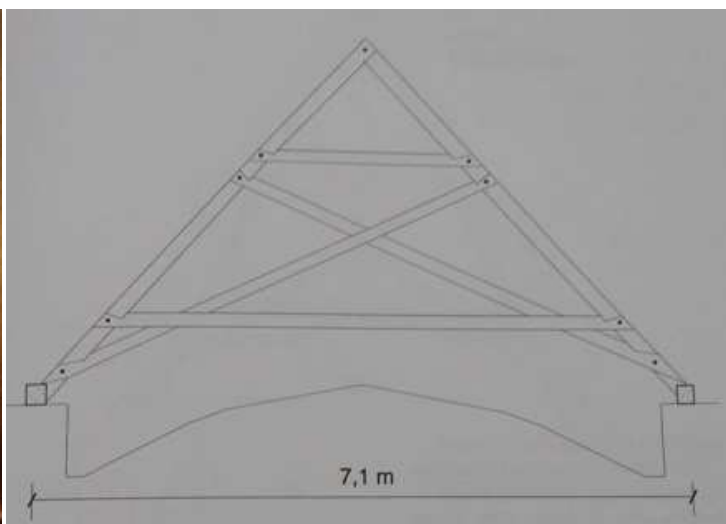
4.6 konštrukcia krovu striech

4.6.1 Konštrukcia krovu nad chrámovou loďou

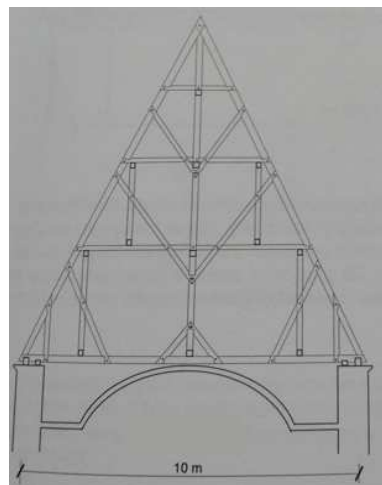
Krov tvorí nosnú konštrukciu strechy nad klenbovým zastropením. Z literatúry^(obr.81) je zrejmé, že v minulosti bolo veľmi veľa konštrukčných riešení. V rekonštrukcii kostola sa hľadalo riešenie, ktoré by odpovedalo dobe a miestu, kde boli podobné krovy zhotovené. Preto sa vylúčili románske, renesančné a gotické typy krovvov a zamerali sa na barokové typy. Pár príkladov je k videniu nižšie.^(obr.81-83)

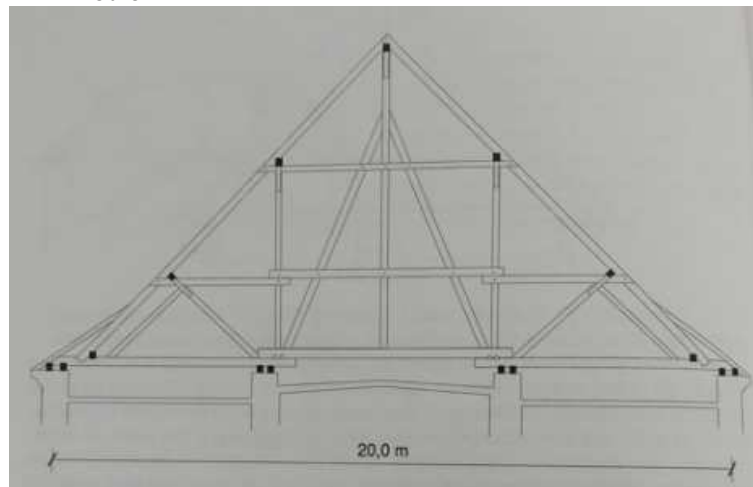
Obr.81

Obr.82

Obr.83

Obr.84

Obr.81– Obálka knihy; zdroj: „Historické krovy“, Jan Vlnář, Václav Kufner, Ivana Horová, Praha, EL Consult 1995

Obr.82 – Krov kostola sv. Jiri (Semněvice) nad kostolom; zdroj: „Historické krovy“, Jan Vlnář, Václav Kufner, Ivana Horová, Praha, EL Consult 1995, str.21

Obr.83 – Krov kostola sv. Jana Křtitele (Zátoň); zdroj: „Historické krovy“, Jan Vlnář, Václav Kufner, Ivana Horová, Praha, EL Consult 1995, str.23

Obr.84 – Krov kostola sv. Gotharda (Český Brod); zdroj: „Historické krovy“, Jan Vlnář, Václav Kufner, Ivana Horová, Praha, EL Consult 1995, str.30

Barokové klenby sú zložité a ich konštrukčné riešenie bude mať zásadný vplyv na tvar a výšku celého kostola. Hlavnou črtou, ktorá nám ovplyvňuje tvar kostola je prítomnosť spodného trámu. Vzhľadom na pevnosť konštrukcie sa rozhodlo, že každý krov bude obsahovať spodný trám, ktorý povedie nad klenbu. Tým sa dosiahne vyššia stabilita krovvu za cenu vyššej výšky celkovej strechy.

4.6.2 Konštrukcia krovu nad chrámovou loďou

Krov nad hlavnou časťou chrámovej lodi bude s určitou veľmi komplikovaný. V neskoršom prieskume sa osobne preskúmali krov 3 kostolov. Kostol sv. Leopolda v Brne^(obr.85), kostol sv. Janov v Brne^(obr.86) a samozrejme kostol sv. Panny Márie snežnej v Olomoci.^(obr.87)

Obr.85

Obr.85 – Krov nad kostolom sv. Leopolda v Brne; zdroj: fotka autora

Obr.86

Obr.86 – Krov nad kostolom sv. Janov v Brne; zdroj: fotka autora

Obr.87

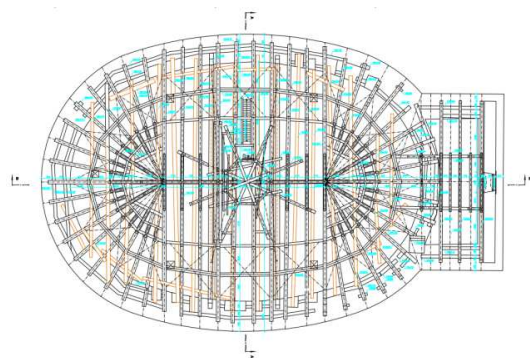
Obr.87 – Krov nad kostolom Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Krov kostola sv. Leopolda je riešený bez spodného väzného trámu. Avšak rozpätie pôdorysnej elipsy v priečnom smere tohto kostola je 8 metrov. Náš kostol má toto rozpätie 18 metrov. Preto kostol sv. Leopolda môže byť realizovaný variantom bez spodného väzného trámu, avšak náš kostol bude potrebovať stabilnejší krov so spodným väzným trámom.

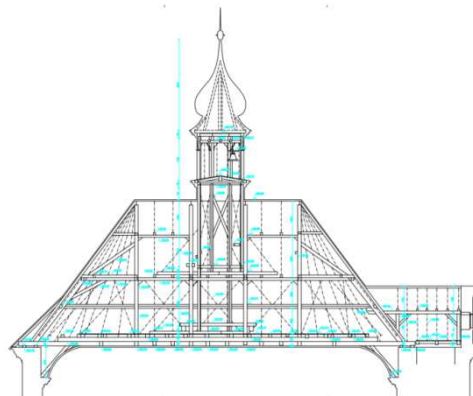
Krov kostola sv. Janov bol značne odlišný. Relatívne jednoduchá zložitá stojatá stolica nad obdĺžnikovým pôdorysom.

Krov kostola Panny Márie Snežnej bol riešený obdobne ako krov sv. Janov v Brne. Avšak pomúrnicu na bokoch kostola bola riešená vyľahčenou drevenou stĺpikovou konštrukciou.

Odpoveď na riešenie krovu predmetného kostola prišla nečakane. Pri hľadaní informácií o krovoch sa objavila rekonštrukcia krovu kostola svätej Barbory v Otovicích^(obr.91) z roku 2013, vykonanou spoločnosťou INRECO, s.r.o. Kostol rozmerovo odpovedá predmetnému kostolu a systém väzieb so spodnými väznými trámami bude určite stabilný. Spoločnosť INRECO, s.r.o. bola veľmi ústretová a na vyžiadanie zaslali kompletnú dokumentáciu krovu^(obr.88-89), ktorej hlavná myšlienka sa prevzala a adekvátne upravila na existujúce podmienky. V princípe sa elipsoidný pôdorys krovu rozdelí na tri časti. Stredná časť obsahuje rovnaké trojuholníkové väzby s 2 hlavnými väzbami po bokoch. Zvyšné 2 časti klopených oblúkov sa systémom polovičných trojuholníkov v upínajú na 2 hlavné väzby.^(obr.90)

Obr.88

Obr.89

Obr.88 – Pôdorys krovu nad kostolom sv. Barbory v Otoviciach; zdroj: Inreco, s.r.o.

Obr.89– Rez krovu nad kostolom sv. Barbory v Otoviciach; zdroj: Inreco, s.r.o.

Obr.90

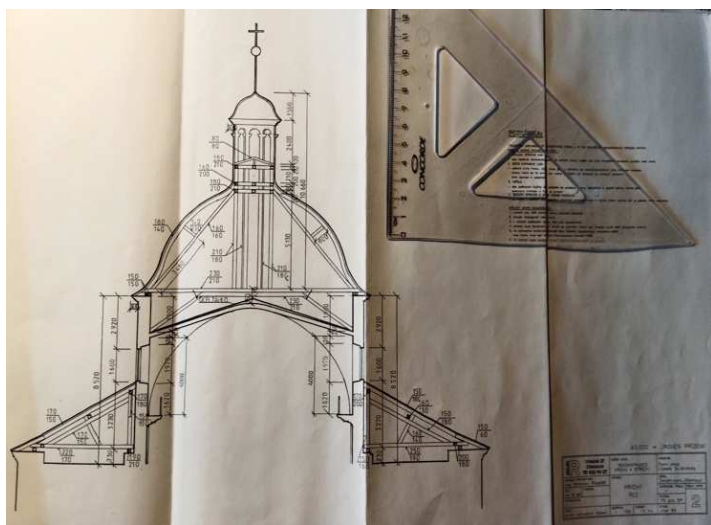
Obr.91

Obr.90 – Konštrukcia krovu nad kostolom sv. Barbory v Otoviciach; zdroj: Inreco, s.r.o.

Obr.91– Kostol sv. Barbory v Otoviciach; zdroj: Inreco, s.r.o.

4.6.3 Konštrukcia krovu nad Tamburom

Konštrukcia kupoly nad tamburom s lucernou je pomerne jednoduchá konštrukcia. V miestnom archíve Národného pamiatkového ústavu Olomouc je uchovaná dokumentácia^(obr.92) z rekonštrukcie kupoly v kostole sv. Michala v Olomouci^(obr.93). Vzhľadom nato, že je kostol v dostatočnej blízkosti, môžeme prevziať tento návrh v plnom znení.

Obr.92

Obr.93

Obr.92 – Rez cez kopulu na kostole sv. Michala v Olomouci; zdroj: archív Národného pamiatkového ústavu Olomouc, fotka autora

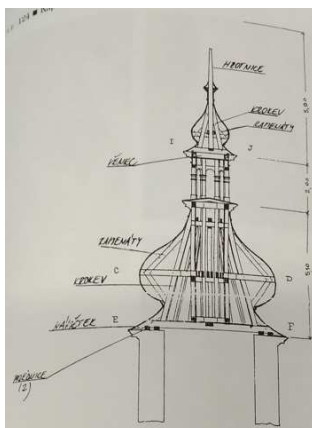
Obr.93 – Kopula na kostole sv. Michala v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.6.4 Konštrukcie krovu veží.

V Publikácii „Historické krovy“^(obr.94) sa nachádza konštrukcia veží s výkresom krovu.^(obr.95) Vzhľadom na podobnosť veží so skutočne s tými skutočne zrealizovanými^(obr.96) môžeme túto konštrukciu prevziať v plnom znení. Konštrukcia pre zavesenie zvonu^(obr.97) je nemenej dôležitá, vzhľadom na navýšenie výšky veží.

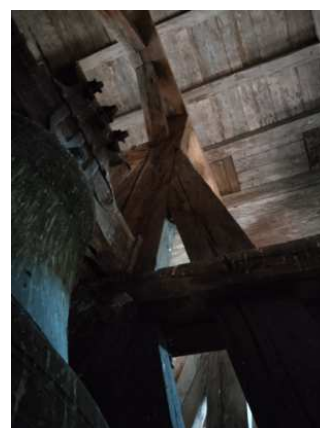
Obr.94

Obr.95

Obr.96

Obr.97

Obr.94– Obálka knihy; zdroj: „Historické krovy: konstrukce a statika“, Jan Vinář, Václav Kufner, Praha, Grada 2004, fotka autora

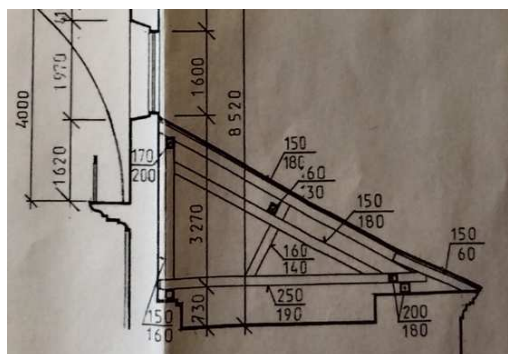
Obr.95– Rez konštrukciou krovu strechy veže; zdroj: „Historické krovy: konstrukce a statika“, Jan Vinář, Václav Kufner, Praha, Grada 2004, str.175

Obr.96 – Opláštenie strechy veže na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.97 – Zvon na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.6.5 Konštrukcia krovu ochodze.

Krov pultovej strechy nad ochodzou je limitovaný výškou okna v presvetlení klenby nad chrámovou loďou a výšky obvodovej steny s klenbovými oblúkmi na ochodzi. Uhol ktorý zvierajú musí byť pod 25°, inak by pultová strecha nemohla byť realizovaná. Zvolený bol nakoniec uhol 22,5% čo je 1/4 z pravého uhla. Konštrukčne je to veľmi jednoduchý princíp pultovej strechy. V archíve Národného pamiatkového ústavu Olomouc je uložená dokumentácia k riešeniu pultovej strechy kostola sv. Michala. ^(obr.98) V tomto kostole je uložený aj jeho zmenšený model. ^(obr.99)

Obr.98

Obr.99

Obr.98 - Nárys pultovej strechy v kostole sv. Michala v Olomouci; zdroj: archív Národného pamiatkového ústavu Olomouc, fotka autora

Obr.99 - Detail pultovej strechy na modeli kostola sv. Michala v Olomouci; zdroj: fotka autora

Nad ochodzou bude jednoduchá konštrukcia krovu. Konštrukciu veží budeme riešiť len tvarovo. V archíve Národného pamiatkového ústavu Olomouc je uložená tvarová dokumentácia veží. Tú prevezmeme v plnom znení.

4.6.6 Strešný plášť

Strešný plášť bude z plechu. Farebný odtieň bude rovnaký ako na stávajúcom kostole Panny Márie snežnej v Olomouci. S keramickou krytinou sa uvažuje, nad chrámovou loďou, rovnako ako v zrealizovanom kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci.

4.7 Veľkosť okien a otvorov

Okná budú riešené prevažne ako oblúkové s tvarom a veľkosťou odpovedajúcou pomerom stávajúceho kostola. Niekde budú polkruhové^(obr.100), násobné^(obr.101), polkruhové^(obr.102), rozetové^(obr.103), atď.

Obr.100

Obr.101

Obr.102

Obr.103

Obr.100 - Okná na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.101 - Okná na kostole sv. Michala v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.102 - Okná na kostole sv. Janov v Brne; zdroj: fotka autora

Obr.103- Okná na kostole sv. Michala v Brne v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.8 Farebné a materiálové riešenie

4.8.1 Steny

Murivo bude z plných pálených tehliach, aké boli v danej dobe a lokalite dostupné. Na základy sa použije kameň. Farebné prevedenie bude odpovedať súčasnému stavu kostola^(obr.104), čiže béžový základ s bielymi pilastrami. Pätky pillastrov^(obr.105) a celé 1.NP budú obložené kameňom a korintské hlavice budú zlatou farbou. V interiéri bude prevládať rovnako prevládať biela farba s béžovými doplnkami.

Obr.104

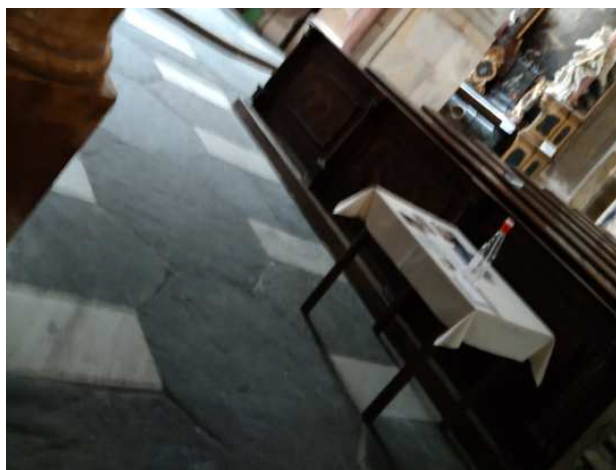
Obr.105

Obr.104 – Fasáda kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

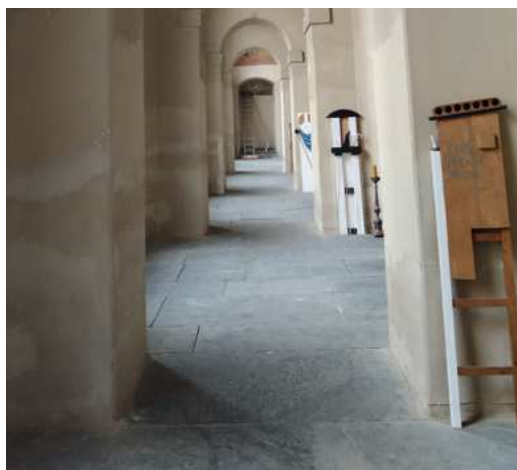
Obr.105 – Pilastre na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.8.2 Podlahy

Podlahy budú z kameninovej dlažby^(obr.106-107), rovnako ako v súčasnom kostole.

Obr.106

Obr.107

Obr.106 – Kamenná ,velkoformátová dlažba na 1.NP kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.107 – Kamenná ,velkoformátová dlažba na 2.NP kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.8.3 Klenby

Klenby budú z plných pálených tehál a omietnuté. Natreté bielou farbou, budú slúžiť ako podklad na maľovanie fresiek. ^(obr.108-109)

Obr.108

Obr.108 – Klenba nad presbytárom kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

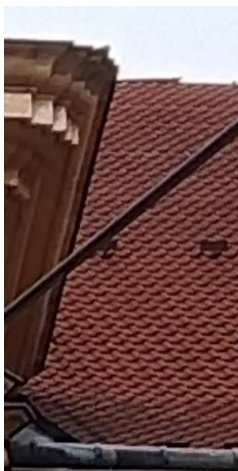

Obr.109

Obr.109 – Klenba nad chrámovou loďou kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.8.4 Strešný plášť

Strešný plášť nad hlavnou loďou, presbytárom a ochodzou bude z keramickej pálenej krytiny. ^(obr.111) Veže budú opláštené zo šedého, antracitového plechu ^(obr.110), rovnako ako v prípade realizovaného kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci:

Obr.110

Obr.110 – Strecha nad chrámovou loďou kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.111

Obr.111 – Strechy nad vežou kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.8.5 Zámočnicke výrobky

Nakoľko oceľ bola v dobe baroka vzácna, šetrilo sa ňou ako so stavebným a dekoratívnym materiálom. Prítomná je však ako kľučky, mrežky a podobne. ^(obr.113-115) Na predmetnom pôdoryse sa objavujú miesta ^(obr.112), kde by osadenie dverí, mreží dávalo funkčný dispozičný alebo estetický zmysel.

Obr.112

Obr.112 – autorský výrez: Chodba Fasáda kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.113

Obr.113 – Mreža na bráne kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.114

Obr.114 – Hlavný vstup do kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.115

Obr.115 – Raster okna na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.8.6 Stolárske výrobky

Okrem dreveného nevyhnutného vybavenia, ako lavice^(obr.116), skrine^(obr.117), oltára spovednice a pod. by kostol bol určite vybavený aj drevenými mriežkami vo zvonici.^(obr.118)

Obr.116

Obr.116 - Lavice v kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.117

Obr.117 - Skriňa v sakristii na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.118

Obr.118 - Okno na zvonici kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

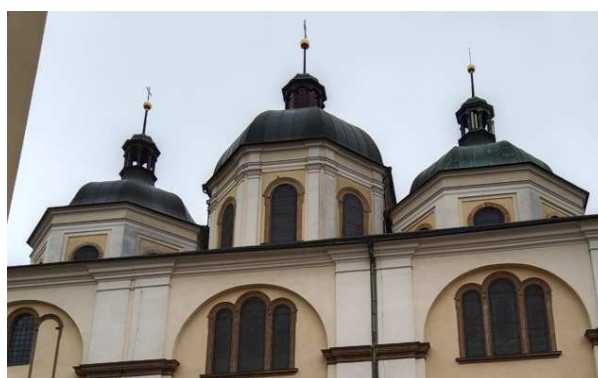
4.8.7 Klampiarske výrobky

Umeleckých klampiarskych výrobkov by tu bolo značné množstvo. Hlavne opláštenia striech veží^(obr.119) a kupolí^(obr.120), rôzne zvody a drenáže.

Obr.119

Obr.119 – Strecha nad vežami u kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

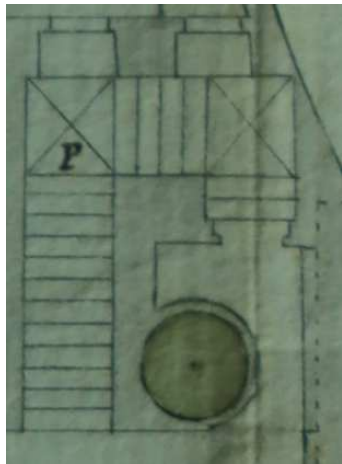

Obr.120

Obr.120 – Strecha nad kupolami na kostole sv. Michala v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.8.8 Schodište

Sú tu 2 návrhy schodiska. Jedno je nedokončené, ale predpokladane by malo byť tým hlavným, honosným schodiskom.^(obr.121) Druhé je pri vedľajšej kaplnke a to by malo byť veľmi úzke a striedme.^(obr.122) Materiálové prevedenie by bolo podobné ako na súčasnom kostole Panny Márie Snežnej.^(obr.123)

Obr.121

Obr.122

Obr.123

Obr.121 – autorský výrez: Nedoriešené schodisko na predmetnom pôdoryse; zdroj: Moravský zemský archív v Brne, fotka autora

Obr.122 – autorský výrez: Kruhové schodisko na predmetnom pôdoryse; zdroj: fotka autora

Obr.123 – Časť schodiska na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.8.9 Oltár/Chór

Oltár a chór budú s určitou bohatou zdobou sochárskou výzdobou, rovnako ako v zrealizovanom kostole sv. Panny Márie Snežnej.

Obr.124

Obr.125

Obr.126

Obr.124 – Pohľad na oltárny priestor Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.125 – Pohľad pod orgánový chór Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.126 – Pilastre na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.8.10 Erby

V kostole sa bude nachádzať množstvo erbov. Pred vstupom do kostola budú Insígnie jezuitského rádu AMDG^(obr.127) alebo IHS.^(obr.128) Erby^(obr.129) nad portálmi bočných oltáru budú tiež niest' insígnie.

Obr.127

Obr.127 – AMDG značenie na kostole sv. Ignáca z Loyoly v Prahe; zdroj: fotka autora

Obr.128

Obr.128 – Erb nad vstupom do kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.129

Obr.129 – Erb nad portálom bočného oltára v kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

4.8.11 Sochárska výzdoba

Sochárska výzdoba^(obr.130-131) by bola zjavná po celom kostole v nikách^(obr.132) alebo iných priestoroch.

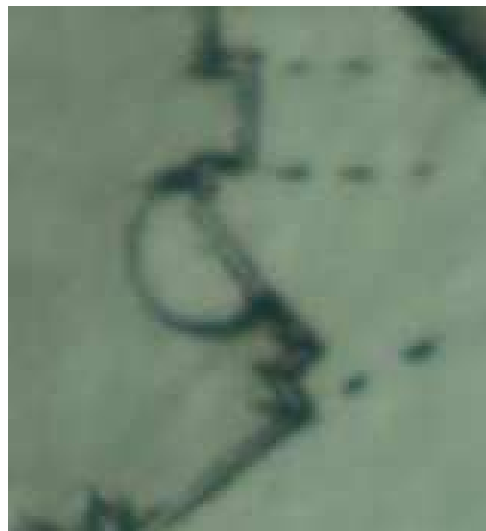
Obr.130

Obr.130 – Socha podopierajúca chór kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.131

Obr.131 – Priehlbeň na predmetnom pôdoryse; zdroj: fotka autora

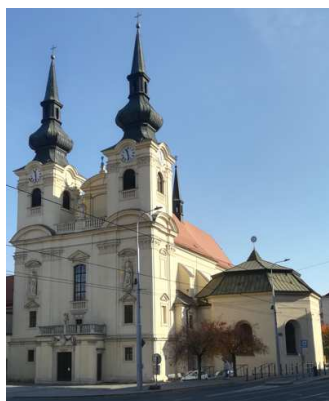

Obr.132

Obr.132 – autorský výrez: Priehlbeň so sochou na predmetnom pôdoryse; zdroj: Moravský zemský archív, fotka autora

4.8 Vedľajšia kaplnka

Bočná kaplnka má rovnaký systém klenby nad hlavnou časťou ako hlavná časť. Do nej sa pripája klenba nad presbytárom. Predpokladá sa, že v miestach vyľahčenia by boli v línii stropu zrealizované aj okenné otvory, rovnako ako v hlavnej chrámovej lodi. Veža nad schodiskom je krajne nepravdepodobná, nakoľko by bola veľmi štíhlou. Kaplnka by súčasne slúžila ako prechod do ďalších častí kláštorného komplexu. Dobrým príkladom na pomernú veľkosť vedľajších kaplniek voči hlavnému chrámu sú kaplnky pri kostole alebo kostol nanebovzatia Panny Márie v Zábrdoviciach^(obr.133) alebo loretánska kaplnka svätých Janov v Brne.^(obr.134) Tvarové a materiálové riešenie by bolo zhodné s hlavným chrámom.

Obr.133

Obr.134

Obr.133 - Bočná kaplnka pri kostole Nanebovzatia Panny Márie v Brne; zdroj: fotka autora

Obr.134 - Bočná kaplnka u kostola sv. Janov v Brne; zdroj: fotka autora

5. ZHODNOTENIE

Pri rekonštrukcii kostola sa použili množstvo relevantných referenčných stavieb, odbornej literatúry, a osobných obhliadok. Zo samotného pôdorysu sa prichádzalo na určité zákonitosti, technické a konštrukčné možnosti, pričom sa brala na ohľad doba, v ktorej mohli byť realizované. Hlavným inšpiračným zdrojom bol kostol Panny Márie Snežnej^(obr.135) a kostol sv. Michala v Olomouci.^(obr.136)

Obr.135

Obr.136

Obr. 136 - Fotka Kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: Fotografia na nástenke kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci, fotka autora

Obr. 135 - Model kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

5.1 Odchýlky v pôdoryse.

Kostol vznikol pre rehoľný jezuitský rád. Vzdelaní mnísi sa často zaujímali o architektúru a niekedy navrhovali si vlastné architektonické návrhy. Autorom pôdorysu bol však zjavne architekt alebo nadšenec pre architektúru. Prepracovanosť a grafická kvalita zobrazenia je výsledkom mnohoročných skúsenosti so zakresľovaním pôdorysov. Avšak autor nebol spätý s rehoľným životom, pretože pôdorys má veľa dispozičných odchýlok, vyplývajúce z opomenutia a tieto súvislosti by autor určite zahrnul do takto prepracovaného pôdorysu.

5.1.1 Dispozičné odchýlky:

- **Chýba priestor pre kazateľnicu, spovednice, sakristie, zázemie,**
- **Nedoriešený vstup na orgán** a prístup na cele nadzemné podlažie komplikovane cez susednú budovu.
- **Prepojenie lodžii a ich orientácia.** Prepojenie lodžii je komplikácia, orientácia polovice lodžii neumožňuje sledovanie celebračného priestoru.

5.1.2 Konštrukčné odchýlky:

- **Rozpätie zastrešujúcej klenby** bolo extrémne veľké, navyše sa musela riadiť elipsoidným pôdorysom.
- **Konštrukcia krovu** musela byť zložitá, kopírovať predmetný pôdorys a prepojiť jednotlivé tvarové súčasti pôdorysu.
- **Veľká spotreba materiálu** – Idea bočných oltárov v nosnej stene steny vyžadovala masívnu spotrebu materiálu
- **Presvetlenie** – Bočná ochodza spôsobuje zníženie svetelných podmienok v chrámevej lodi.

5.2 Porovnanie so skutočnou realizáciou

Predmetný pôdorys mal rad nedostatkov, sporných alebo komplikovaných riešení. Predpokladane slúžil len ako prvotný návrh kostola na konzultáciu. V snahe vyniknúť popri neďalekom kostole svätého Michala (ktorý bol starší) sa zaujímavým tvarom snažil upútať na seba pozornosť. Avšak problémy s tvarom vznikajúcimi sa neskôr rozhodli pre inú, súčasnú podobu kostola.

5.2.1 Zmeny oproti zrealizovanému stavu kostola

1. Zrušila sa koncepcia elipsoidnej chrámovej lodi s ochodzou a namiesto nej vznikol trojlodný systém, ktorý ponúkal viac využitelného priestoru a umožňoval viditeľnosť presbytára v celom rozsahu.

2. Konštrukcia klenby mohla byť nižšia, ľahšia a jednoduchšia.

3. Konštrukcia krovu nad obdĺžnikovým pôdorysom je podstatne jednoduchšia.

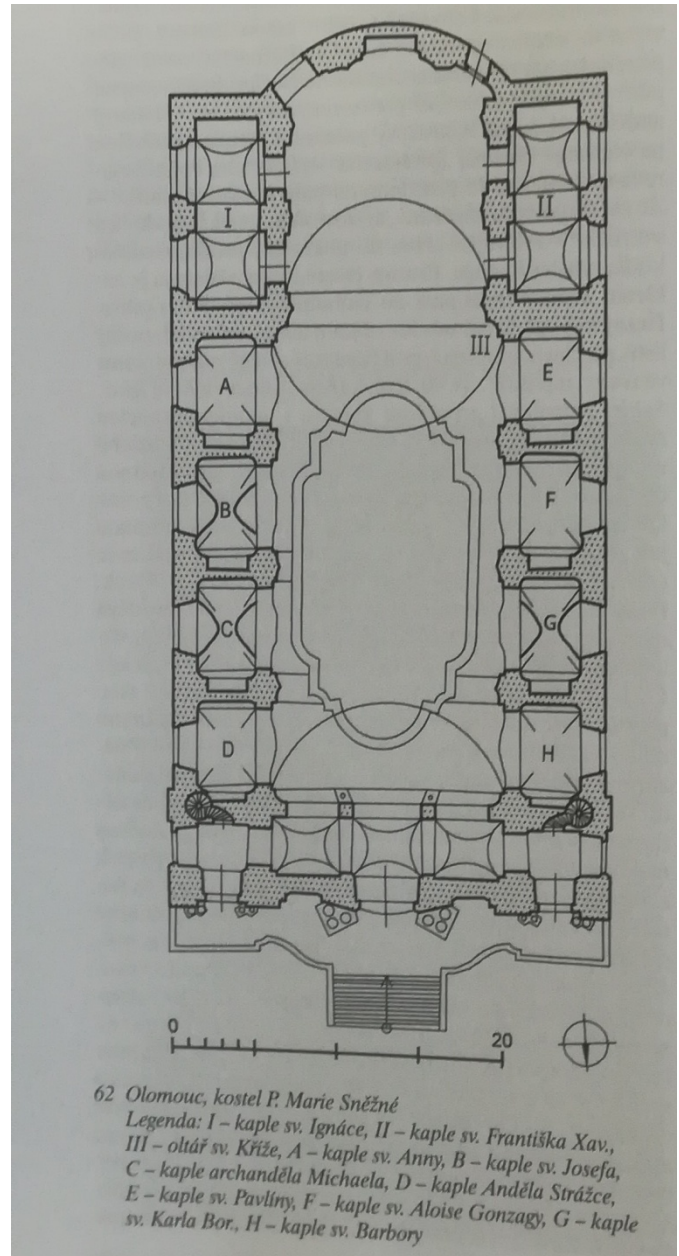
4. Došlo k posunutiu celého chrámu a vysunutiu fasády z líca budov. Presbytár ale ostal na rovnakom mieste, pravdepodobne kvôli skale, ktorá je pod ním. Tá teraz už nemala funkčný, ale skôr symbolický význam.

5. Myšlienka uzavretia komplexu kláštornej budov ostala zachovaná, avšak na jej uzavretie sa vykonalo predĺžením stávajúcich budov a zasunutie presbytára za toto uzavretie.

6. Komplikované riešenie druhého nadzemného podlažia s lodžiami bola nahradená bočnými plne priechodnými loďami.

7. Vstup na druhé nadzemné podlažie, ako aj do priestoru pre orgán, bolo vyriešené dvomi samostatnými schodiskami v nosnej stene. Kostol sa stal tak plne samostatnou stavbou.

8. Pôvodná myšlienka, kostola, ktorý prepája susedné budovy ostala zachovaná. Je to známe od miestneho farára, ktorý nás upozornil na zamurované otvory na konci bočných lodí.

62 Olomouc, kostel P. Marie Sněžné
Legenda: I – kaple sv. Ignáce, II – kaple sv. Františka Xav.,
III – oltář sv. Kříže, A – kaple sv. Anny, B – kaple sv. Josefa,
C – kaple archanděla Michaela, D – kaple Anděla Strážce,
E – kaple sv. Pavlína, F – kaple sv. Aloise Gonzagy, G – kaple
sv. Karla Bor., H – kaple sv. Barbory

Obr.137

Obr.137 – Pôdorys kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci;
zdroj: „Umělecké památky Moravy a Slezska 3“, Bohumil
Samek a kolektiv, Praha 2021, str. 428

5.3 Záver zhodnotenia

Záverom môžeme zhodnotiť, že uvedený kostol by sa podľa dochovaného pôdorysu dal zrealizovať. Avšak tvarová idea bola na pôdoryse dôležitejšia, ako jeho samotná funkčnosť. Podľa názoru autora sa jedná o ideové zobrazenie kostola, od ktorého sa neskôr upustilo kvôli početným problémom. Kostol sa nakoniec teda realizoval v jednoduchšej, využiteľnejšej a funkčnejšej podobe, ako ho poznáme teraz. Ušetrené finančné prostriedky mohli byť využité na výzdobu kostola, na ktorej sa evidentne nešetrilo.

6. ZÁVER

Diplomová práca obsahuje metodiku rekonštrukcie barokového kostola z prelomu 17 a 18 storočia. Sú na ňom poukázané princípy a zákonitosti navrhovania stavieb v období baroka vzhľadom na ich vtedajšie myslenie, vedomosti a technické možnosti. Poznatky z tohto procesu budú prínosné nielen pri rekonštrukcii podobných pamiatok, ale aj na kategorizáciu stavieb alebo ich zhodnotenia. Súčasne implementácia viacerých hľadísk pohľadov umožňuje pozeráť aj na novo navrhované objekty v širších vzťahoch, dispozičných a technických možnostiach.

Zoznam použitej literatúry

Architektura: naučný slovník, Bohuslav Syrový, Praha, Státní nakladatelství technické literatúry 1961,
Historické krovky: Jan Vinář, Václav Kufner, Praha, EL Consult 1995
Historické krovky: konstrukce a statika, Jan Vinář, Václav Kufner, Praha, Grada 2004,
Historické krovky; typologie, pruzkum, opravy: Václav Kufner, Jan Vlnář, Praha, Grada 2010,
Historické klenby, Eduarda Lipanská, Praha EL.Consult 1998,

Zoznam príloh:

- príloha č.1: Kompozičné princípy pri navrhovaní stavieb
- Príloha č.2: Analýza sakrálnych stavieb Moravy ako východisko pre analýzu návrhu kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci (Preddiplomová práca)
- Príloha č.3: Prieskum kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci
- Príloha č. 4: Grafická dokumentácia

Príloha č. 1: Kompozičné princípy pri navrhovaní stavieb

Študent: Ing. Dominik Martinelli
Školiteľ: doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.
Obor: Architektúra a urbanizmus (6. ročník)
Brno 2022

Obsah:

1. Základné kompozičné riešenie budovy

1.1 Osová súmernosť	03
1.2 Výškové členenie	04
1.3 Horizontálne členenie	05
1.4 Pomer strechy voči nadzemným murovaným konštrukciám	05
1.5 Gradácia – geometrická	06
1.6 Gradácia – materiállová	06
1.7 Ústredná dominanta	07
1.8 Členenie na základné geometrické prvky	08
1.9 Geometrické členenie - zlatý rez	08
1.10 Geometrické členenie - zlatý rez – okná	09
1.11 Geometrické členenie - zlatý rez – pôdorys	10
1.12 Rytmické členenie	10

1. Základné kompozičné riešenie budovy.

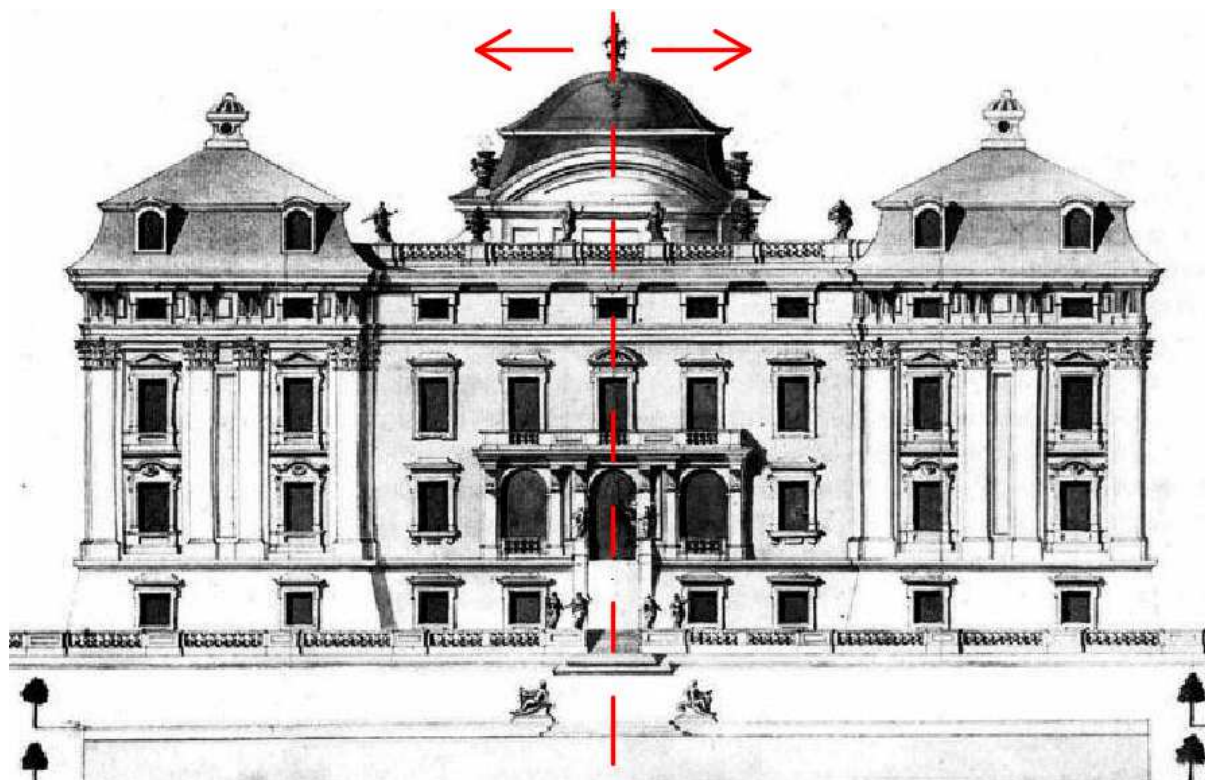
Cieľom tejto prílohy je oboznámiť sa so základnými kompozičnými prístupmi pri navrhovaní stavieb. Od doby, kedy stavby neboli už len praktickou záležitosťou, sa začali pri ich budovaní aplikovať aj metódy na ich formu. Či už z náboženských, mocenských alebo estetických dôvodov, snahou odlišiť a vyčleniť sa z okolia. V priebehu stáročí sa ideál krásy menil. Avšak určité základné kompozičné riešenia ostávali rovnaké, bez ohľadu na obdobie, ktoré odzrkadľovali.

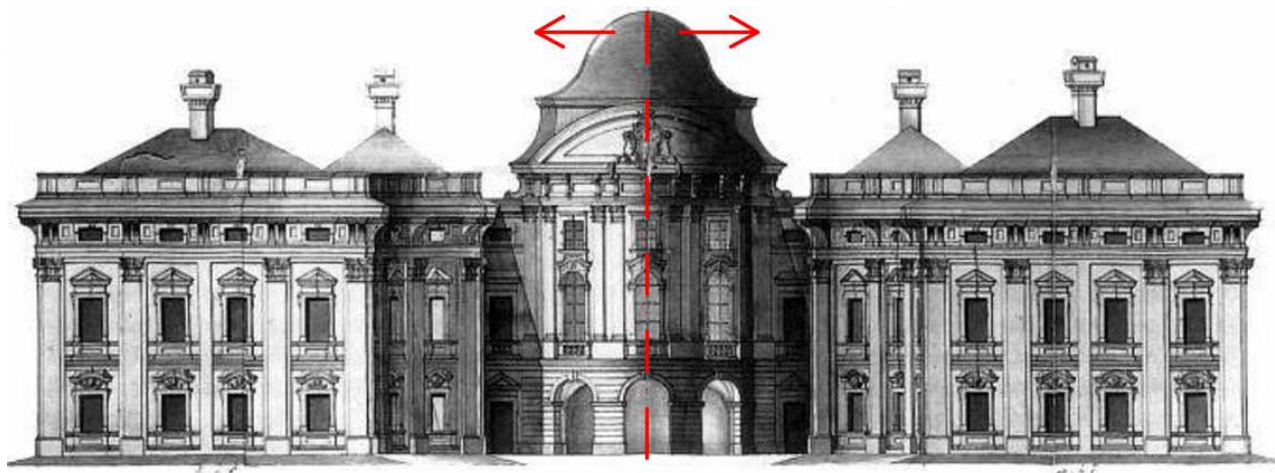
Obr.01 - Zámok Slávkov u Brna;

zdroj:https://sk.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A1mok_Slavkov_u_Brna#/media/S%C3%BAbor:Slavkov_u_Brna_-_Castle.jpg

1.1 Osová súmernosť

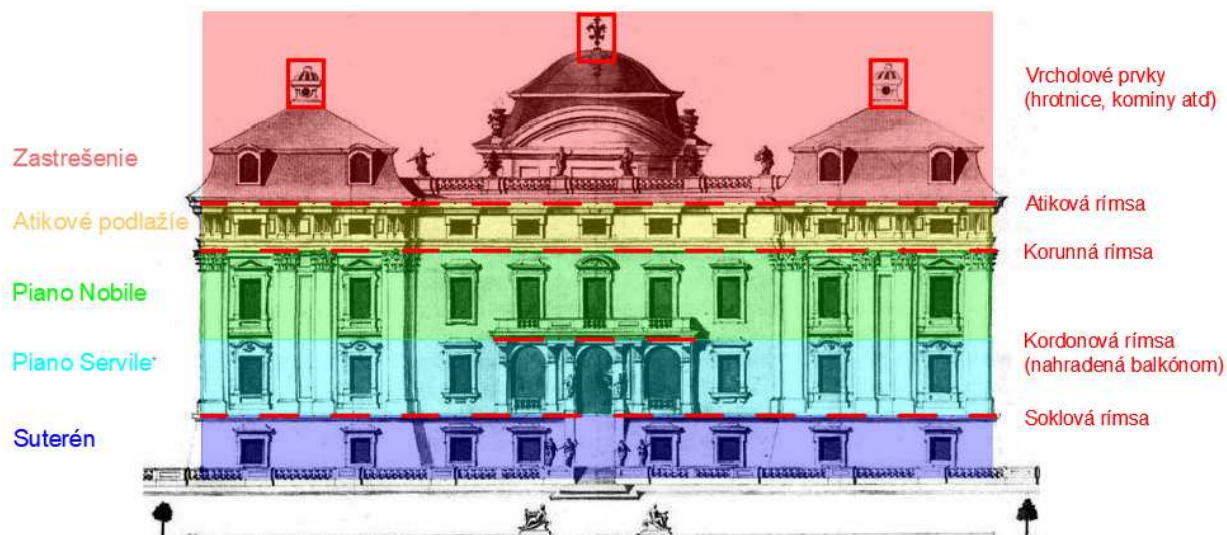

Obr. 02 - autorská analýza: Osová súmernosť naznačené na anonymnej kresbe zámku Slávkov u Brna podľa Dominica Martinelliho (1680-1718), záhradné priečelie; zdroj: https://www.hrady-zriceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, fotka autora

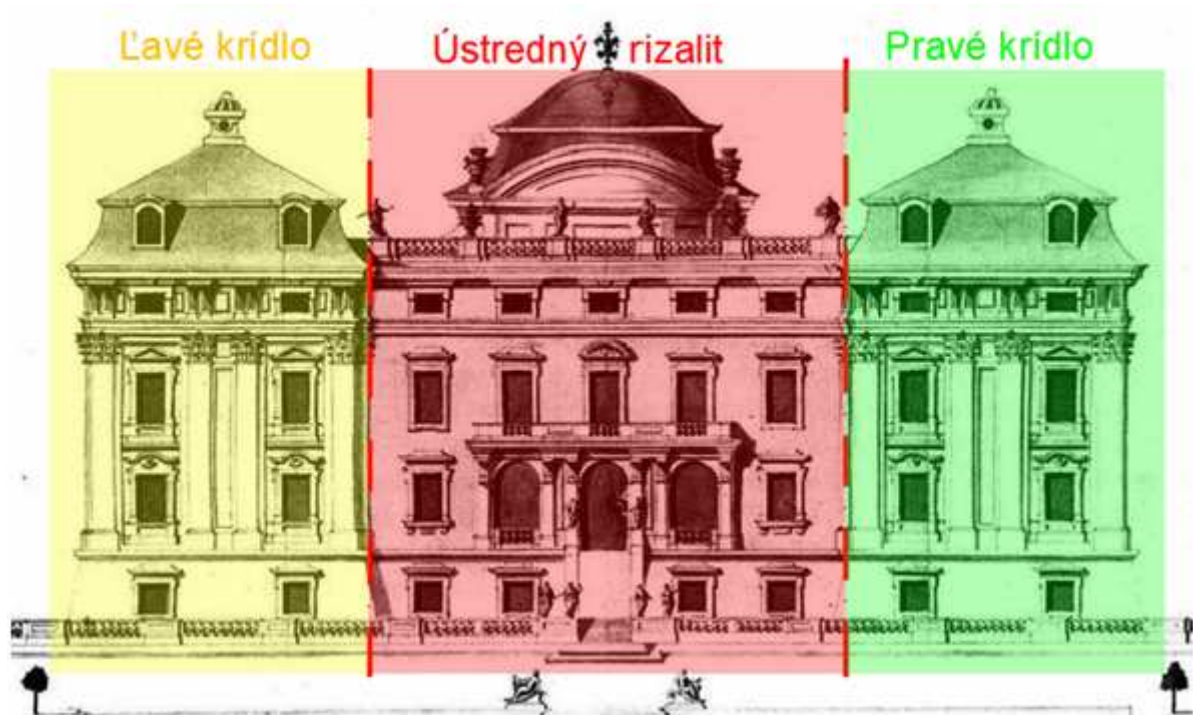
Obr. 03 - *autorská analýza*: Osová súmernosť naznačené na anonymnej kresbe Slavkov u Brna, nádvorie okolo r. 1760; zdroj: https://www.hrady-zriceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, *fotka autora*

1.2 Výškové členenie:

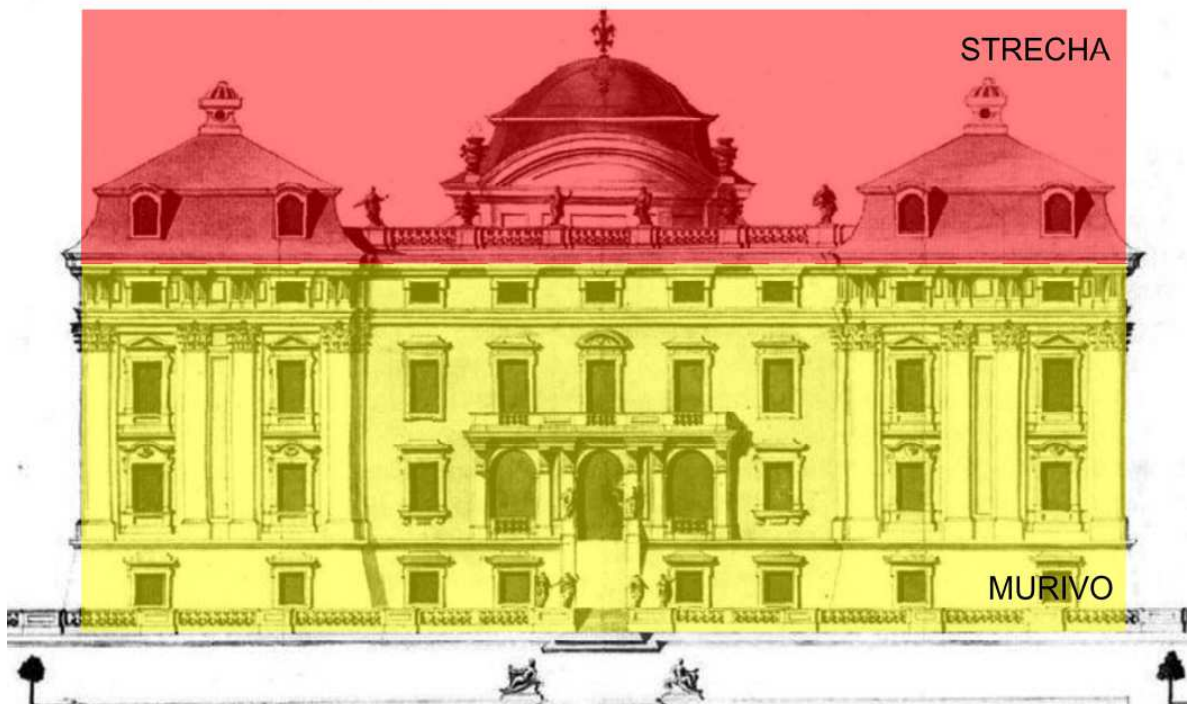
Obr. 04 - *autorská analýza*: Výškové členenie naznačené na anonymnej kresbe zámku Slávkov u Brna podľa Dominica Martinelliho (1680-1718), záhradné priečelie; zdroj: https://www.hrady-zriceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, *fotka autora*

1.3 Horizontálne členenie:

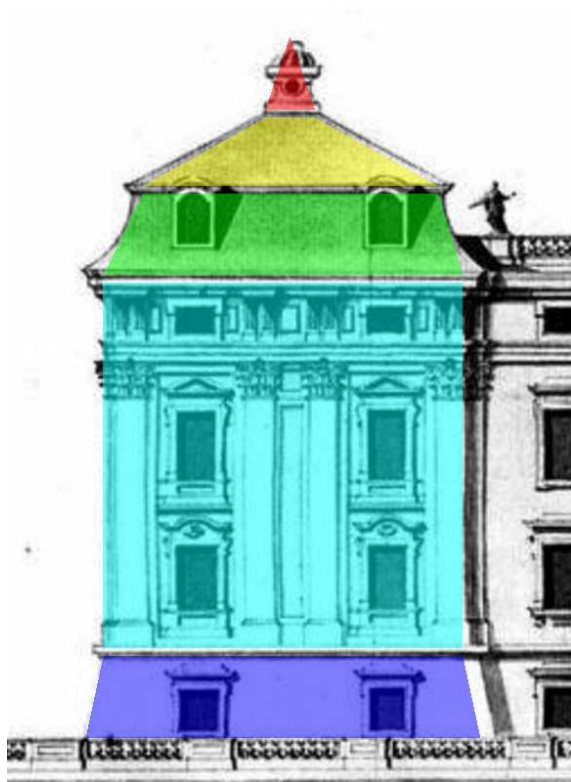
Obr. 05 - *autorská analýza*: Horizontálne členenie naznačené na anonymnej kresbe zámku Slávkov u Brna podľa Dominica Martinelliho (1680-1718), záhradné priečelie; zdroj podkladu: https://www.hrady-zrceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, *fotka autora*

1.4 Pomer strechy voči nadzemným murovaným konštrukciám

Obr. 06 - *autorská analýza*: Pomery strechy k murivu naznačené na anonymnej kresbe zámku Slávkov u Brna podľa Dominica Martinelliho (1680-1718), záhradné priečelie; zdroj: https://www.hrady-zrceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, *fotka autora*

1.5 Gradácia – geometrická

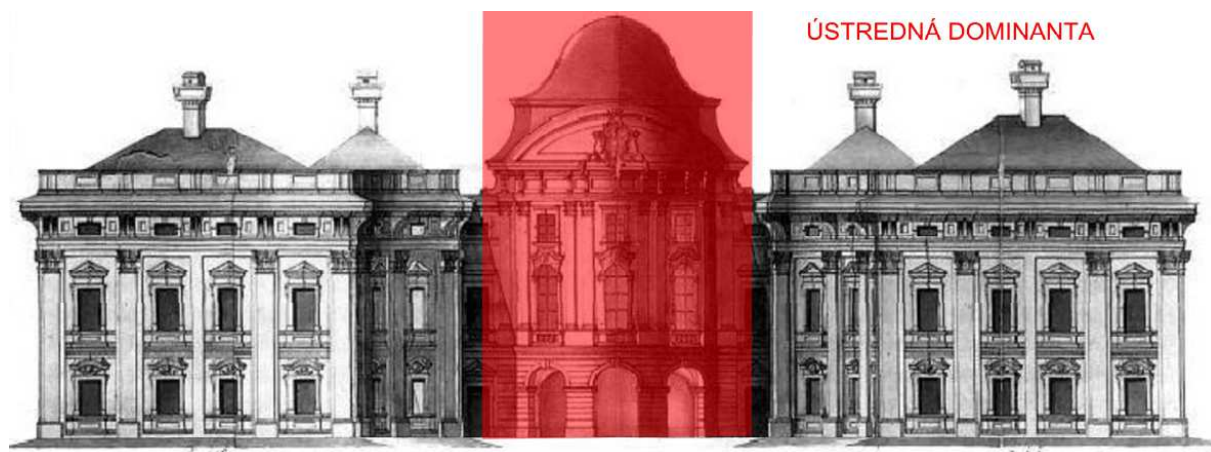
Obr. 07 - *autorská analýza*: Geometrická gradácia naznačená na anonymnej kresbe zámku Slávkov u Brna podľa Dominica Martinelliho (1680-1718), záhradné priečelie; zdroj podkladu: https://www.hrady-zriceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, *fotka autora*

1.6 Gradácia - materiálová

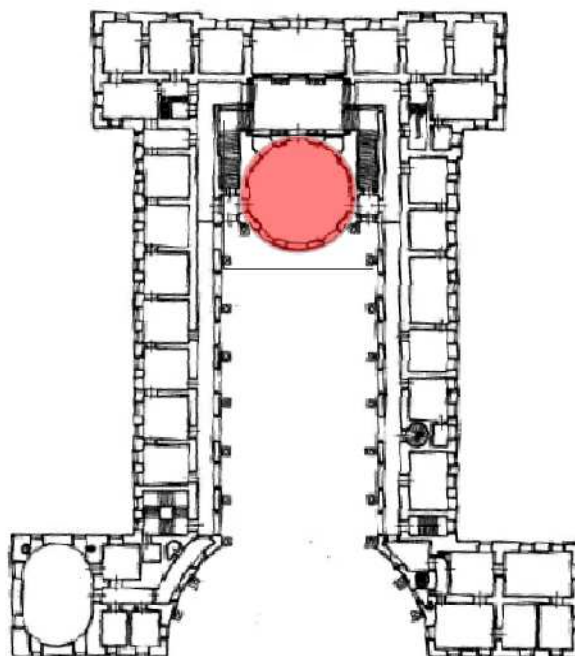

Obr. 08 - *autorská analýza*: Materiálová gradácia naznačené na anonymnej kresbe Slavkov u Brna, nádvorie okolo r. 1760; zdroj podkladu: https://www.hrady-zriceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, *fotka autora*

1.7 Ústředná dominanta

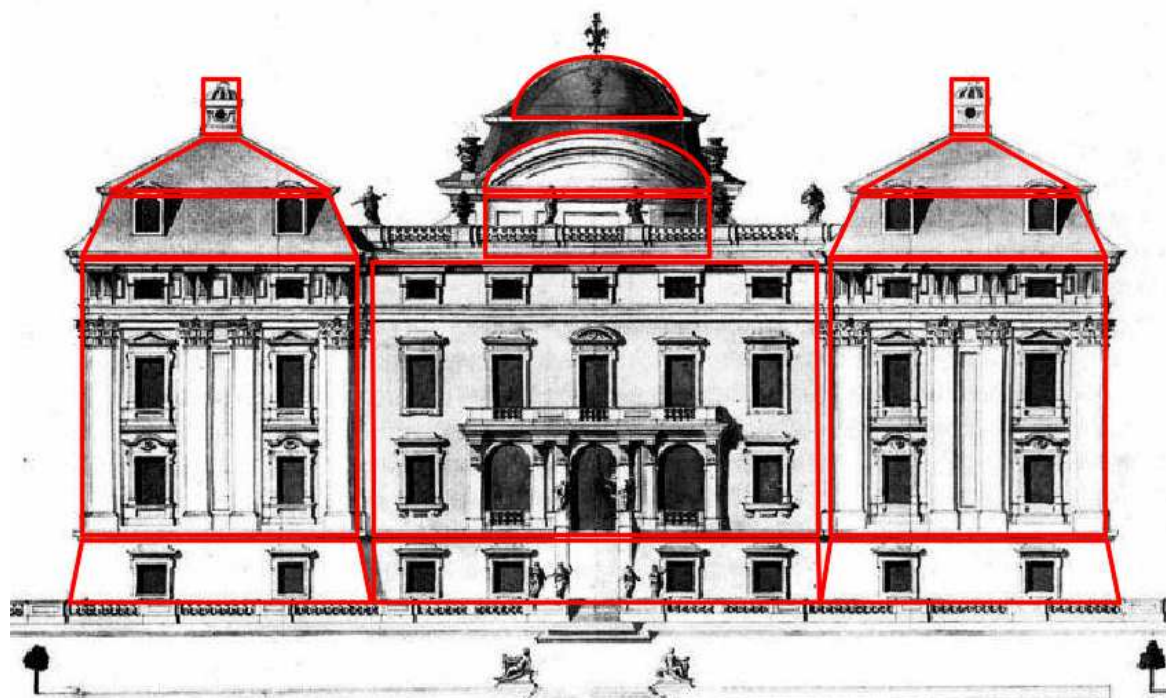

Obr. 09 - *autorská analýza*: Ústředná dominanta na anonymnej kresbe Slavkov u Brna, nádvorie okolo r. 1760; zdroj podkladu: https://www.hrady-zriceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, *fotka autora*

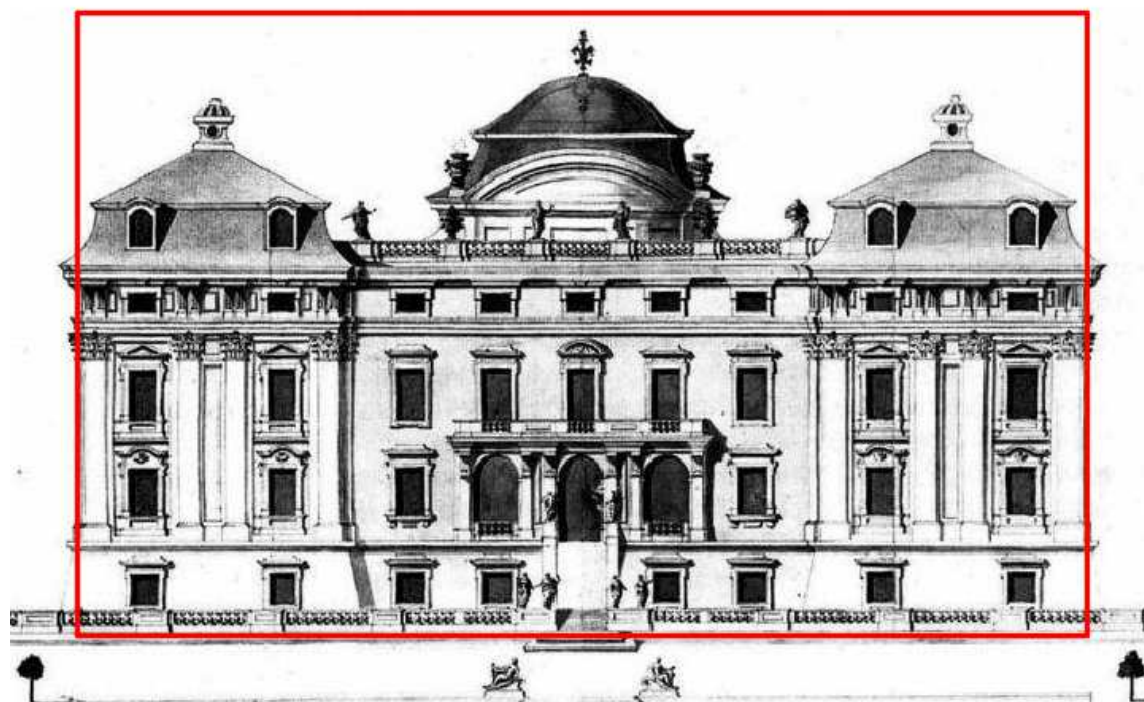
Obr. 10 - *autorská analýza*: Ústředná dominanta na kresbe zámku Slávkov u Brna podľa Zdeňka Kudelky; zdroj podkladu: <http://www.turistickelisty.sportovnilisty.cz/mistopis/zamek-slavkov-austerlitz-je-kouskem-francie-u-brna-2>, *fotka autora*

1.8 Členenie na základné geometrické prvky

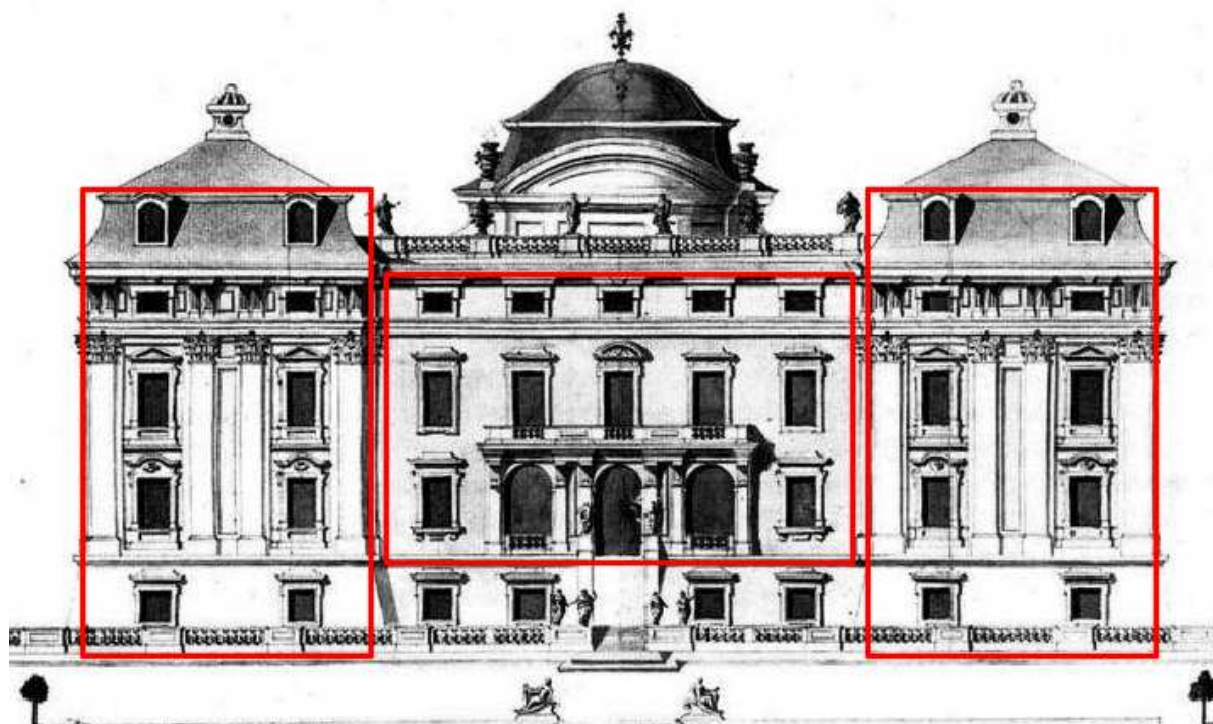

Obr. 11 - *autorská analýza*: Členenie na základné geometrické prvky (zlatý rez, štvorec, lichobežník, trojuholník, polkruh) naznačené na anonynej kresbe zámku Slávkov u Brna podľa Dominica Martinelliho (1680-1718), záhradné priečelie; zdroj podkladu: https://www.hrady-zrceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, *fotka autora*

1.9 Geometrické členenie - zlatý rez

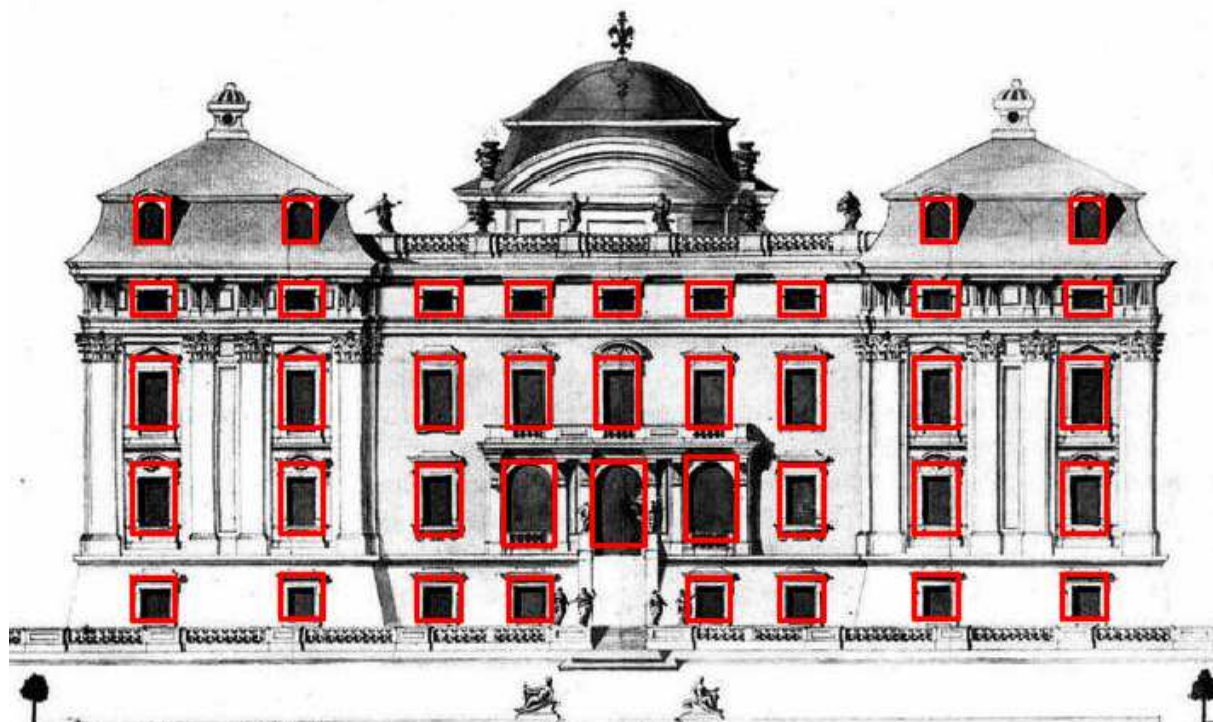

Obr. 12 - *autorská analýza*: Zlatý rez na anonynej kresbe zámku Slávkov u Brna podľa Dominica Martinelliho (1680-1718), záhradné priečelie; zdroj podkladu: https://www.hrady-zrceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, *fotka autora*

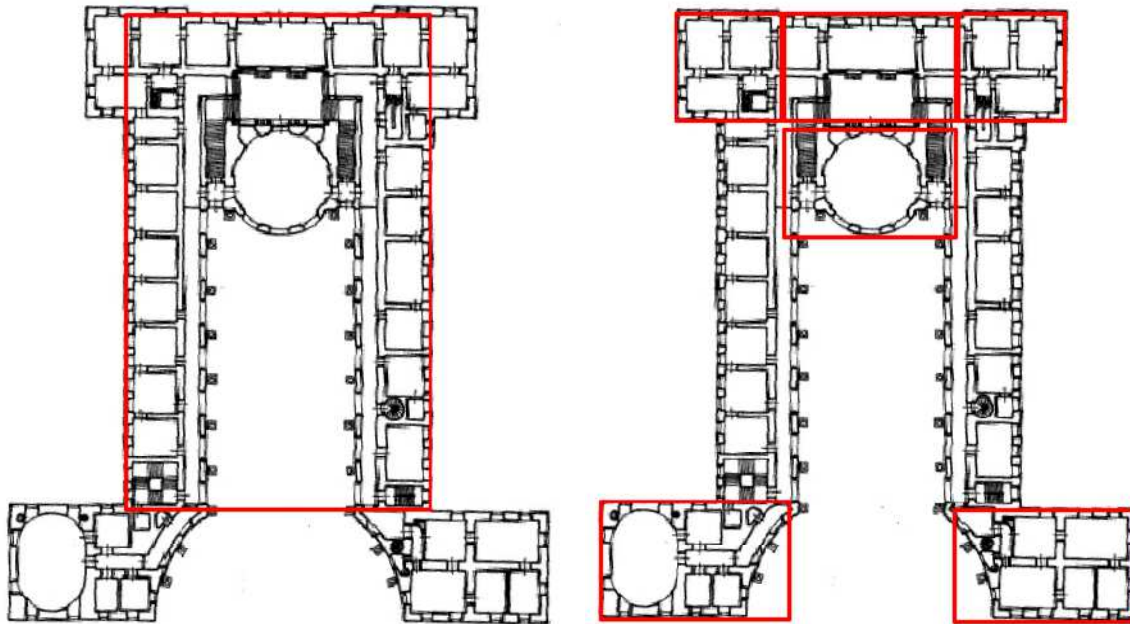
Obr. 13 - *autorská analýza*: Zlatý rez na anonymnej kresbe zámku Slávkov u Brna podľa Dominica Martinelliho (1680-1718), záhradné priečelie; zdroj podkladu: https://www.hrady-zriceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, *fotka autora*

1.10 Geometrické členenie - zlatý rez - okná:

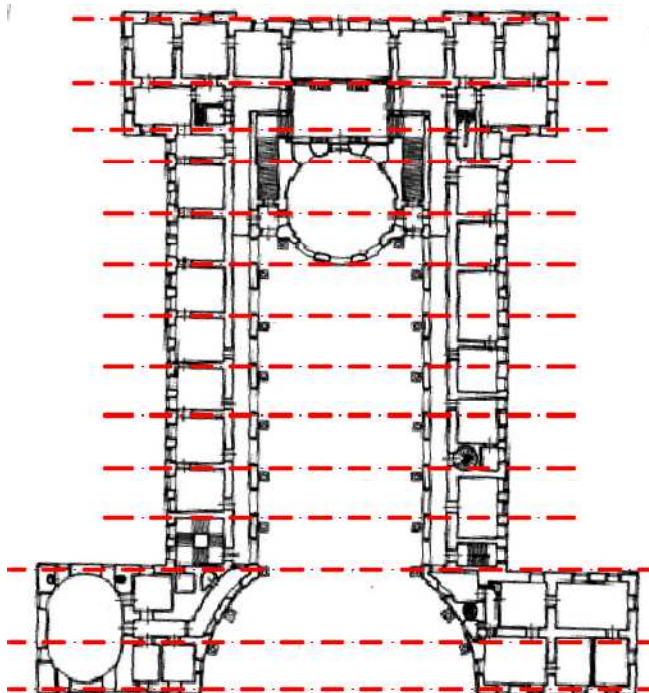
Obr. 14 - *autorská analýza*: Zlatý rez na anonymnej kresbe zámku Slávkov u Brna podľa Dominica Martinelliho (1680-1718), záhradné priečelie; zdroj podkladu: https://www.hrady-zriceniny.cz/s_slavkov_u_brna.htm, *fotka autora*

1.11 Geometrické členenie - zlatý rez - pôdorys:

Obr. 15 - *autorská analýza*: Zlatý rez naznačený na kresbe pôdorysu zámku Slávkov u Brna podľa Zdeňka Kudelky; zdroj podkladu: <http://www.turistickelisty.sportovnilisty.cz/mistopis/zamek-slavkov-austerlitz-je-kouskem-francie-u-brna-2>, *fotka autora*

1.12 Rytmiccké členenie

Obr. 16 - *autorská analýza*: Osová súmernosť naznačená na kresbe zámku Slávkov u Brna podľa Zdeňka Kudelky; zdroj podkladu: <http://www.turistickelisty.sportovnilisty.cz/mistopis/zamek-slavkov-austerlitz-je-kouskem-francie-u-brna-2>, *fotka autora*

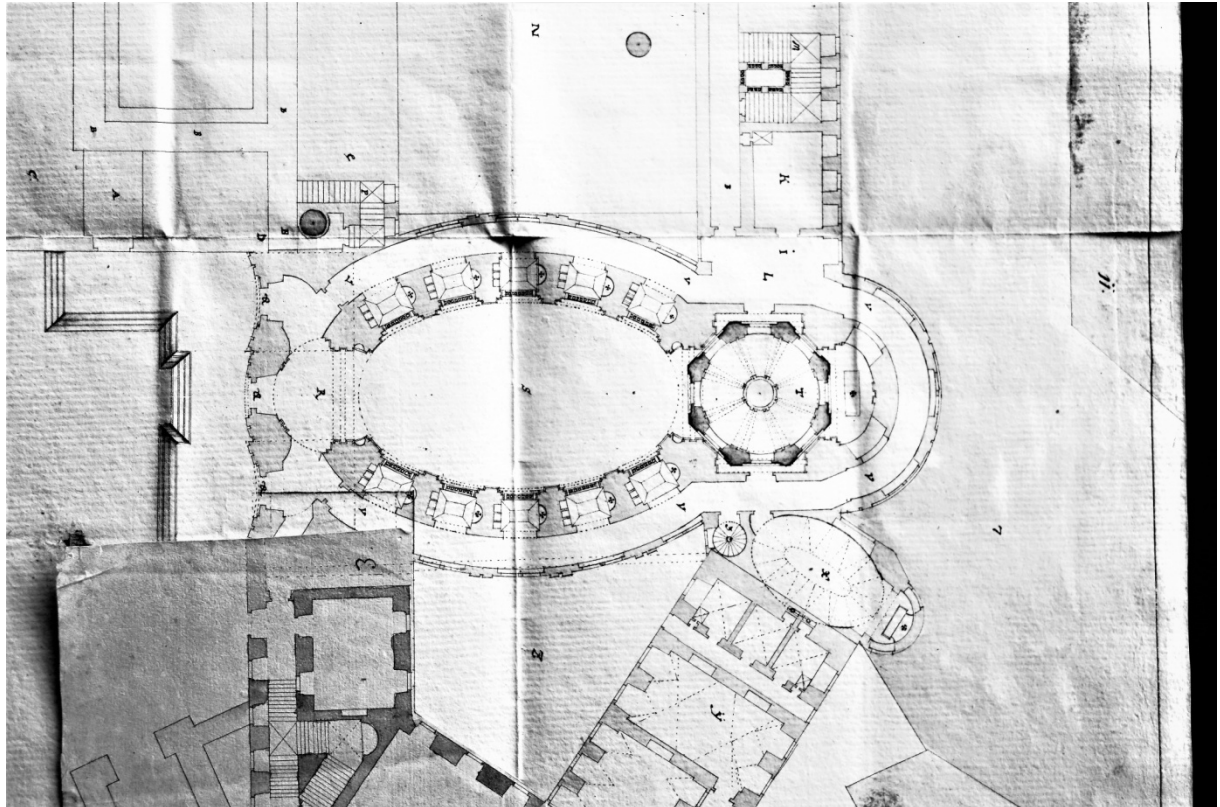
**Príloha č. 2: Analýza sakrálnych stavieb Moravy
ako východisko pre analýzu návrhu kostola
Panny Márie Snežnej v Olomouci**

(PREDDIPLOMOVÁ PRÁCA)

Študent: Ing. Dominik Martinelli
Školiteľ: doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.
Obor: Architektúra a urbanizmus (6. ročník)
Brno 2022

Úvod

Úlohou práce je analyzovať sakrálne stavby v moravskej lokalite (Brno, Olomouc) a postupne nachádzať podobnosti s predmetným pôdorysom kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci. Výskum sa bude čím viac koncentrovať a približovať k nájdeniu čo možno najpodobnejšiemu typu kostola, ktorý zobrazuje predmetná kresba. Kresba pôdorysu kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci, uložená v Moravskom zemskom archíve v Brne vo fonde „Jezuité Olomouc“ a známa z literatúry (viď. foto), je anonymná, z vonkajších okolností je zrejmé, že vznikla v dobe okolo roku 1700.¹ Jej špecifickosť pre koncipovanie chrámovej lode spočíva v použití oválu ako základu jej pôdorysu.

Práce je rozdelená na:

A – Prieskum sakrálnych stavieb

- A1: Románske stavby
- A2: Gotické stavby
- A3: Rokokové stavby
- A4: Stavby z obdobia historizmu XIX. storočia
- A5: Stavby z obdobia secesie a moderny XX. a XXI. storočia

B – Prieskum sakrálnych stavieb z obdobia baroka

- B1: Kostoly malého rozsahu v Brne
- B2: kostoly veľkého rozsahu v Brne
- B3: Kostoly z referenčných zdrojov (mimobrnenské stavby)

¹ Zdeněk Kudělka, *Drobnosti k barokní architektuře Moravy 2*, SPFFBU, řada F 21–22, Brno 1978, s. 51; Ivo Krsek – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík – Josef Válka, *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha, Academia 1996, s. 206.

Prieskum náboženských stavieb v Brne

Cieľom tejto časti prieskumu bolo získať ucelenejšiu predstavu o náboženských stavbách v moravskej lokalite Brne, osvojiť si základné dispozičné riešenie stavieb a ich výrazových prostriedkov, dobové a krajové odlišnosti v jednotlivých obdobiach a pre jednotlivé rehole (účel).

V prieskume sú chrámy rozdelené na dve časti:

A – Prieskum sakrálnych stavieb

B – Prieskum sakrálnych stavieb z obdobia baroka

A – Prieskum sakrálnych stavieb

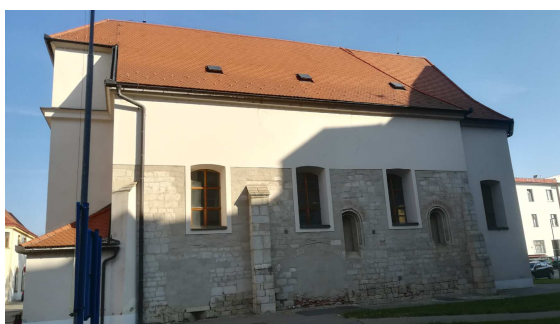
Všeobecný prieskum sa zameriava na všeobecné výrazové prostriedky, morfológiu a tvar jednotlivých stavieb. Slúži na uvedenie si vplyvu rozličných období na vývoj chrámov. Veľký vplyv majú hlavne rôzne dobové prestavby, ktoré zanechali na stavbe rozličné tvarové zmeny, neodpovedajúce dobe, kedy bola stavba pôvodne realizovaná. Chrámy sú preto zoradené podľa prevažujúceho slohu, ktorý má na ich súčasnej podobe dominantný vplyv. Časť A je rozdelená na časti :

- **A1: Románske stavby**
- **A2: Gotické stavby**
- **A3: Rokokové stavby**
- **A4: Stavby z obdobia historizmu XIX. storočia**
- **A5: Stavby z obdobia secesie a moderny XX. a XXI. storočia**

A1: Románske stavby

Obr.01

Obr.02

Kostol svätej Kunhuty (Brno – Zábřeh, vysvätený roku 1211, rád premonštránskych rehoľných kanonikov).

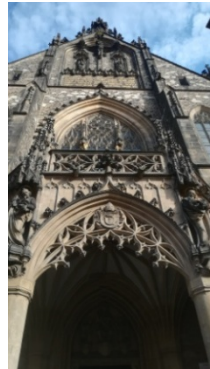
Do roku 1299 slúžil ako kláštorný kostol, neskôr po vystavaní neďalekého kostola Nanebovzatia Panny Márie sa stal kostolom farským. Bol veľakrát vyplienený počas husitských, česko-uhorských vojen a švédskych nájazdov. V rokoch 1773–1775 bola zrealizovaná rozsiahla rekonštrukcia chrámu, v roku 1786 bol kostol zrušený a slúžil ako skladisko. V súčasnosti slúži ako lekáreň.

Tento kostol je jedným z najstarších dochovaných v Brne. Postavený v románskom štýle, skromnejších rozmerov, s malými otvormi. Má iba jeden hlavný priestor s vežou vnorenou do stavby a s nevýrazným vstupom. Časť steny je odkrytá na demonštráciu materiálu (kamenné murivo), z ktorého je stavba postavená.

A2: Gotické stavby

Obr.03

Obr.04

Obr.05

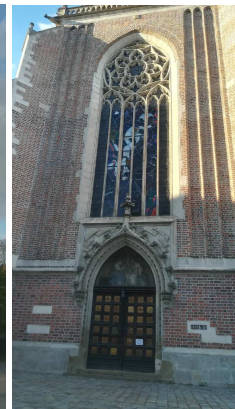
Katedrála svätého Petra a Pavla (Brno - mesto, založený v prvej polovine 13. storočia, rímskokatolícka cirkev).

V miestach dnešnej katedrály sa pôvodne nachádzal menší kostol z prvej polovice 12. storočia. V priebehu prvej polovice 13. storočia bol nahradený novým, ranne gotickým kostolom, ktorý bol však od 14. storočia postupne zväčšovaný. Počas tridsaťročnej vojny bol vážne poškodený, neskôr opravený. Interiér bol v 18. storočí silne barokizovaný. Koncom 19. storočia prebehla regotizácia kostola a až v roku 1905–1906 boli ku katedrále pristavané dve silné veže.

Katedrála je dominantou mesta Brna. Monumentálna stavba s vysokými, štíhlymi oknami, portálmi a dverami. Základný materiál t.j. kamenné murivo, je plne odhalený. Výrazný klenbovým stropným systémom s výrazným rebrovaním. Vstupný portál, ako aj dve veže sú už novogotického charakteru. Interiér kostola zostal aj po regotizácii silne barokizovaný.

Obr.06

Obr.07

Obr.08

Bazilika Nanebovzatia Panny Márie (Brno - mesto, prvá polovica 12. storočia, rád svätého Augustína)

V roku 1323 tu vznikol vďaka Eliške Rejčce cisterciánsky kláštor, ktorého súčasťou bol aj mohutný gotický chrám (v okolí sa nachádzal starší románsky kostol z r.1210, po vystavaní baziliky sa z neho stala kaplnka). V roku 1467 bol kostol vyplienený, r. 1782 bol kláštor cisterciánok zrušený a prevzali ho Augustiniáni. V 18. storočí bola mierne barokizovaná. Za 2 svetovej vojny bola poškodená, ale pôvodná podoba bola zachovaná. Bazilika bola povýšená na *baziliku minor* (čestný titul daný pápežom).

Bazilika neprešla regotizáciou fasády ani tvaru. Interiér je síce už barokizovaný, avšak bazilika si zachovala gotický ráz v najpôvodnejšej podobe. Parne sú rozetové okná a vstupný portál s menším dekórom. Veža (lucerna) vyčnieva nad centrálnym krížom lodí. Bazilika má krížový pôdorys, čo je typický rys pôvodných gotických stavieb.

Obr.09

Obr.10

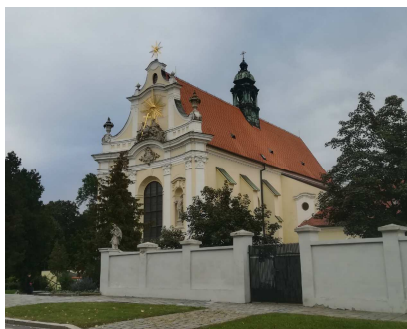
Obr.11

Kostol svätého Jakuba Staršieho (Brno - Jakubské nám., počiatok 13. storočia, rímskokatolícka cirkev)

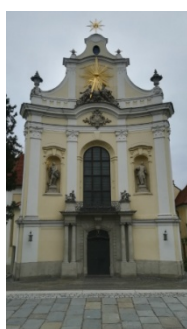
Kostol bol postavený na počiatku 13. storočia pre nemecky hovoriace obyvateľstvo. Patronát nad kostolom mal rád cisterciánok. Pôvodne s a pri kostole nachádzala kostnica a cintorín, na ktorom postupne vzniklo 7 kaplniek. V roku 1784, ešte pred husitskými vojnami začala výstavba nového kostola, ktorá bola dokončená v 16 storočí. Od roku 1995 je chrám národnou kultúrnou pamiatkou..

Kostol má jasne gotickú minulosť. Štíhle svaskovo-kanálikované stĺpy so systémom švábskych sieťových klenieb. Prvýkrát sa tu uplatňuje trojloďový systém príznačný pre neskorší barok. V rovnakom barokovom duchu je dostavaná neskoršie aj hlavná veža kostola.

A3: Rokokové stavby

Obr.12

Obr.13

Obr.14

Kostol Najsvätejšej Trojice (Brno - Kráľovo pole, rokoková fasáda z r. 1760, Kartuziáni)

Kostol bol založený r.1375 spolu s kartuziánskym kláštrom. Kláštor bol spočiatku konventní, čiže verejnosť doň nemala prístup. V priebehu husitských vojen a švédskych nájazdov bol kostol značne poškodený. V r. 1782 bol kláštor zrušený a kostol bol priradený kraľovopolskej farnosti. Okolo roku 1760 kostol dostal dnešnú rokokovú priečelie aj s úpravou interiéru.

Kostol je menších rozmerov a jednoduchšej konštrukcie. Pritom však dodržiava všetky rysy barokovej výstavby väčších kostolov v menšom prevedení, tj. s dôrazom na dominantné priečelie s bohato zdobeným vstupným portálom, zachováva proporcie väčších kostolov z rovnakého obdobia. V interiéru sa nachádzajú pôvodné bočné oltáre a stally (chórová lavice).

A4: Stavby z obdobia historizmu XIX. storočia

A4.1 Historizmus – neskorý klasicizmus (doznievajúci)

Obr.15

Kostol svätého Jana Krstiteľa a svätého Jana Evanjelistu

(Brno – Bystrc, súčasná podoba r. 1897, rímskokatolícka cirkev)

Počiatky kostola siahajú až do stredoveku, ale väčšina kostola pochádza z rokov medzi 1843-1849, kedy bol kostol rozšírený a neskôr bola aj navýšená vež. Súčasnú podobu mu dala až celková rekonštrukcia r. 1897. Výzdoba interiéru je relatívne strohá.

Kostol je exemplárnym príkladom neskorého klasicizmu na našom území. Jednoduchá konštrukcia, jednodňový systém s dominantou vežou podľa zásad neskorého klasicizmu.

A4.2 Historizmus – novorenesancia

Obr.16

Betlehemský kostol (Brno - mesto, Pelicová ul. r.1895. českobratská cirkev evanjelická)

Kostol bol postavený medzi rokmi 1894-1895. Bol postavený v historizujúcom duchu s prevládajúcimi novorenesančnými prvkami zo zbierok a darov českej evanjelickej cirkvi.

Kostol bol postavený v novorenesančnom duchu.

A4.3 Historizmus – novogotika

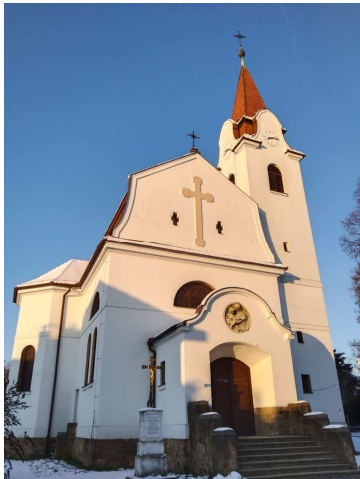

Obr.17

Českobratský evanjelický chrám Jana Amosa Komenského (Brno - mesto, dokončený r. 1865. českobratská cirkev evanjelická)

Výstavba kostola sa udiala medzi rokmi 1863–1865. Vďaka červenému tehlovému murivu je známy ako červený kostol. Kostol je postavený historizujúcom duchu s prevládajúcimi novogotickými prvkami. Dominantou je päťdesiat metrová kostolná veža, interiér kostola sa vyznačuje strohosťou, trojlodný priestor završuje rebrová klenba.

A4.4 Historizmus – novobarok

Obr.18

Kostol svätého Klementa Maria Hofbauera (Brno - Horní Heršpice, Bednárova ul. vznik v roku 1912, rád Redemptoristov)

Kostol bol postavený v roku 1912 v novobarokovom duchu so secesnými prvkami pre nemecké obyvateľstvo..

A5: Stavby z obdobia secesie a moderny XX. a XXI. storočia

A5.1 Secesia

Obr.19

Kostol Nepoškvrneného počatia Panny Márie (Brno – Trnitá, výstavba v rokoch 1910–1912, rímskokatolícka cirkev)

Secesní kostol pochádza z rokov 1910–1912. koncom druhej svetovej vojny bol poškodený, opravený a v roku 1968 bola prevedená liturgická úprava interiéru. Chrámový priestor má tri vstupy, pôdorysný tvar kríža a bohato zdobený interier.

Secesia tvorí protipól ku historizmu. Odmieta obmieňanie predošlých slohov a snaží sa priniesť nové výrazové formy, zväčša organického charakteru (oblúky, elipsy a podobne).

A5.2 Moderna

Obr.20

Kostol svätého Cyrila a Metoda (Brno - Židenice, Gajdošova ulica. r. 1935, rímskokatolícka cirkev)

V roku 1911 sa zakúpil pozemok, na ktorom mal byť vystavaný nový kostol. Kvôli prvej svetovej vojne a jej následkom sa však začalo až na prelomu 20 a 30 rokov. Kostol bol vysvätený až v roku 1935. Koncom vojny bol kostol v rokoch 1944 a 1945 poškodený a následne opravený.

Príkladná stavba moderny v Česku. Motív samostatne stojacej kostolnej veže od hlavnej chrámovej priestoru je príznačný pre modernistické zmýšľanie. Viditeľná je aj snaha vizuálne uplatniť Le Corbusierov princíp odľahčenia prízemí tým, že predná fasáda je umiestnená na stĺpoch. Moderna mala za snahu zbaviť stavbu dekoratívnych, secesných prvkov (Konštrukcia je sama o sebe zdrojom estetiky).

A5.3 Funkcionalizmus

Obr.21

Kostol svätého Augustína (Brno - Stránice, nám. Mieru, r.1930, rád svätého Augustína)

Na stavbe sa začalo pracovať r. 1930, samotná stavba bola dokončená o 5 rokov neskôr. Dôvodom jeho vzniku bol najmä veľký stavebný rozvoj v tejto oblasti a s tým súvisiaci nárast farníkov.

Pri tejto stavbe je uplatnených viacero prvkov funkcionalizmu. Funkcionalizmus predstavuje teóriu „Forma nasleduje funkciu“. Z Vitruviových ideí „firmitas, utilitas, venustas (trvácnosť, užitočnosť, krása), teda spája utilitas a venustas do jedného prvku. Jednoduchý tvar hranolovitej haly, samostatne stojaca veža, vysoké a jednoduché presklenie. Prízemie je vizuálne odľahčené pomocou stĺpov, uplatnením Corbusierovho princípu. Celý kostol má železobetónovú konštrukciu. Funkcionalizmus je oproti modernej ešte viac zameraný na estetiku dosiahnutú samotnou konštrukciou.

A5.4 Súčasnosť

Obr.22

Obr.23

Obr.24

Kostol blahoslavenej Márie Restituty (Brno - Lesná, ul. Nezvalova r.2020, rímskokatolícka cirkev)

Miestni veriaci usilovali o kostol na sídlisku Lesná už po roku 1968. Reálne plány sa však objavili až na prelome 20 a 21 storočia. Samotná výstavba prebehla až v roku 2017-2020.

Kostoly navrhované v súčasnosti sa mierne odlišujú od svojich predchodcov. Opustil sa koncept pozdĺžnej chrámovej lode a do popredia sa dostávajú okrúhle alebo oválne pôdorysy s centrálnym oltárom. Konceptia bočných oltárikov sa zrušila. S rozvojom technológií veža už nie je potrebná, slúži na dekoratívne účely.

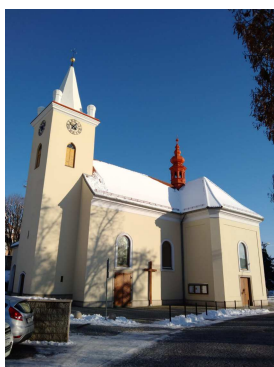
B – Prieskum sakrálnych stavieb z obdobia baroka

Ďalšia časť prieskumu sa bližšie zameriava na barokové kostoly. Na základe preskúmaných stavieb sa budú hľadať podobnosti, výrazové prostriedky, ktoré sa následne uplatnia pri rekonštrukcii kostola z predmetného pôdorysu kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci. Časť B je rozdelená na časti

- B1: Kostoly malého rozsahu v Brne
- B2: kostoly veľkého rozsahu v Brne
- B3: Kostoly z referenčných zdrojov (mimobrnenské stavby)

B1: Kostoly malého rozsahu:

B1.1 „Typický vidiecky barokový kostol“:

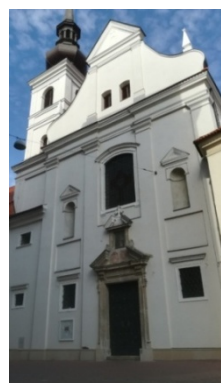
Obr.25

Kostol svätého Vavřinca (Brno – Řečkovice, prestavba r.1716, rímskokatolícka cirkev)

Prvé zmienky r. 1338, ale niektoré časti sú ešte staršie. V 15-16. storočí bola pristavená veža, v roku 1716 prešiel kostol rozsiahlou prestavbou (zvýšená loď a prilby bočných kapiel), ďalšie úpravy boli realizované v polovici 19.storočia a pred prvou sv. vojnou, kedy došlo k pristaveniu sakristie.

Kostol je predstaviteľom typického menšieho barokového kostola na krížovom pôdoryse s jednou vežou na spodnej strane pôdorysného kríža.

B1.2 „Dominantná čelná fasáda“:

Obr.26

Kostol svätého Jozefa (Brno - mesto, založený r.1651–1653, gréckokatolícka cirkev)

Kostol postavili ako náhradu predošlého kláštorného kostola Františkánok, ktorý bol zborený pri obliehaní Brna Švédmi v roku 1643, v mieste 6tich meštianskych domov na Jozefskej ulici. Keď bol rád v roku 1782 zrušený, pripadol kostol i kláštor rádu voršilek, V roku 1961 sa správy kostola ujala minoritská fara. V roku 1994 bol uzavretý a v roku 2009 bol darovaný gréckokatolíckej cirkvi.

Menší kostol ma typické barokové priečelie so vstupným portálom. Interiér bol na počiatku 19. storočia vybavený v barokovo – klasicistickom štýle.

B1.3 „Kostoly Františkánskeho rádu“:

Kostol Nalezení svätého Kríža (Brno - mesto, r.1648-1651, rád menších bratov kapucínov)

Kostol bol vybudovaný v rokoch 1648–1651 a vysvätený v roku 1656. Ranne baroková stavba sa vyznačuje jednoduchou architektúrou podľa talianskeho vzoru odkazujúceho pritom k ideálu chudoby, ktorý hlásal František z Assisi. Tesne ku kostolu prilieha kapucínsky kláštor vystavaný zhruba v rovnakom období.

Menší kostol je súčasťou kláštorného komplexu so vstupným exteriérovým schodiskom.

Obr.27

B2: Kostoly veľkého rozsahu:

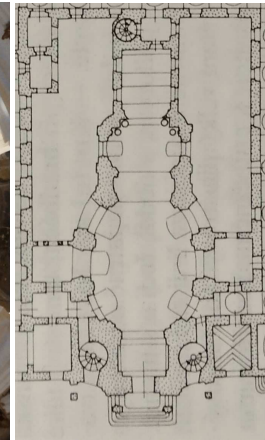
B2.1 „Elipsoidný pôdorys“

Obr.28

Obr.29

Obr.30

Kostol svätého Leopolda (Brno- Štýřice, vybudovaný v 18.storočí, rád svätého Jana z Boha- milosrdní bratia)

Stavebný sloh kostola sa nesie v neskorobarokovom duchu so začínajúcimi klasicistickými rysmi. V rokoch 1997 a 1998 prebehla rekonštrukcia priečelia kostola. Interiér je bohatý na výzdobu s freskou na kupole.

Tento kostol je príkladom kostola s elipsovým pôdorysom. Kupola je dotvorená umeleckou freskou.

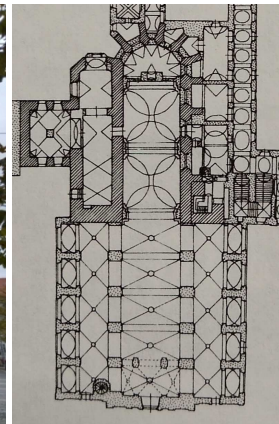
B2.2 „trojloďová dispozícia s dominantnou čelnou fasádou (priečelia) bez veže“:

Obr.31

Obr.32

Obr.33

Kostol svätého Tomáša (Brno - mesto, Moravské nám, založený v 14. storočí, rád Augustínov)

Kostol bol vybudovaný v 14 storočí, neskôr okolo neho bol vybudovaný augustiniánsky kláštor. Počas husitských vojen bol kostol zničený, avšak znova vystavaný. Počas Švédskeho nájazdu roku 1645 bol znova zničený a znova augustiniánmi postavený. Stavba bola dokončená roku 1668. Roku 1702 prebiehali ďalšie úpravy exteriéru vonkajšia podoba kostola tak dostala svoj súčasný vzhľad. Ďalšie úpravy prebiehali i v neskorších storočiach

Trojloďový kostol väčších rozmerov s pridruženým kláštorným komplexom. Je vidieť nosný systém väčšej chrámovej stavby s typickým barokovým priečelím.

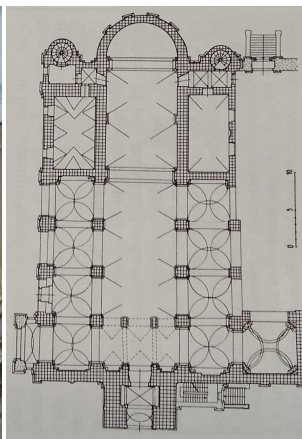
B2.3 „trojlodová dispozícia s presadenou vežou“

Obr.34

Obr.35

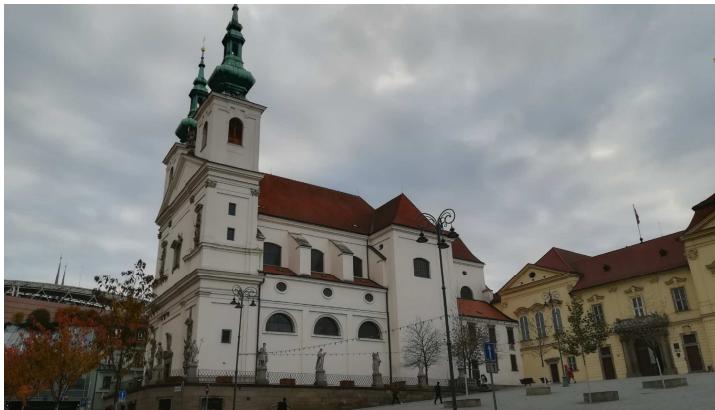
Obr.36

Kostol Nanebovzatia Panny Márie (Brno – mesto, prestavba r.1598, rád svätého Augustína)

Povodne románsky kostolík, nahradený v 13. storočí chrámom v gotickom slohu patril rádu Augustíniek. V roku 1578 bol predaný rádu Jezuitov a v rokoch 1598–1602 došlo k prestavbe v manýristickom štýle. Nasledovali ďalšie prestavby v r. 1660 a v r. 1732, kedy došlo k navýšeniu kostolnej veže.

Kostol sa vyznačuje trojlodovým systém s presadenou vstupnou vežou. Je tu vidieť iný typ nosnej sústavy s vnorenou vežou so vstupným portálom.

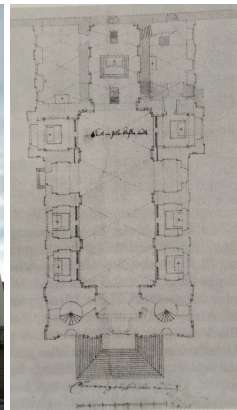
B2.4 „trojlodová dispozícia s dominantnou fasádou a dvoma vežami“

Obr.37

Obr.38

Obr.39

Kostol svätého Michaela Archanjela (Brno – mesto, znovu vystavaný r. 1679. rád bratov kazateľov)

Vznik kostola nie je úplne jasný. Koncom dvadsiatych rokov 13. storočia pri kostole vznikol dominikánsky kláštor. Dominikáni kostol podstatne rozšírili a prestavali v neskorom románskom štýle, avšak už v polovici 14. storočia bol prestavaný do podoby gotickej. Neskôr zanikol vďaka početným pohromám a nájazdu švédskej armády v polovici 17. storočia. V rokoch 1659-1679 bol znovu vystavaný tentoraz v súčasnej barokovej podobe.

Trojlodový Kostol sa vyznačuje dvoma vstupnými vežami umiestnenými po bokoch barokového priečelia.

B2.5 „trojloďová dispozícia s dominantnou fasádou, s dvoma vežami a s oltármi vo vnútornom stene“

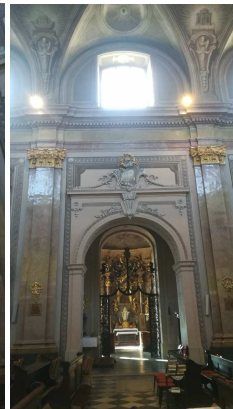
Obr.40

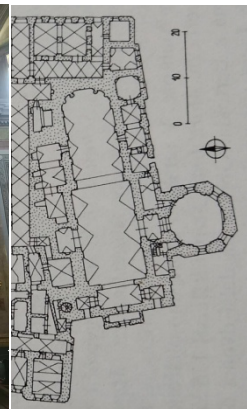
Obr.41

Obr.42

Obr.43

Obr.44

Kostol Nanebovzatia Panny Márie (Brno - Zábrdovice, Lazaretní ul., vybudovaný r. 1669. rád premonštránskych rehoľných kanonikov)

Rane barokový kostol bol pôvodne súčasťou kláštora premonštrátov. Bol vystavaný v rokoch 1661 – 1669 na mieste staršieho kláštorného kostola, ktorý bol dokončený v druhej polovici 13. storočia. Interiér kostola je bohato zdobený, jeho terajšia podoba pochádza z 80. rokov 18. storočia, kedy bol rekonštruovaný.

Tento kostol má dominantné priečelie s dvoma vežami. K hlavnej chrámovej je cez bočný oltár pripojená postranná kaplnka. Na protiaľhlej strane je podobný bočný oltár v sadený do obvodovej steny. Kostol má bohatú výzdobu s balkónmi a monumentálnym chórom.

B2.6 „trojloďová dispozícia s dominantnou fasádou, s bočnou kaplnkou v minoritskom ráde “

Obr.45

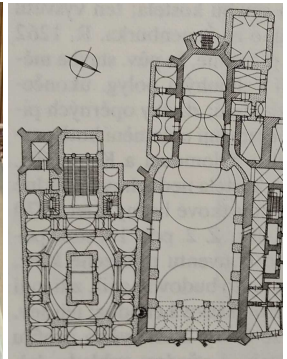
Obr.46

Obr.47

Obr.48

Obr.49

Kostol svätého Jana Krstiteľa a svätého Jana Evanjelistu (Brno - mesto, súčasná podoba z. r 1733, rád menších bratov konventu - minoriti)

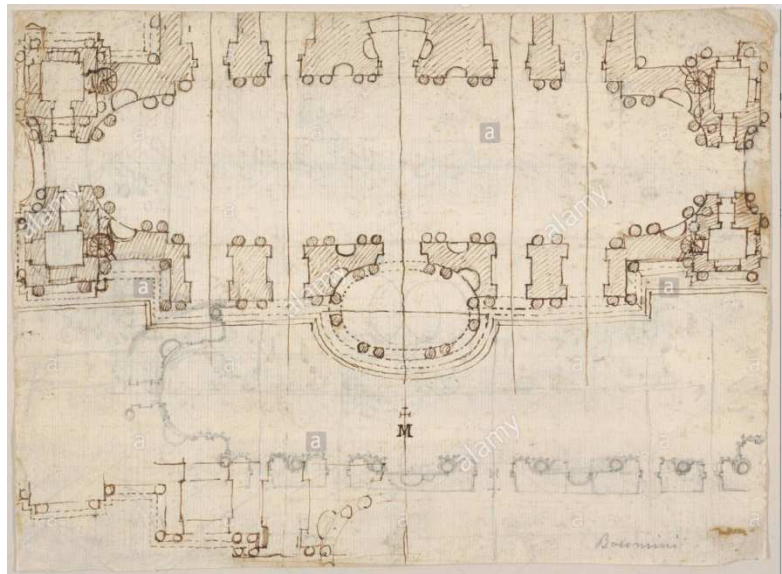
Pôvodne románsky kostol bol v 1. polovici 14. storočia nahradený stavbou v gotickom slohu, v rokoch 1729–1733 bol kostol prestavaný do svojej terajšej barokovej podoby. Súčasťou kostola a kláštorného komplexu je aj priľahlá loretánska kaplnka (- Obostavaná kaplnka vo vnútri kostola). Interiér je bohato zdobený sochami a obrazmi svätých, na priečelí kostola sa nachádza niekoľko sôch.

Tento kostol je súčasťou väčšieho komplexu kláštorných budov, patriace rádu minoritov. Má dominantné priečelie bez postranných veží, ktoré sú umiestnené v inej časti komplexu. Zvláštnosťou je priestor pre loretansku kaplnku (kaplnka v kaplnke vo veľkosti menšieho kostola). Množstvo bočných oltárov a ďalších chrámových miestností (napr. sväté schody ktoré sa nenachádzajú v iných typoch barokových kostolov.

B3: Kostoly z referenčných zdrojov.

Obr.50

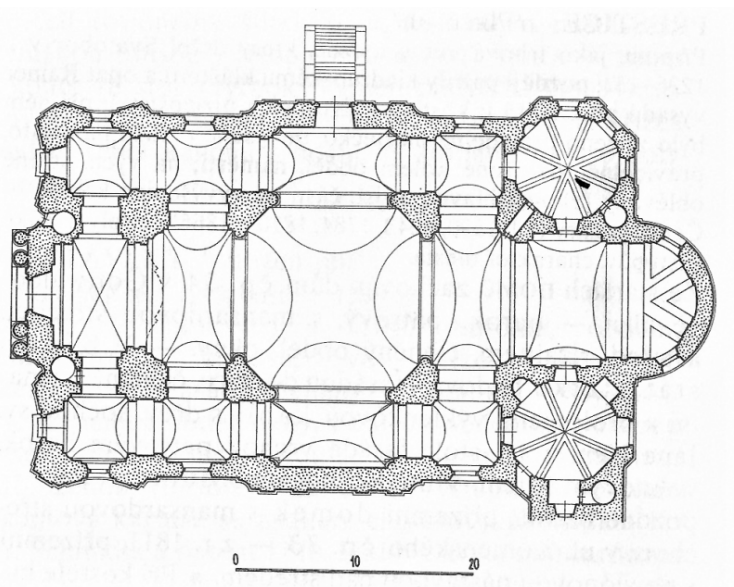

Obr.51

Rím, kostol sv. Karla Boromejského u štyroch fontán (r.1638–1641)

Obr.52

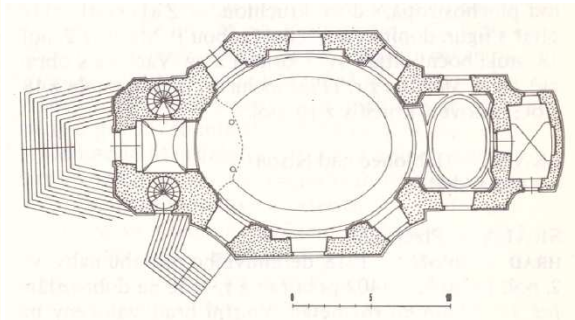

Obr.53

Přeštice, kostol Nanebovzatia Panny Márii (r. 1750–1775)

Obr.54

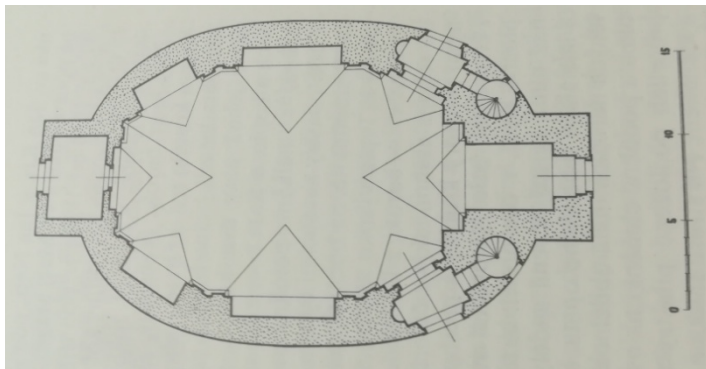

Obr.55

Skála, kostol Nanebovzatia Panny Márie (r.1728)

Obr.56

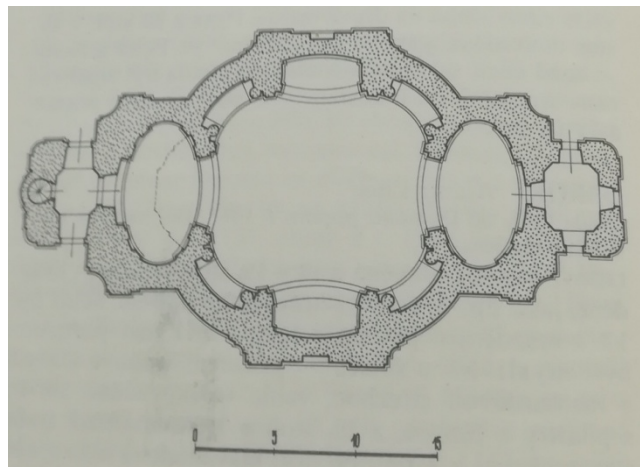

Obr.57

Úterý, kostol narodenia sv. Jána Krstiteľa (r. 1695–1698)

Obr.58

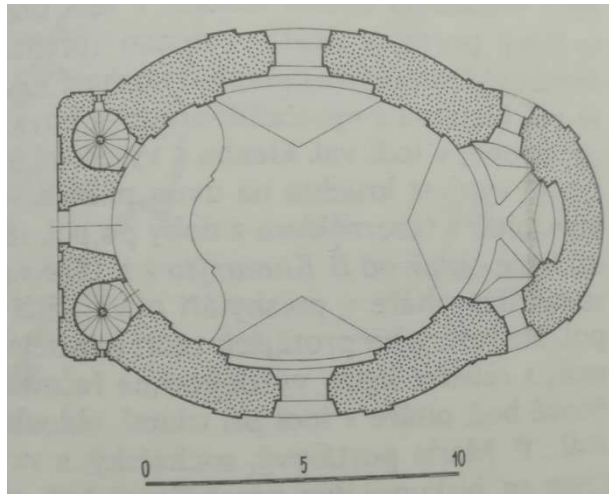

Obr.59

Odolena Voda, kostol sv. Klimenta (r.1732–1735)

Obr.60

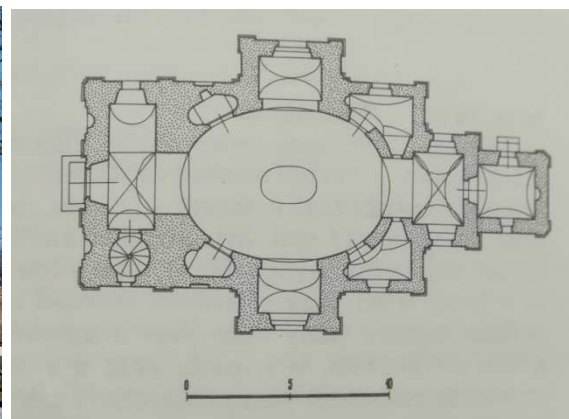

Obr.61

Velenka, kostol sv. Petra v Okovech (r. 1733-34)

Obr.62

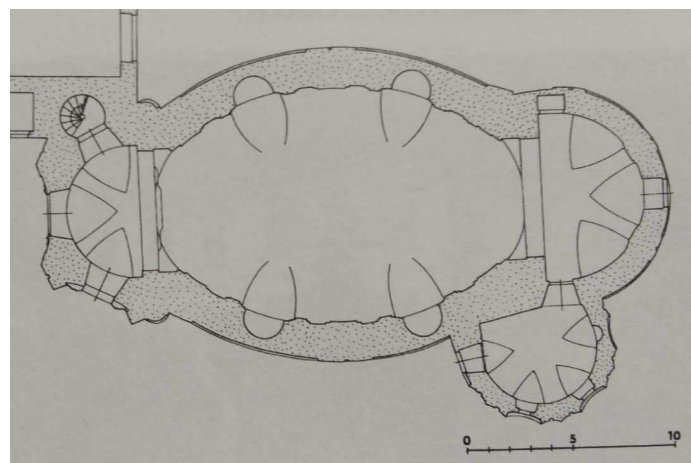

Obr.63

Budnice, kostol sv. Isidora (r. 1680–1682)

Obr.64

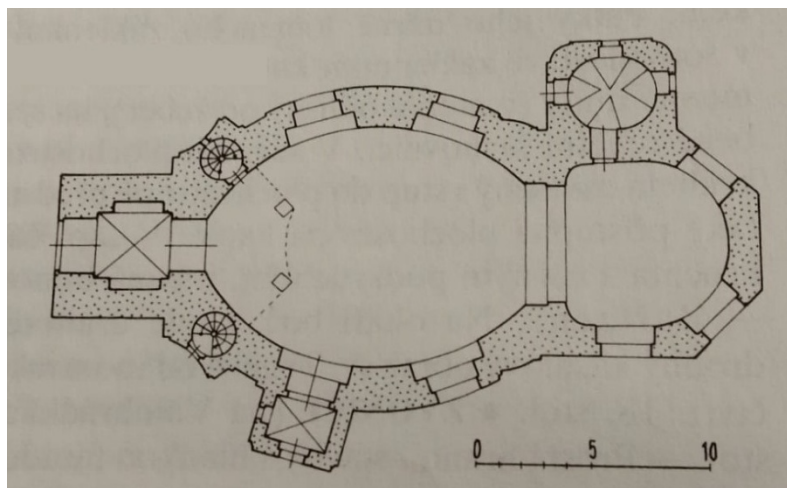

Obr.65

Jesenec, kostol svätého Libora (r.1711)

Obr.66

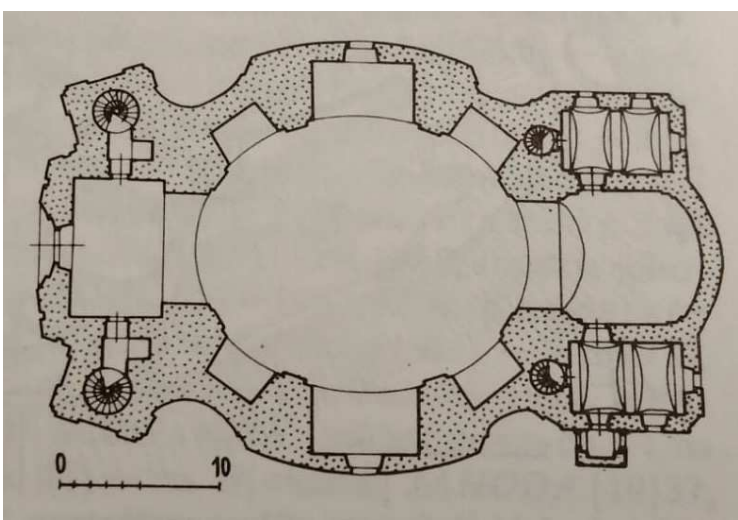

Obr.67

Brankovice, kostol sv. Mikuláše (r.1714)

Obr.68

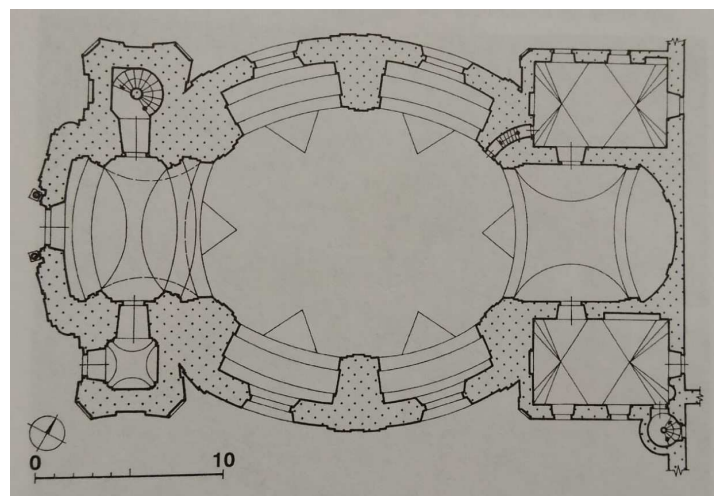

Obr.69

Chvalčov, kostol P. Márii na Hostýně (r.1728-48)

Obr.70

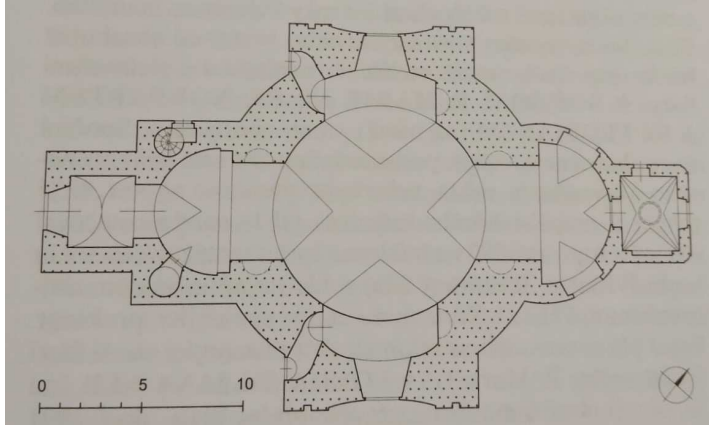

Obr.71

Kroměříž, piaristický kostol sv. Jana Krstiteľa (r.1737-68)

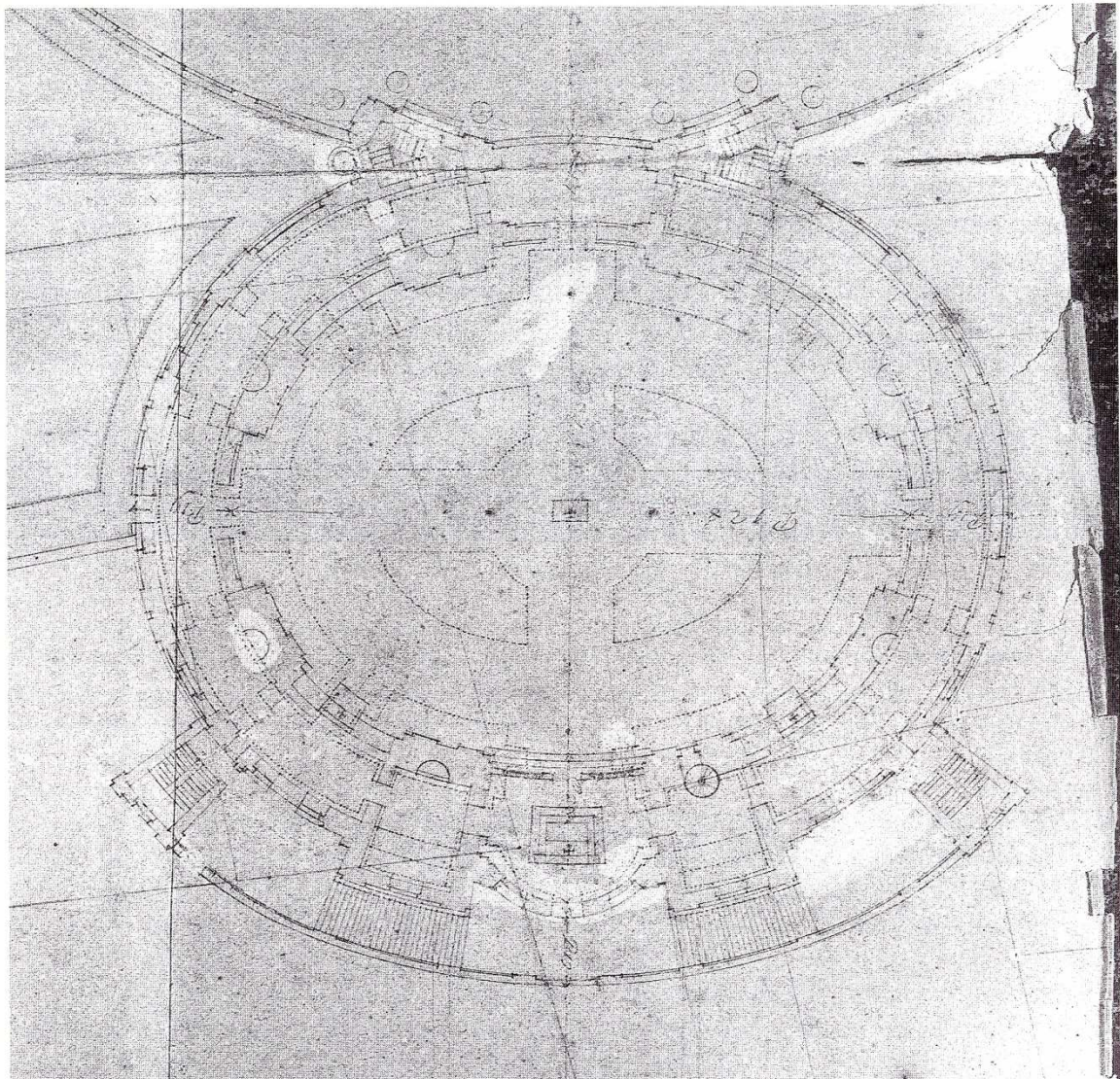

Obr.72

Obr.73

Olšany u Prostějova, kostol sv. Jana Krstiteľa (r.1713-1735)

Obr.74

Slávkov u Brna, Návrh kostola Domenica Martinelliho (r. 1698)

Záver

Analýza sakrálnych stavieb v moravskej lokalite (predovšetkým okolia Brna) zobrazuje jednak veľkú špecifickosť, a jednak dobovú typickosť možného riešenia pôvodného plánu kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci. Prieskum slúži ako jeden z podkladov pri budúcej rekonštrukcii plánu tohto kostola. Poukazuje na možné tvarové riešenia častí chrámu, ich morfológiu a usporiadanie. Slúži ako zdroj informácií na základe ktorého sa bude na základe jednotlivých podobnosti vychádzať pri odvádzaní proporčných a dispozičných vzťahov, technických a materiálových riešení.

Zoznam vyobrazení:

- 01 – Kostol svätej Kunhuty; zdroj: foto vlastné
- 02 – Kostol svätej Kunhuty, bočný pohľad; zdroj: foto vlastné
- 03 – Kostol svätého Petra a Pavla; zdroj: foto vlastné
- 04 – Kostol svätého Petra a Pavla, čelná fasáda; zdroj: foto vlastné
- 05 – Kostol svätého Petra a Pavla, interiér; zdroj: foto vlastné
- 06 – Bazilika Nanebovzatia Panny Márie; zdroj: foto vlastné
- 07 – Bazilika Nanebovzatia Panny Márie, čelná fasáda; zdroj: foto vlastné
- 08 – Bazilika Nanebovzatia Panny Márie, interiér; zdroj: foto vlastné
- 09 – Kostol svätého Jakuba Staršieho; zdroj: foto vlastné
- 10 – Kostol svätého Jakuba Staršieho, presbytár; zdroj: foto vlastné
- 11 – Kostol svätého Jakuba Staršieho, interiér; zdroj: foto vlastné
- 12 – Kostol Najsvätejšej Trojice; zdroj: foto vlastné
- 13 – Kostol Najsvätejšej Trojice, čelná fasáda; zdroj: foto vlastné
- 14 – Kostol Najsvätejšej Trojice, interiér; zdroj: foto vlastné
- 15 – Kostol svätého Jana Krstiteľa a svätého Jana Evanjelistu; zdroj: foto vlastné
- 16 – Betlehemský kostol; zdroj: foto vlastné
- 17 – Českobratský evanjelický chrám Jana Amose Komenského; zdroj: foto vlastné
- 18 – Kostol svätého Klementa Maria Hofbauera; zdroj: foto vlastné
- 19 – Kostol Nepoškvrneného počatia Panny Márie; zdroj: foto vlastné
- 20 – Kostol svätého Cyrila a Metoda; zdroj: foto vlastné
- 21 – Kostol svätého Augustína; zdroj: foto vlastné
- 22 – Kostol blahoslavenej Márie Restituty; zdroj: foto vlastné
- 23 – Kostol blahoslavenej Márie Restituty, interiér- chór; zdroj: foto vlastné
- 24 – Kostol blahoslavenej Márie Restituty, interiér- oltár; zdroj: foto vlastné
- 25 – Kostol svätého Vavrinca; zdroj: foto vlastné
- 26 – Kostol svätého Jozefa; zdroj: foto vlastné
- 27 – Kostol Nalezení svätého Kríža; zdroj: foto vlastné
- 28 – Kostol svätého Leopolda, čelná fasáda; zdroj: foto vlastné
- 29 – Kostol svätého Leopolda, freska na kupole; zdroj: foto vlastné
- 30 – Kostol svätého Leopolda, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.208*
- 31 – Kostol svätého Tomáša, čelná fasáda; zdroj: foto vlastné
- 32 – Kostol svätého Tomáša; zdroj: foto vlastné
- 33 – Kostol svätého Tomáša, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.194*
- 34 – Jezuitský kostol Nanebovzatia Panny Márie; zdroj: foto vlastné
- 35 – Jezuitský kostol Nanebovzatia Panny Márie, presbytár; zdroj: foto vlastné
- 36 – Jezuitský kostol Nanebovzatia Panny Márie, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.201*
- 37 – Kostol svätého Michaela Archanjela; zdroj: foto vlastné
- 38 – Kostol svätého Michaela Archanjela, čelná fasáda; zdroj: foto vlastné
- 39 – Kostol svätého Michaela Archanjela, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.174*

- 40 – Kostol Nanebovzatia Panny Márie, čelná fasáda; zdroj: foto vlastné
- 41 – Kostol Nanebovzatia Panny Márie, bočná fasáda; zdroj: foto vlastné
- 42 – Kostol Nanebovzatia Panny Márie, interiér; zdroj: foto vlastné
- 43 – Kostol Nanebovzatia Panny Márie, bočný oltár; zdroj: foto vlastné
- 44 – Kostol Nanebovzatia Panny Márie, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.243*
- 45 – Kostol svätého Jana Krstiteľa a svätého Jana Evanjelistu; zdroj: foto vlastné
- 46 – Kostol svätého Jana Krstiteľa a svätého Jana Evanjelistu, čelná fasáda; zdroj: foto vlastné
- 47 – Kostol svätého Jana Krstiteľa a svätého Jana Evanjelistu, interiér; zdroj: foto vlastné
- 48 – Kostol svätého Jana Krstiteľa a svätého Jana Evanjelistu, chór; zdroj: foto vlastné
- 49 – Kostol svätého Jana Krstiteľa a svätého Jana Evanjelistu, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.174*
- 50 – Rím, kostol sv. Karla Boromejského u štyroch fontán; zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Francesco_Borromini
- 51 – Rím, kostol sv. Karla Boromejského u štyroch fontán, pôdorys; zdroj: <https://pixels.com/featured/studies-for-the-nave-and-narthex-of-san-francesco-borromini.html>
- 52 – Preštice, kostol Nanebovzatia Panny Márii; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 3, Praha 2021, str. 427*
- 53 – Preštice, kostol Nanebovzatia Panny Márii, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 3, Praha 2021, str.427*
- 54 – Skála, kostol nanebovzatia Panny Márii; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.317*
- 55 – Skála, kostol nanebovzatia Panny Márii, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.317*
- 56 – Uterý, kostol narodenia sv. Jána Krstiteľa; zdroj: <http://www.musicasacra-festival.eu/kostel-narozeni-sv-jana-krstitele/>
- 57 – Uterý, kostol narodenia sv. Jána Krstiteľa, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.159*
- 58 – Odolena Voda, kostol sv. Klimenta; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 3, Praha 2021, str. 523*
- 59 – Odolena Voda, kostol sv. Klimenta, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 3, Praha 2021, str. 523*
- 60 – Velenka, kostol sv. Petra v Okovech; zdroj: <http://www.schnablova.net/Sakralni%20architektura/Cesko/Stredocesky/Nymburk/Velenka.html>
- 61 – Velenka, kostol sv. Petra v Okovech, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.187*
- 62 – Budenice, kostol sv. Isidora; zdroj: <https://www.hrady.cz/kostel-sv-isidora/galerieo/60733>
- 63 – Budenice, kostol sv. Isidora, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.457*
- 64 – Jesenec, kostol svätého Libora; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 2, Praha 1999, str.56*
- 65 – Jesenec, kostol svätého Libora, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 2, Praha 1999, str.56*
- 66 – Brankovice, kostol sv. Mikuláše, zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.120*
- 67 – Brankovice, kostol sv. Mikuláše, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.120*
- 68 – Chvalčov, kostol P. Márii na Hostýně, zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.334*
- 69 – Chvalčov, kostol P. Márii na Hostýně, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1, Praha 1994, str.334*
- 70 – Kroměříž, piaristický kostol sv. Jana Krstiteľa, zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 2, Praha 1999, str.247*
- 71 – Kroměříž, piaristický kostol sv. Jana Krstiteľa, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 2, Praha 1999, str.247*
- 72 – Olšany u Prostějova, kostol sv. Jana Krstiteľa, zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 3, Praha 2021, str. 428*

73 – Olšany u Prostějova, kostol sv. Jana Krstiteľa, pôdorys; zdroj: Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 3*, Praha 2021, str. 429

74– Slávkov u Brna, návrh kostola Domenica Martinelliho; zdroj: Hellmut Lorenz, *Domenico Martinelli und die österreichische Barockarchitektur*, Wien 1991, str. 82

Zoznam použitej literatúry:

Zdeněk Kudělka, *Drobnosti k barokní architektuře Moravy 2*, in: Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity, řada F 21–22, Brno 1978, s. 51.

Ivo Krsek – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík – Josef Válka, *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha, Academia 1996.

Hellmut Lorenz, *Domenico Martinelli und die österreichische Barockarchitektur*, Wien 1991.

Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 1*, Praha 1994.

Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 2*, Praha 1999.

Bohumil Samek a kolektiv, *Umělecké památky Moravy a Slezska 3*, Praha 2021.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_kostelů_v_Brně

PRÍLOHA č.3: Prieskum kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci

Študent: Ing. Dominik Martinelli
Školiteľ: doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.
Obor: Architektúra a urbanizmus (6. ročník)
Brno 2022

Obsah:

1. ÚVOD

2. HISTÓRIA

3. POPIS

3.1 Exteriér

3.2 Interiér

3.3 Osobná obhliadka

4. FOTODOKUMENTÁCIA

5. ZÁVER

Použitá literatúra:

Bohumil Samek a kolektiv, Umělecké památky Moravy a Slezska 3, Praha 2021, str. 428

Použití internetové zdroje:

<https://www.afolomouci.cz/kostel/>

<https://pamatkovykatalog.cz/kostel-panny-marie-snezne-533266>

<http://www.jesuit.cz/rezidence/?rezidence=olomouc&strana=kostel>

1. ÚVOD

Účelom je oboznámenie sa s históriou konkrétneho kostola. Majú nezanedbateľný vplyv na výsledný tvar a formu kostola. Nakoľko mojím cieľom je rekonštrukcia pôvodného návrhu, zanedbáme vplyv neskorších udalostí. (Stavby, ako ich poznáme teraz, prešli rôznym vývojom, úpravami, prestavbami, dostavbami, prírodnými alebo antropologickými udalosťami). Avšak tieto udalosti sú nemenej dôležité. Je vysoko pravdepodobné, že stavební majstri a umelci by boli prizvaní v rovnakom zložení aj pri budovaní pôvodného návrhu a niektoré časti by si mohli dotvoriť podľa svojich zvyklostí. Zároveň nám história pomôže rozlíšiť, ktoré z týchto úprav boli pôvodné a ktoré sa dodali v neskoršom období.

2. HISTÓRIA

Jezuitský kostol Panny Márie Snežnej v Olomouci je rímskokatolícky barokový kostol v Olomouci. Nachádza sa na Námestí republiky pri bývalom minoritskom kláštore. Pôvodne kláštorný kostol sálového typu má bohato sochársky zdobené priečelie s dvoma vežami a je na zozname kultúrnych pamiatok Českej republiky.

V roku 1566 biskup Vilém Prusinovský povolal jezuitský rád do mesta Olomouc, pričom im zveril do užívania minoritský gotický kostol Pani Márie.

Po tridsať ročnej vojne (1618-1648) jezuiti začali s masívnou barokovou výstavbou, súčasťou ktorej mal byť aj nový internátni kostol Panny Márie Snežnej. Ten mal nahradiť stávajúci minoritský kostol a mal byť určený pre pastoráciu študentov. Prípravné práce sa začali v roku 1637, ale až v roku 1692 boli plány dokončené.

Základní kameň bol položený v roku 1712 a vo februári 1716 bol kostol vysvätený. Celá stavba bola dokončená až o 7 rokov neskôršie zhotovením vstupného kamenného schodiska. V roku 1729 boli osadené varhany s tzv. nebeským orchestrom. Vnútorne úpravy prebiehali až do roku 1743. Autorom projektu kostola bol Michael Michael Klein z Nisy, staviteľom Lukáš Glöckel, neskôršie od roku 1716 Wolfgang Reich. Vstupní portál s tordovanými stĺpmi sú dielom Václava Rendra.,

V roku 1773 cisár Josef II. zrušil jezuitský rád a kostol slúžil do roku 1778 olomoucké univerzite pre akademické bohoslužby a bol pod správou premonštrantov. Po preložení univerzity do Brna, bol pod správou olomouckej vojenskej posádky a slúžil ako sklad.

Až od roku 1910 znova začal slúžiť veriaci, pričom medzi rokmi 1916-1918 interiér prešiel významnou rekonštrukciou.

V roku 1952 prešiel do majetku mesta, cirkevne sa stal farským kostolom a bohoslužby sa v ňom konali iba v nedeľu. Medzi rokmi 1960-1970 bol zreštaurovaný organový prospekt, chór a vlastný organ s nebeským orchestrom.

Po roku 1989 bol kostol odovzdaný Arcibiskupstvu olomouckému a následne došlo k významnej rekonštrukcii exteriéru.

V roku 2007 dostal štatút univerzitného kostola a je majetku novozriadenej Akademickej farnosti Olomouc.

3. POPIS

3.1 Exteriér

Baroková stavba je zakomponovaná do radu štvorpodlažných objektov bývalých jezuitských univerzitných budov. Kostol je orientovaný od severu na juh, priečelie smerujúce do ulice má po stranách dve veže zakončené barokovými hlavicami s lampášmi. Vede k nemu široké kamenné schodisko s podestou a balustrádou. Priečelie je rozdelené šiestimi pilastrami a je zakončené výraznou profilovanou rímsou s balustrádou. Priestor medzi vežami nad rímsou vyplňa centrálny štít.

Nad hlavným vstupom do kostola je balkónový portál s trojicou stĺpov s korintskými hlavicami. Medzi vstupnými dverami a balkónom je umiestnená veľký erb s písmenami IHS, ktorú po stranách držia dvaja anjeli. V nikách vytvorených v dvoch radoch po boku vstupného portálu sú nad sebou umiestnené v nadživotnej veľkosti pieskocovej plastiky ôsmich svätcov.

3.2 Interiér

Vo svojom základnom pôdorysnom riešení vychádza kostol Panny Márie Snežnej z tradičného typu jezuitských kostolov, ktoré majú za základ rímsky chrám Il Gesú. Nemá kríženie ani kupolu. Jednoloďový kostol s plytkým presbytériom je dlhý 53,5 m, široký 12,5 m a vysoký 24,5 m. Po bokoch lode je umiestnených osem postranných kaplniek, po bokoch presbytária sú umiestnené dve ďalšie kaplnky. Nad kaplnkami sú priebežné emporie s lomenými balustrádami. Loď je zaklenutá valenou klenbou, presbytérium má oválnu klenbu. Pod posledným poľom klenby lode je na šiestich korintských stĺpoch chór, ktorá oddeľuje hlavnú loď od predsieň kovovými mrežami, umiestnenými medzi stĺpmi. Sakristia, zaklenutá štyrmi krížovými klenbami, je umiestnená na prízemí záhradného krídla objektu pôvodnej jezuitskej koľaje. Točité schodiská na chór, do veží a do krovu kostola sú umiestnené v bočných stenách oboch predných veží.

3.3 Osobná obhliadka

Na miestnom Pamiatkovom úrade v Olomouci majú uchovanú dokumentáciu z histórie kostola Panny Márie Snežnej ako aj z jej nedávnej rekonštrukcie. Súčasne na pamiatkovom úrade majú aj dokumentáciu z neďalekého kostola sv. Michala. Osobná obhliadka následne bola vykonaná ako v kostole sv. Michala, tak aj v kostole Panny Márie Snežnej, kde bolo dohodnuté osobné stretnutie aj s miestnym farárom o. Jánom Regnerom. Pri prehliadke kostola a krovu sa zistili ďalšie doplňujúce informácie. Súčasný kostol stojí na skale, na konci ochodze sú zamurované dva prechody na ľavú a pravú stranu. Budovy na ľavej strane (pri pohľade na fasádu) už nepatria pod kláštorný komplex, ale pod vojenský útvaru. Pravý objekt patrí pod kláštornú akademickú správu. V súčasnosti sa bohoslužby konajú len v obmedzenom množstve, do kostola sa vstupuje bočnými dverami a kostol je vo veľmi častej rekonštrukcii.

3.4 FOTODOKUMENTÁCIA

Obr.01

Obr.02

Obr.03

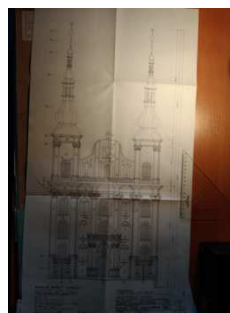
Obr.04

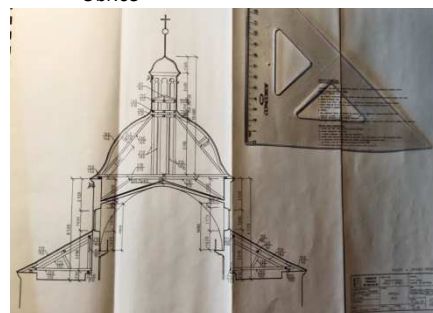
Obr.05

Obr.06

Obr.07

Obr.08

Obr.01 – Fasáda kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.02 – Ochodza s pilastrami na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.03 – Chránová loď kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

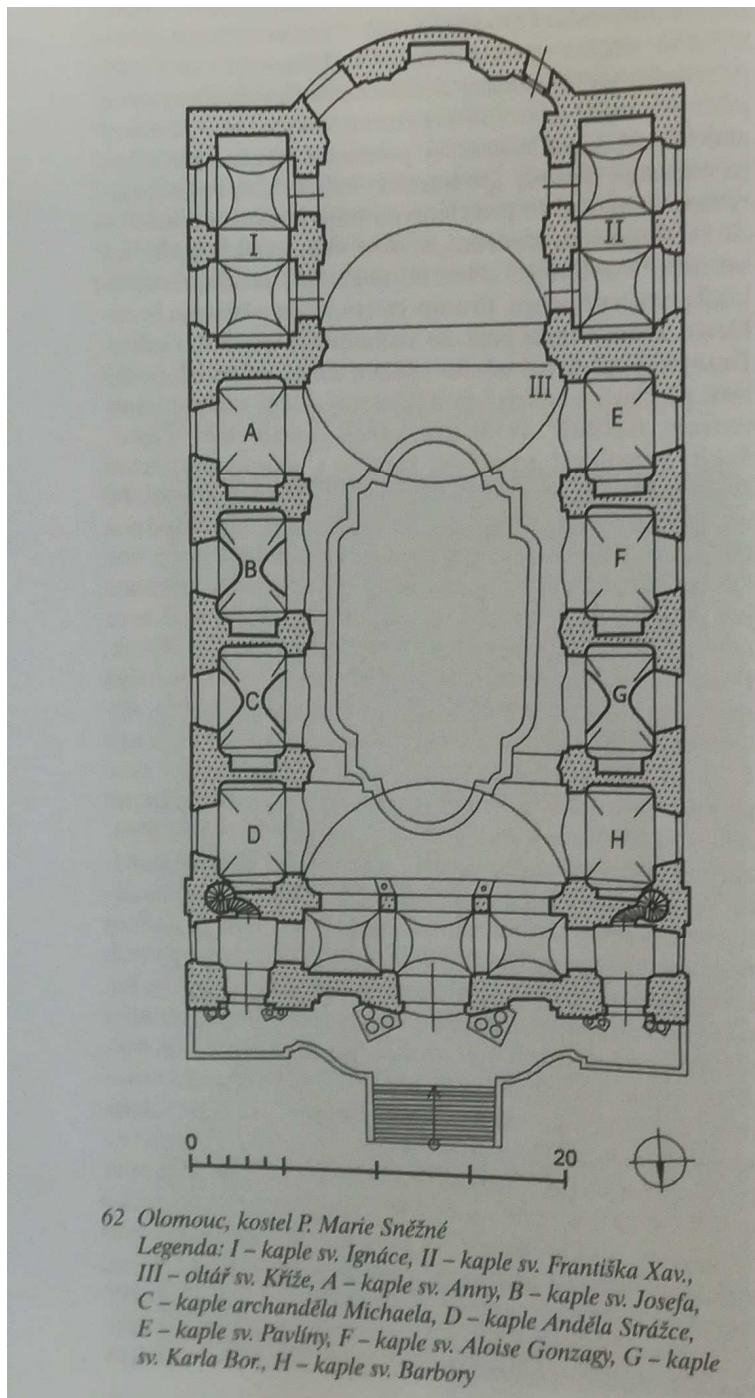
Obr.04 – Chór kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.05 – Detail krovu a klenby na kostole Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.06 – Freska na klenbe kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: fotka autora

Obr.07 – Nákras fasády kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: Archív Pamiatkového úradu Olomouc, fotka autora

Obr.08 – Nákras kopuly na kostole sv. Michala v Olomouci; zdroj: Archív Pamiatkového úradu Olomouc, fotka autora

Obr.09

Obr.36 – Pôdorys kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci; zdroj: „Umělecké památky Moravy a Slezska 3“, Bohumil Samek a kolektiv, Praha 2021, str. 428

4. ZÁVER

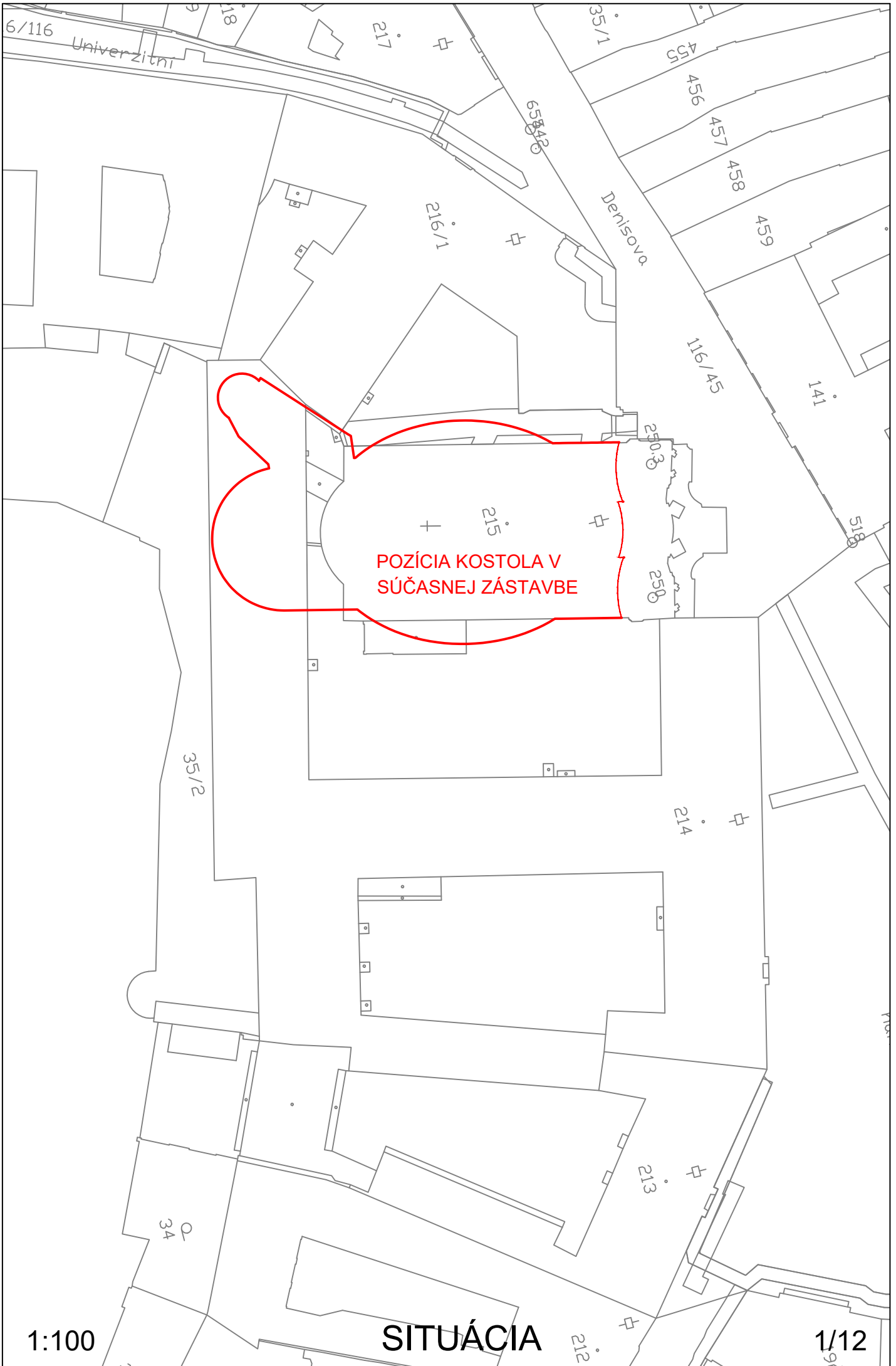
Prieskum objasnil dispozičné a technické riešenie kostola. Sú známe historické súvislosti, ktoré viedli k jeho vzniku, miestne geologické podmienky a skutočnú realizáciu. Osobitne dôležitá je konštrukcia klenby a krovu. Získané vedomosti sa uplatnia pri rekonštrukcii návrhu kostola v Olomouci a budú slúžiť ako východiskové podklady.

PRÍLOHA č.4: Grafická dokumentácia

Študent: Ing. Dominik Martinelli
Školiteľ: doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.
Obor: Architektúra a urbanizmus (6. ročník)
Brno 2022

Zoznam grafickej dokumentácie

- 01 Situácia**
- 02 Pôdorys 1.NP**
- 03 Pôdorys 2.NP**
- 04 Pôdorys klenby**
- 05 Rez priečny**
- 06 Rez pozdĺžny**
- 07 Pohľad západný**
- 08 Pohľad východný**
- 09 Pohľad južný**
- 10 Pohľad severný**
- 11 Vizualizácia modelu**
- 12 Prezentačný panel**

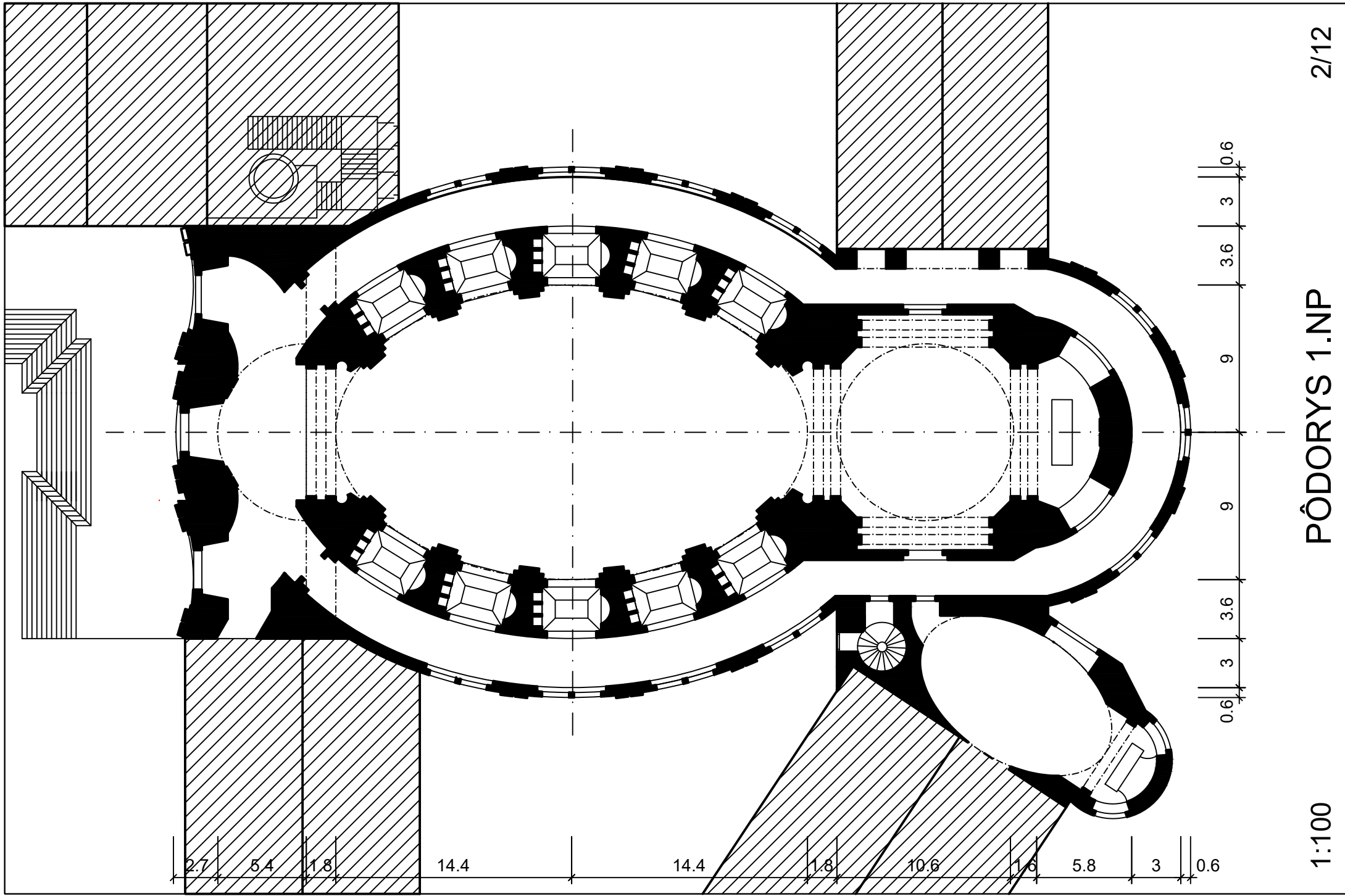

POZÍCIA KOSTOLA V
SÚČASNEJ ZÁSTAVBE

1:100

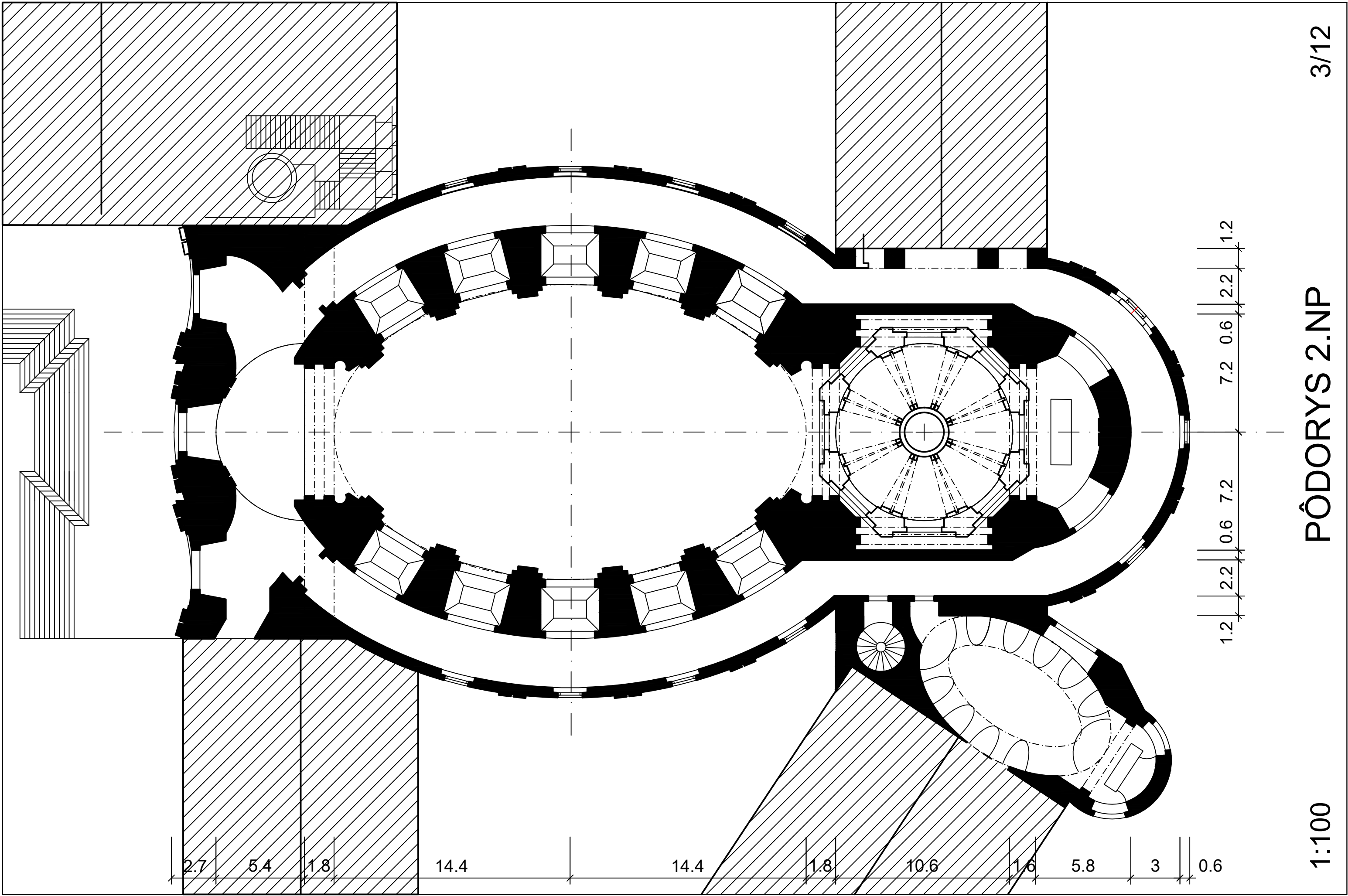
SITUÁCIA

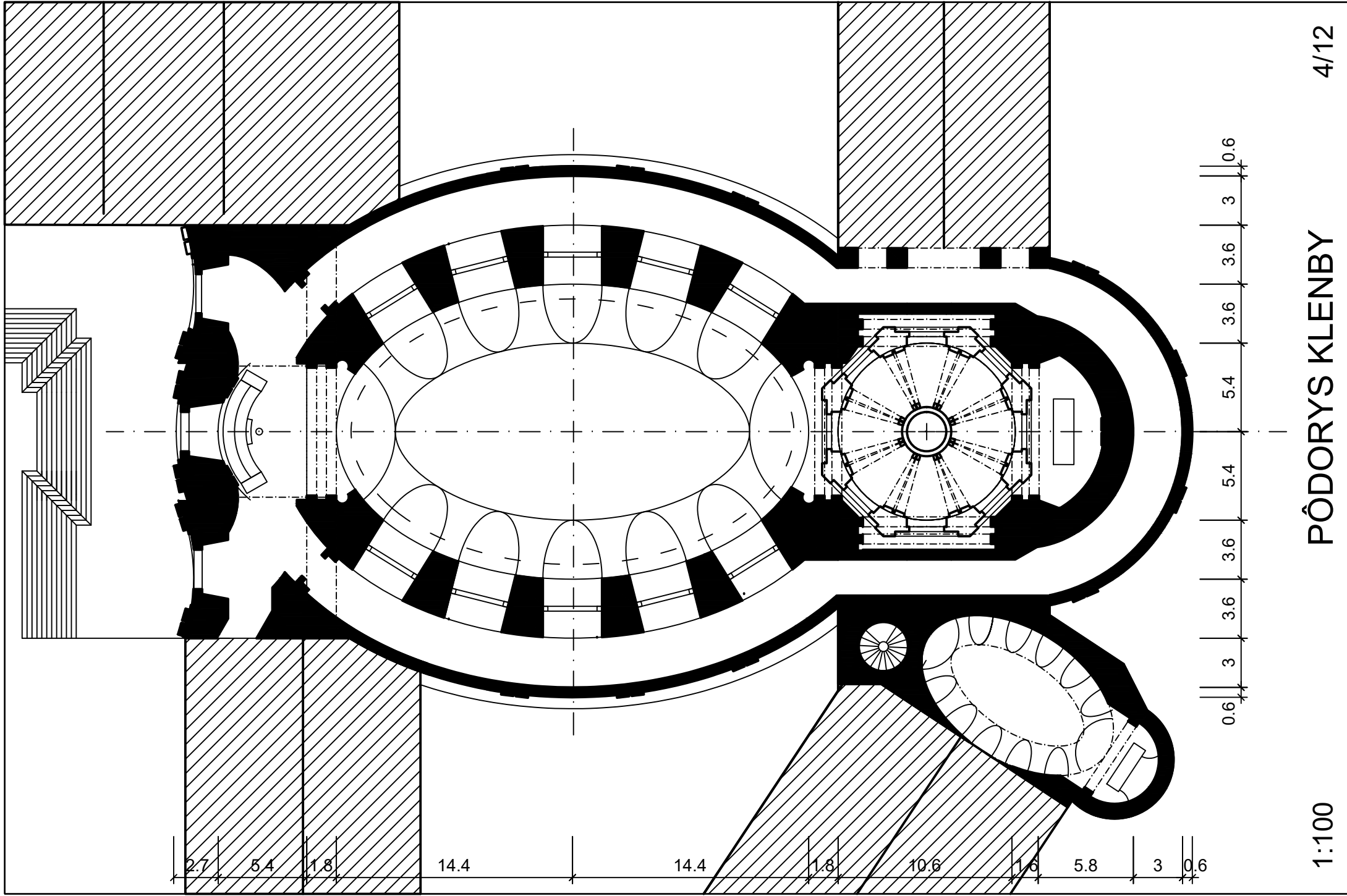
1/12

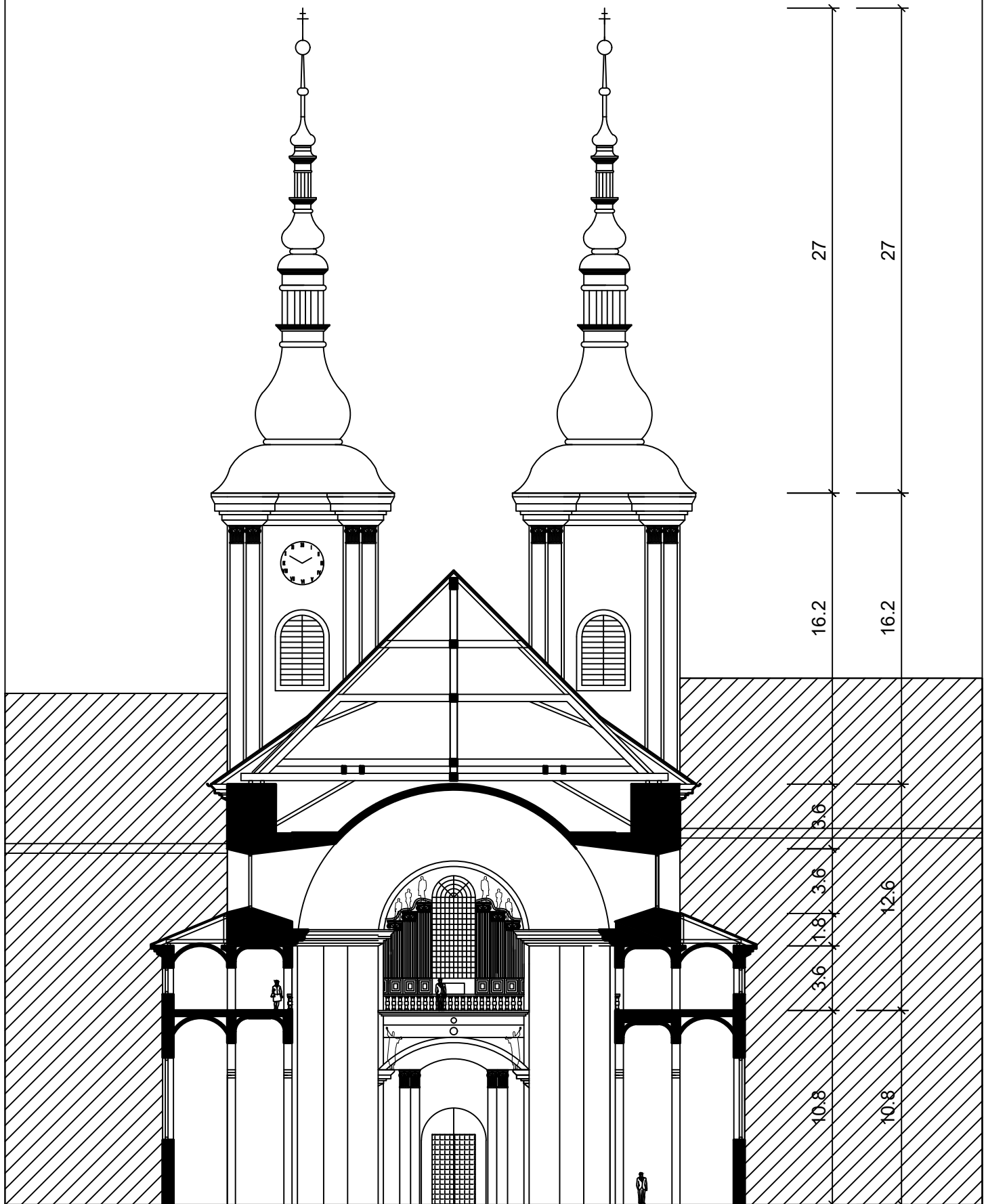

1:100

PÔDORYS 1.NP

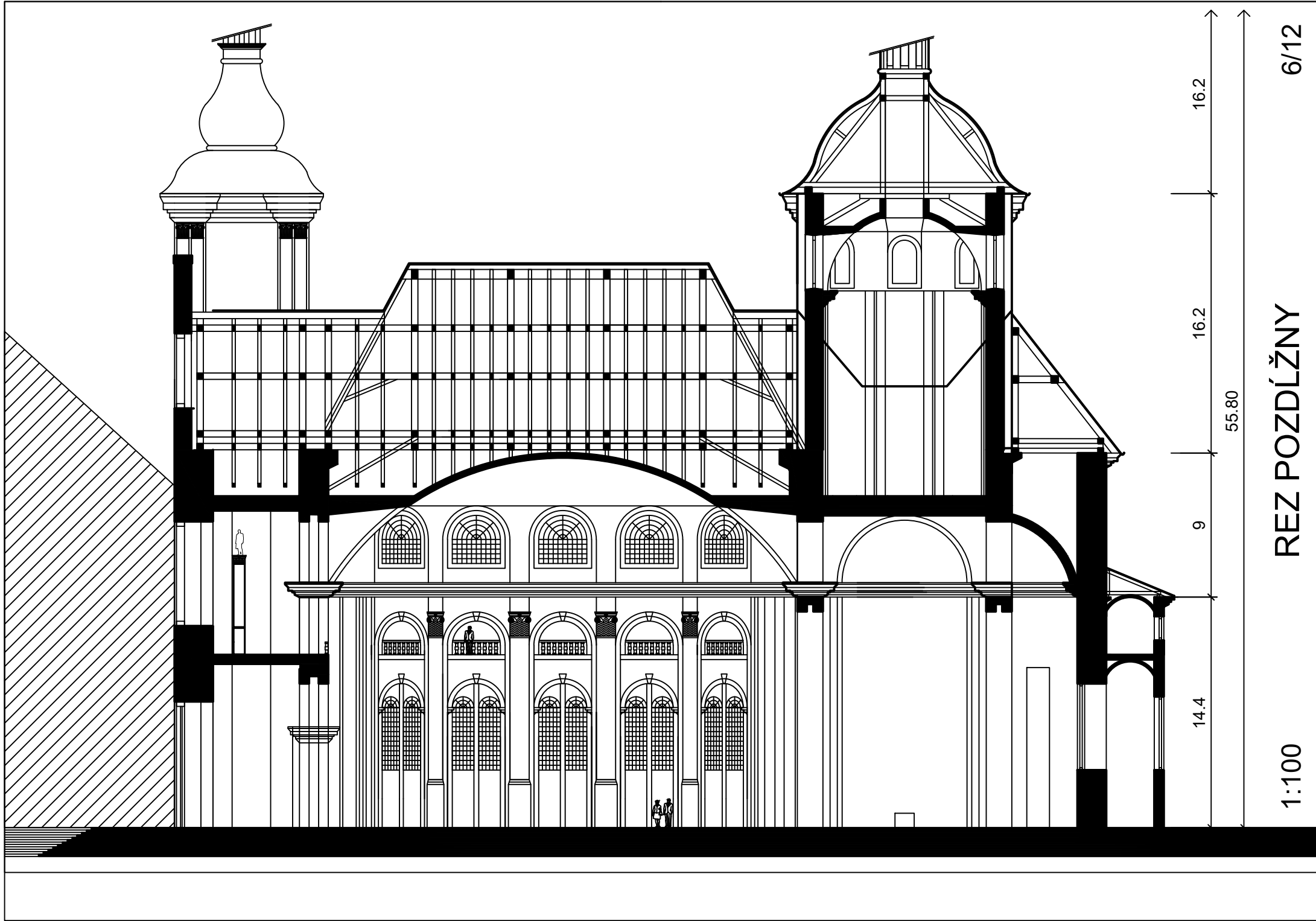

1:100

REZ PRIEČNY

5/12

REZ POZDĚLNÝ

1:100

6/12

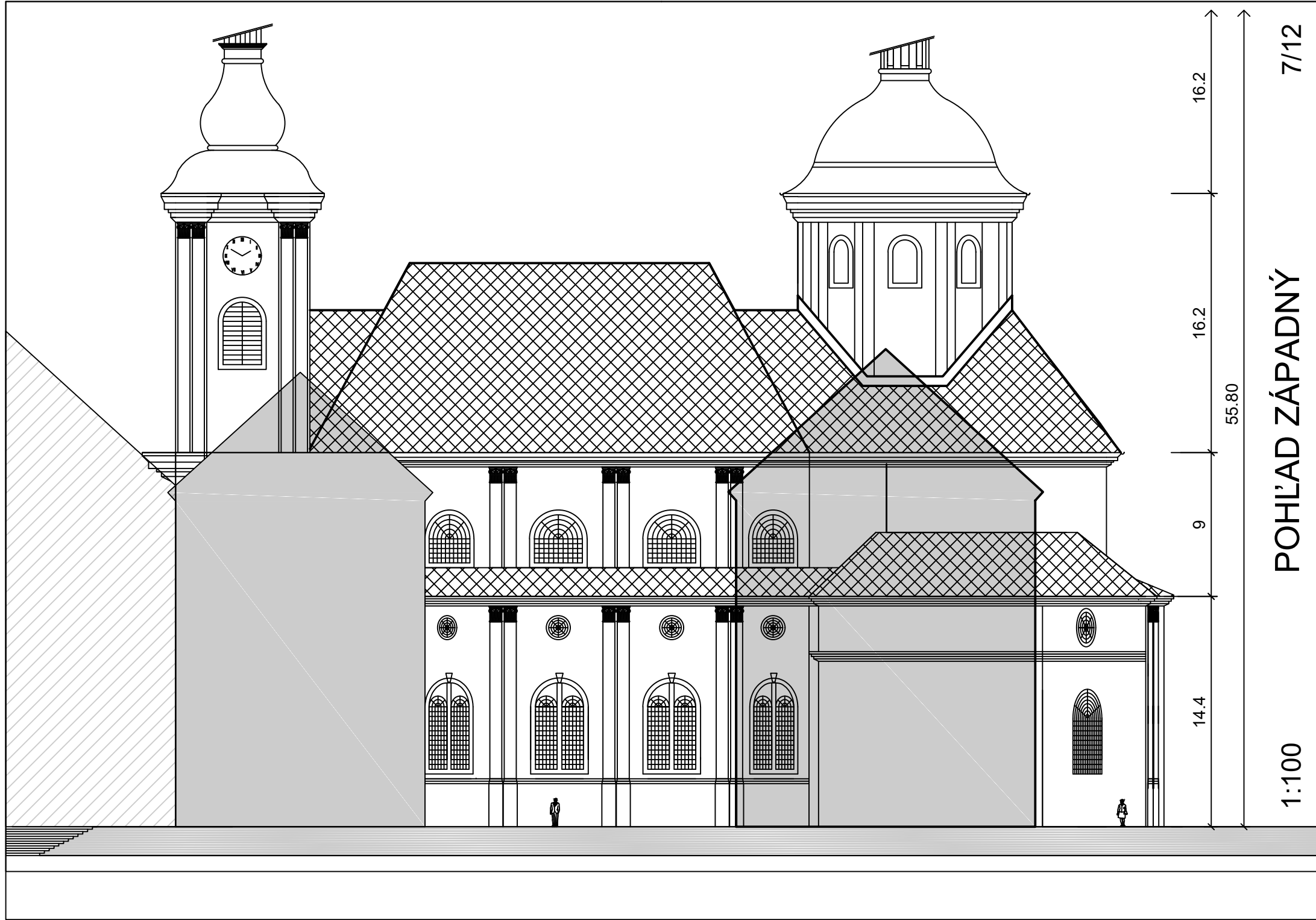
14.4

9

16.2

16.2

55.80

1:100

POHLAD ZÁPADNÝ

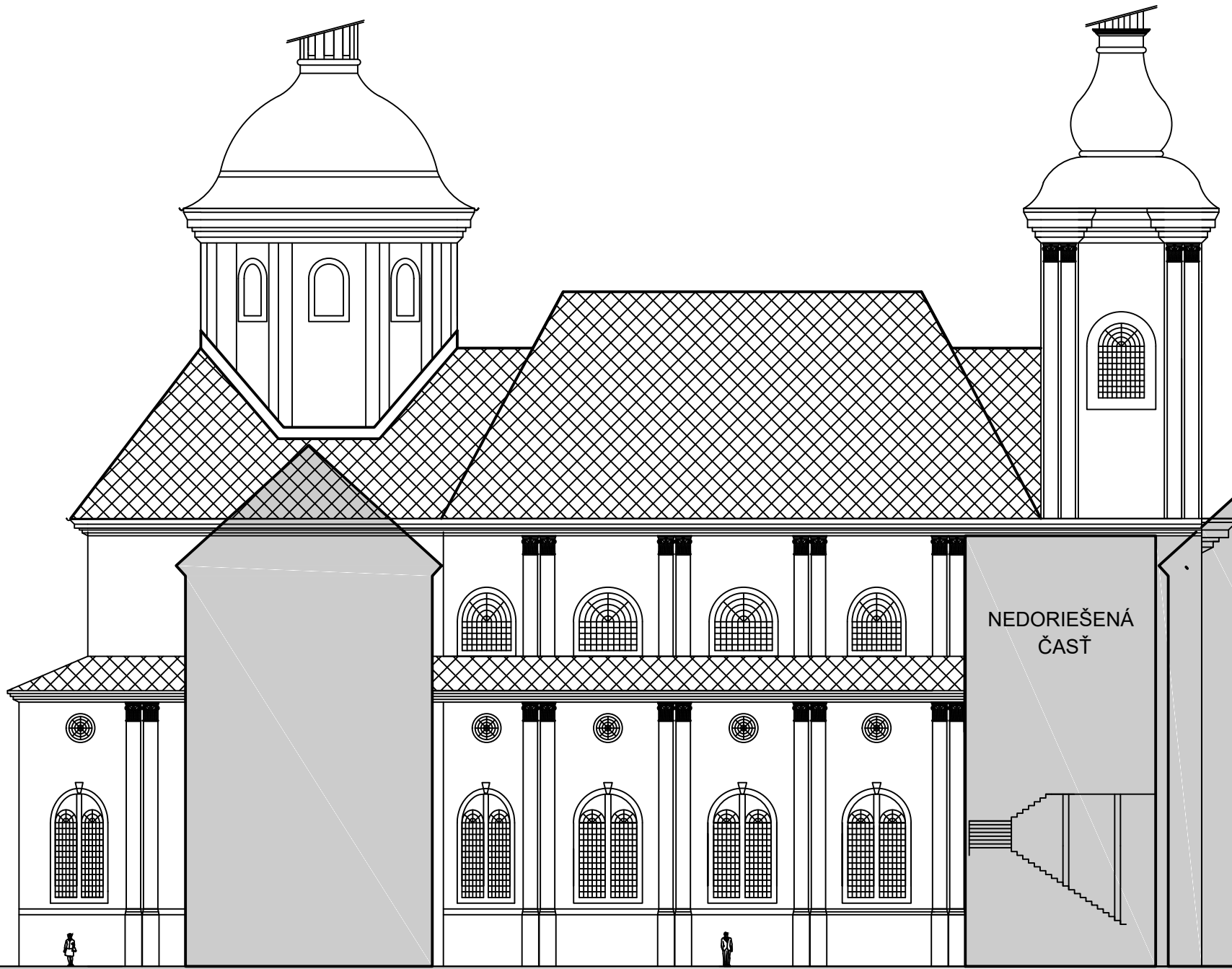
7/12

16.2

16.2

9

14.4

16.2

16.2

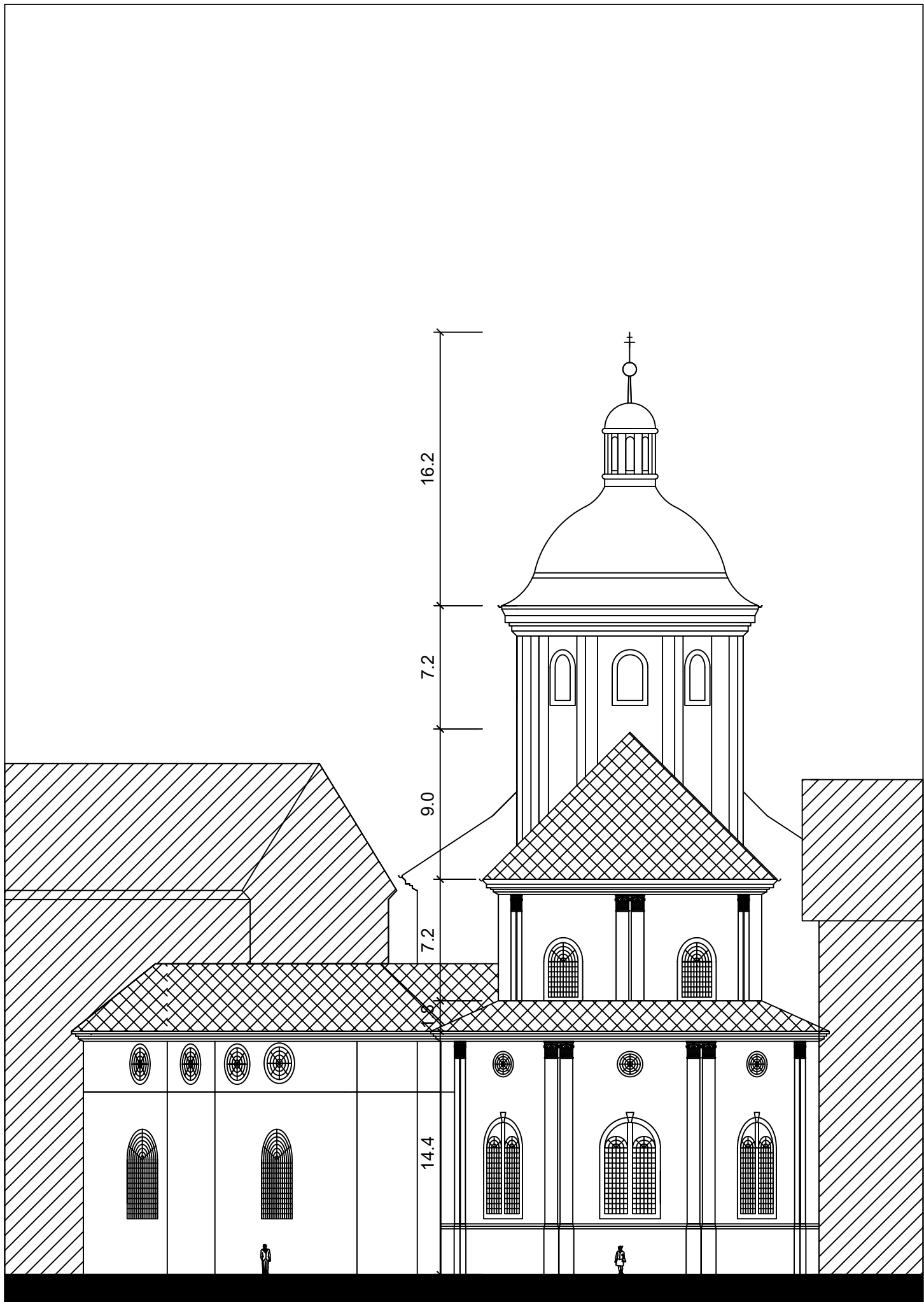
9

14.4

1:100

POHĽAD VÝCHODNÝ

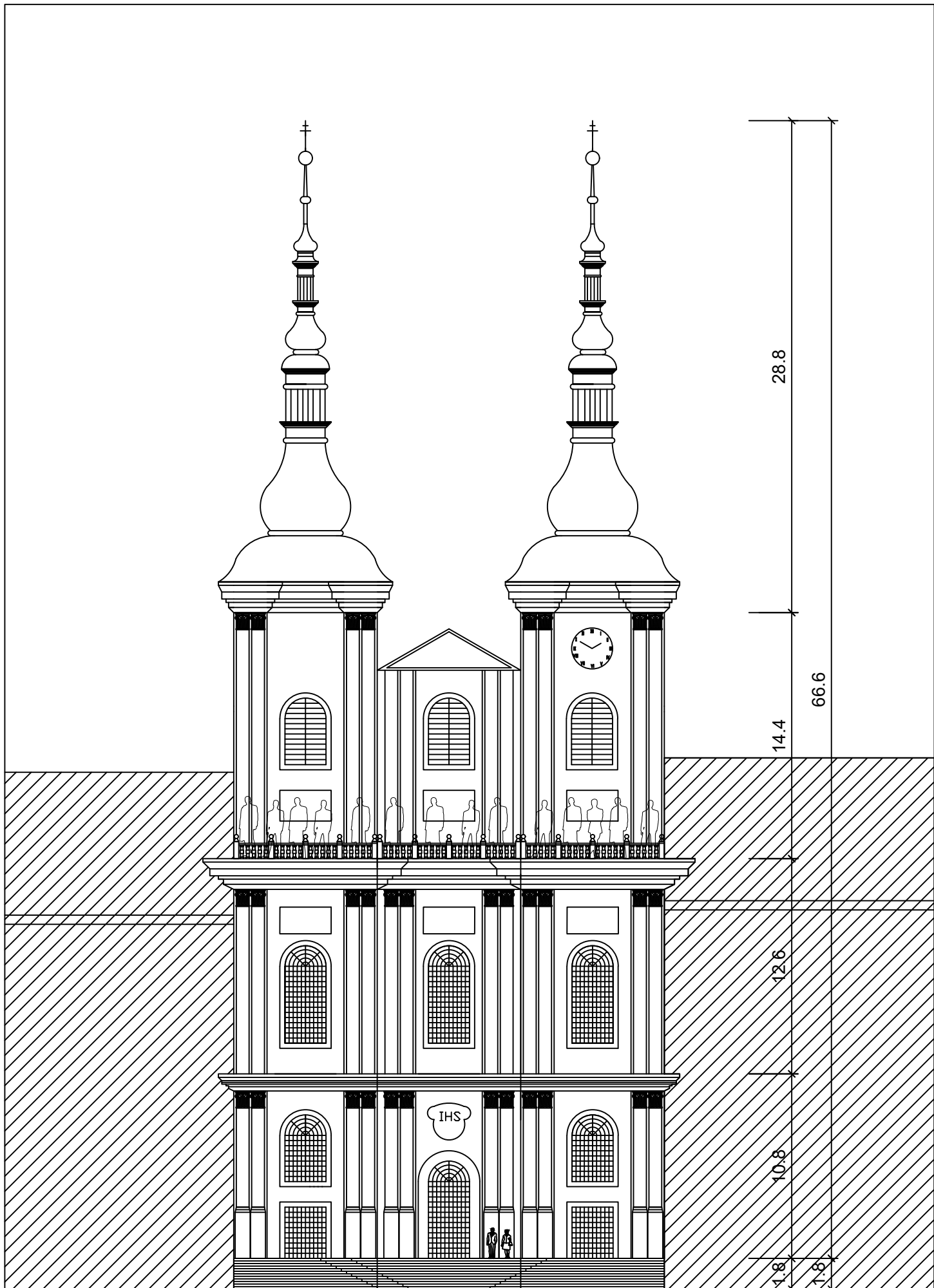
8/12

1:100

POHLAD JUŽNÝ

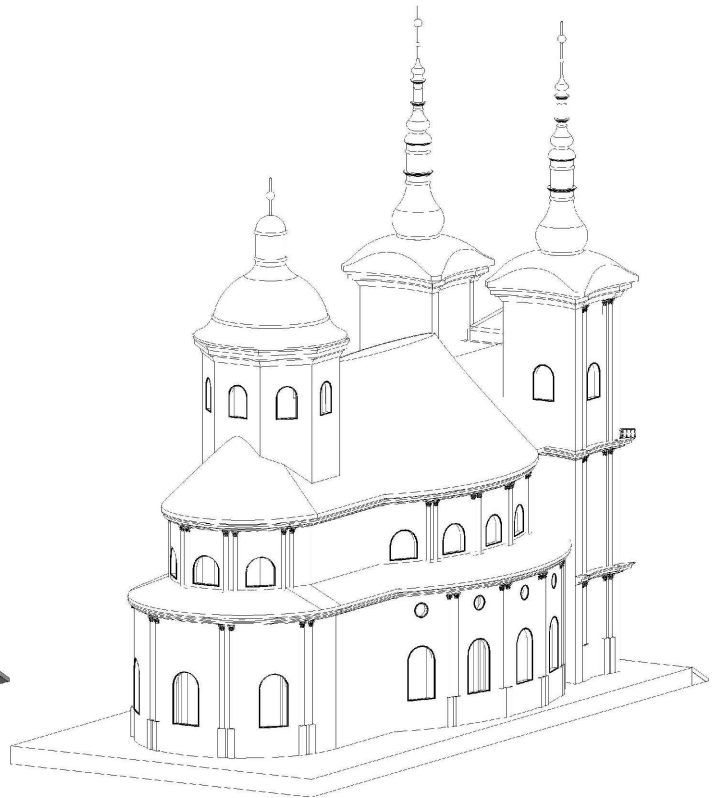
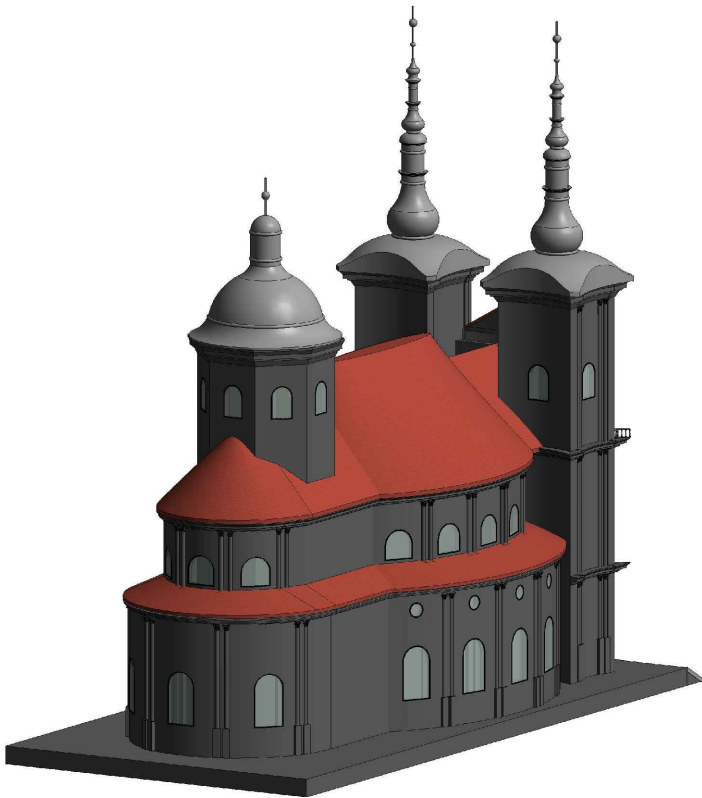
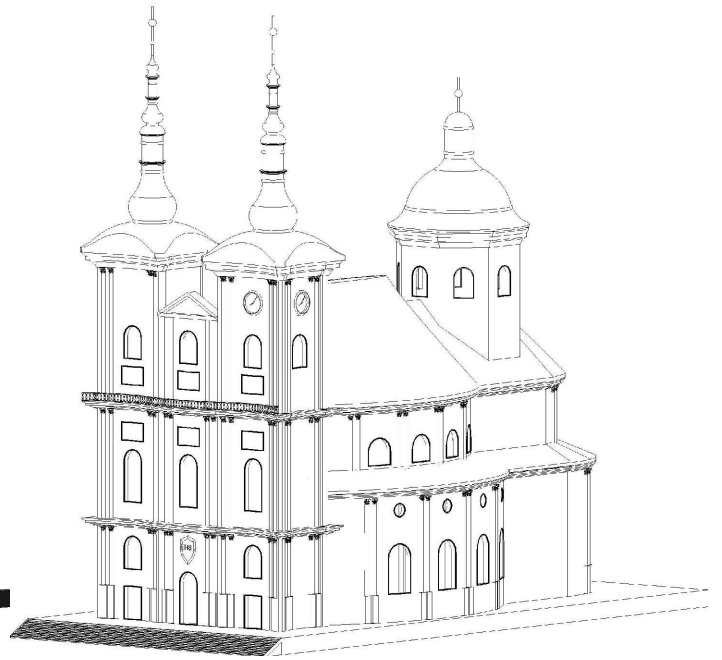
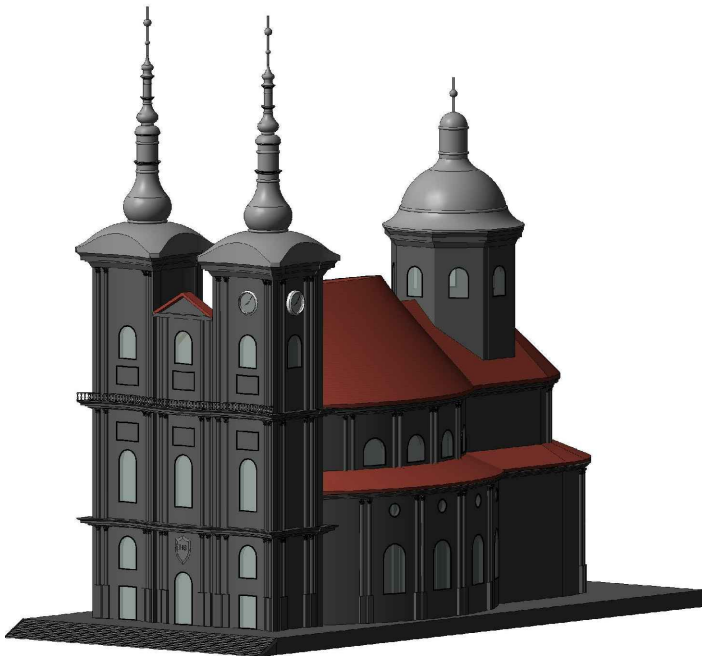
9/12

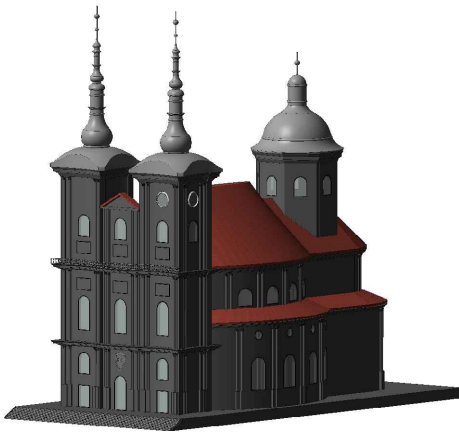
1:100

POHL'AD SEVERNÝ

10/12

Architektonická kresba ako východisko rekonštrukcie projekčného zámeru z doby okolo roku 1700: jezuitský kostol Panny Márie Snežnej v Olomouci.

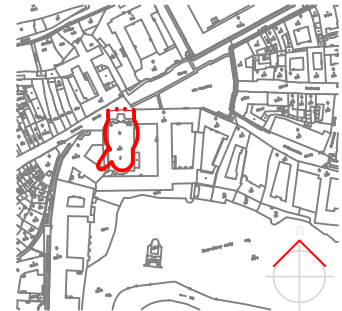
MODELOVÉ ZOBRAZENIE PŮVODNÉHO KOSTOLA

Diplomová práca obsahuje metodiku rekonštrukcie barokového kostola z prelomu 17 a 18 storočia.

Z pôvodného zámeru sa zachoval neoznačený pôdorys. Tento pôdorys sa objavil a bol dostupný vo viacerých zbierkach a publikáciách, ako napríklad v zbierke Moravského zemského archívu v Brne, vo fonde jezuitského rádu v Olomouci. Bol publikovaný v diele „Cestami umení“ (r. vydání 1949. autor.), následne v publikácii „Umeni baroka na Morave“ , v Umeleckých pamiatkach Moravy“ a ako príloha v článku Václava Richtera „Plány jezuitských stavieb v Olomouci“.

Na tomto pôdoryse sa procesom aplikovania vedomostí, odbornej literatúry, komparácie, bádania v archívoch a osobnej obliadky podobných stavieb vytváral hypotetický model kostola s jeho kompletnou dokumentáciou. V procese rekonštrukcie sa objavovalo množstvo otázok, na ktoré sa postupne nachádzali odpovede. Výsledkom práce je hypotetický návrh pôvodného kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci.

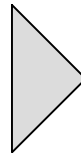
Na základe literatúry je známe, že sa jedna o pôdorys kostola, ktorý mal byť umiestnený na mieste terajšieho jezuitského kostola Panny Márie Snežnej v Olomouci. Pôdorys tvarovo odpovedá pôdorysom kostolov z 17-18 storočia, čiže z obdobia vrcholného baroka. Účelom stavby bolo vytvorenie bohoslužobného priestoru pre miestny mníšsky rád jezuitov. Ďalšie stavby na pôdoryse kostola sú súčasťou zástavby kláštora, ktorá v dobe návrhu kostola už existovala.

SITUÁCIA OSADENIA PŮVODNÉHO KOSTOLA V EXISTUJÚCEJ ZÁSTAVBE 1:500

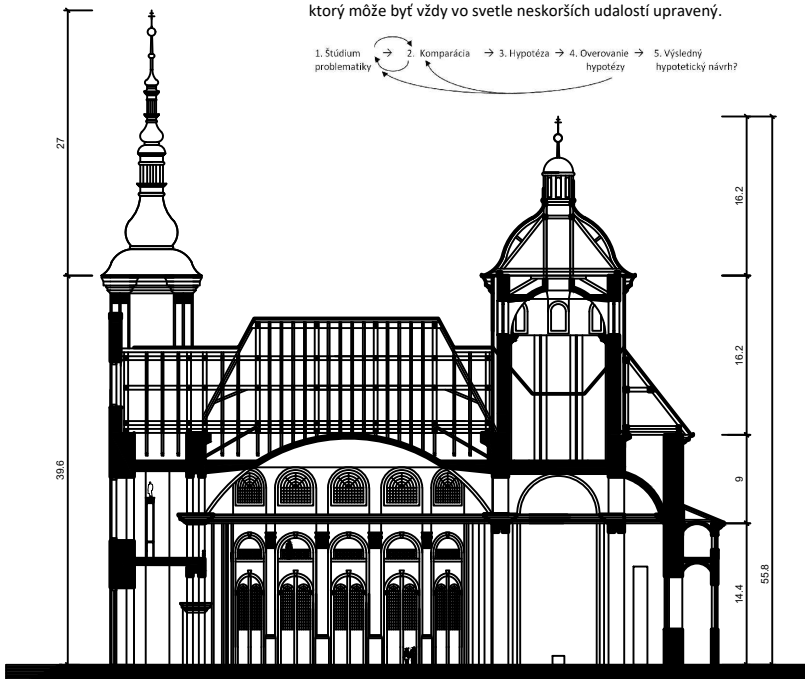
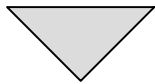
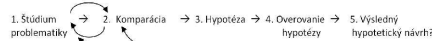
POROVNANIE PŮDORYSOV

Skutočne zhotovený kostol nakoniec prevzal inú podobu oproti plánovanému zámeru. Na porovnaní pôdorysov je patrné, ako sa zámer postupne zjednodušoval, upravoval z rôznych dôvodov. Skutočná realizácia umožňovala nakoniec lepšiu viditeľnosť, viac využiteľnejšieho priestoru a jednoduchšiu konštrukciu pri zachovaní všetkých prevádzkových funkcií pôvodného návrhu. Nič to však nemení na skutočnosti, že pôvodný zámer je geometricky zaujímavý a realizovateľný.

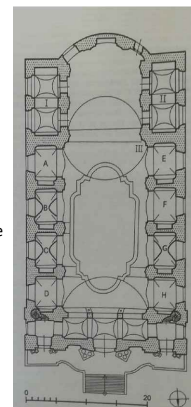

PROCES REKONŠTRUKCIE

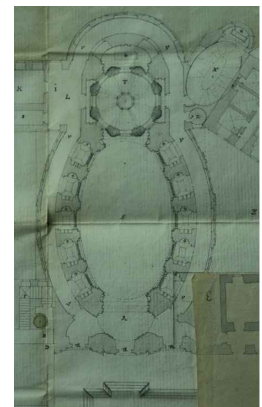
Metodika uplatnená pri rekonštrukcii kostola vychádza z postupného objavovania súvislosti a následnú konfrontáciu s neistým záverom. Významný je neustály návrat k návrhu a overovanie informácií, na základe ktorých sa bude musieť pôvodný návrh upraviť. Výsledkom je teda návrh, ktorý môže byť vždy vo svetle neskorších udalostí upravený.

REZ POZDĹŽNY 1:50

PŮDORYS SKUTOČNE ZREALIZOVANÉHO KOSTOLA

PŮDORYS KOSTOLA PŮVODNÉHO KOSTOLA 1:300

POUŽITÉ ZDROJE:

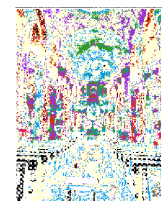
Samotná rekonštrukcia prebiehala s použitím odbornej literatúry, návšteva archívov s dochovanou dokumentáciou, osobnej obliadky podobných stavieb ako aj skutočne zrealizovaného kostola.

ODBORNÁ LITERATÚRA

NÁVŠTEVA ARCHÍVU

OSOBNÁ OBLIADKA